

Handlingsprogram og økonomiplan 2025- 2028 med årsbudsjett 2025

HOL
KOMMUNE

INNHold

1. Rådmannens innledning	4
Handlingsprogram	5
Strategi	6
Handlingsregler	9
2 Status og rammebetingelser	11
2.1. Demografi	11
2.2. Demografi og økonomiske rammebetingelser	13
3 Visjon og tema i kommuneplanens samfunnsdel	14
Status for kommunale planer	15
Samfunnskvaliteter	17
3.1. Befolkning og bolig	17
3.2. Folkehelse	18
Livsløp	21
3.5. Hol som oppvekstkommune	21
3.6. Hol som helse- og omsorgskommune	23
Arbeid og næringsutvikling	24
3.7. Eksisterende næringer	24
3.8. Ny næringsutvikling og innovasjon	25
Infrastruktur	26
3.9. Samferdsel	26
3.10 Teknisk infrastruktur	27
3.11 Samfunnssikkerhet og beredskap	28
Økonomiske rammebetingelser	29
Statsbudsjettet 2025	29
Eiendomsskatt, kommunale gebyr og betalingssatser	33
Kraftomsetning og skattlegging på kraftomsetning	34
Driftsutgifter	36
Lånegjeld og renteutgifter	37
Disposisjonsfond	39
Investeringsfond	39
4. Organisasjonen Hol kommune	40
Tjenesteområdene	46
Sentraladministrasjonen	47
Kultur og oppvekstetaten	52

Barnehagetjenesten	52
Grunnskoleltjenesten.....	53
Skolefritidsordning (SFO)	54
Kulturtilbudet	54
Helse og omsorg.....	62
Teknisk etat.....	68
Investeringer i økonomiplanen	76
Økonomiske oversikter	78
Driftsbudsjett 2024-2027	78
Investeringsbudsjett 2022-2025.....	81
Vedlegg	83
Definisjoner	83
Kommunale gebyrer og betalingssatser	84

Forsidebilde: Vårflaum i Hovet. Foto: Hol kommune.

1. RÅDMANNENS INNLEDNING

Hol kommunes visjon er *Hol kommune skal være en trygg og god kommune å vokse opp og bo i, med vekst i folketallet, der arbeidsmarkedet er variert og hele kommunen er i bruk.* (vedtatt i juni 2018).

I handlings- og økonomiplanen (HØP) blir visjonen konkretisert i planer og prioriteringer for alle som bor, oppholder seg og arbeider i Hol kommune. Kommuneplanens samfunnsdel, vedtatt for 2018-2030, er utgangspunktet for mål og strategier for perioden. I perioden fra mai til oktober gjøres et administrativt og politisk samarbeid om utredning og planlegging for nytt budsjett og økonomiplan. Strategikonferansen 2024 ble avholdt på Geilo i mai 2024, med påfølgende oppsummering i formannskapet med lederteam i juni. Dette er startpunktet for budsjett 2025 med økonomiplan 2025-2028.

Hol kommune har fortsatt gode økonomiske forutsetninger, men det vil være flere forhold som gjør det nødvendig å endre retningen på driftsbudsjettet de kommende årene.

- Oppgaveporteføljen til kommuner øker stadig gjennom både nasjonale krav og politiske føringer.
- Det blir flere som behøver kommunale tjenester de kommende årene.
- Det pågår store investeringsprosjekt, som vil fortsette denne 4 års-perioden. Det er også planer og ønsker om større investeringer de kommende årene. Dette vil medføre økte rente – og avdragskostnader som belaster driftsbudsjettet.

Folketall

SSB sine prognoser viser et stabilt folketall for Hol kommune, der aldersgruppen over 80 år vil vokse mest de neste årene. Aldersgruppen 6-15 år vil også øke noe i forhold til tidligere år, mens det er lavere fødselstall som trolig fører til lavere antall barnehagebarn.

Oppvekst for barn og unge

Sammenligning av kommuner i Kostra viser at barnehage – og skoletjenestene i Hol kommune koster mer enn gjennomsnittet. Barnehagene er bemannet etter lovpålagt bemanningsnorm, men Hol kommune har valgt å øke grunnbemanning som et tiltak for å redusere vikarbruk og beholde kvalitet i barnehagene. Kommunen har også satset på tidlig innsats ved å koordinere behovet for spesialpedagogiske tiltak. Hol kommune jobber med å innfri nytt lovkrav om pedagogtettethet i barnehagene. Redusert oppholdsbetaling i SFO og barnehage er innarbeidet i budsjettet.

Innenfor skolesektoren er det vanskelig å rekruttere undervisningspersonell, men kommunen har høyere tetthet av lærere enn normen tilsier. En hovedårsak til dette er høy andel av spesialundervisning og særskilt norsk. Gjennom arbeid med *Kompetanseløftet* og samordning av tverrfaglige tjenester er det et mål å tilpasse tiltak og organisering for å oppnå større effektivitet.

Helse og omsorg

Det forventes en økning i Hol kommune i de eldre aldersgruppene fra 80 år og oppover de neste 10-20 årene. Dette vil kreve omfattende tilpasninger av driften og konkrete endringer i bruk av ressursene for å møte de kommende behovene. Kommunen har i dag relativt større utgifter til helse – og omsorgstjenester sammenlignet med landssnittet og sammenlignbare kommuner, og sektoren må derfor gjøre organisatoriske grep for å tilpasse kostnadsnivået. Det ble i 2021 igangsatt et prosjekt for å belyse og utvikle organisering av fremtidens helse- og omsorgstjenester («Sammen om endring»). Og i implementeringen av dette prosjektet ble det gjort organisatoriske endringer i sektoren i 2023. I tillegg medførte prosjektet endringer i budsjettpostene fra og med 2024.

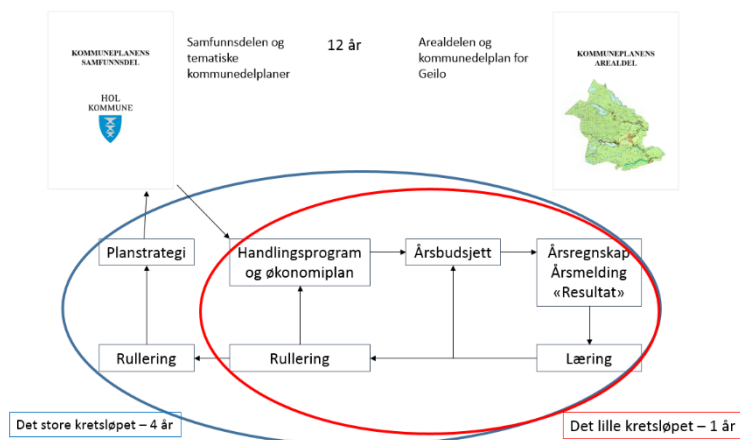
Infrastruktur

Trafikksikkerhetstiltak med nye avkjøringer i området ved Geilo skole – og idrettsområde, og prosjektering av ny barneskole på Geilo er de to største pågående investeringsprosjektene. Vann – og avløpsanlegg vil være pågående arbeider for å sikre god kvalitet på dette for kommunens innbyggere, fritidsboende og gjester.

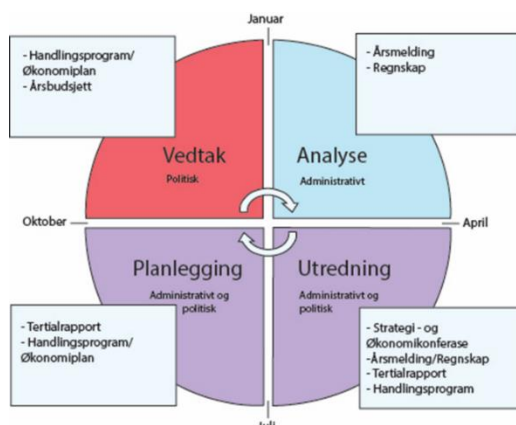
Handlingsprogram

Handlingsprogram med økonomiplan 2025-2028 er et strategi – og tiltaksdokument med tilhørende økonomiplan. Det er bygd opp med kobling mellom planemaene som er vedtatt i kommuneplanens samfunnsdel, vedtatt handlingsprogram 2024-2027, vedtak i kommunestyret og andre nasjonale og regionale føringer. Økonomiplanen skal vise hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i kommunale og regionale planer skal følges opp, jfr. Kommuneloven § 14-4. Økonomiplanen kan inngå i eller utgjøre kommuneplanens handlingsdel.

Det er en nær sammenheng mellom kommuneplanen, handlingsprogrammet og økonomiplanen. Dette kan illustreres slik:

Årshjulet for økonomiplanarbeidet i kommunen illustrerer fasene og samarbeidet mellom administrasjonen og politikerne for arbeidet med økonomiplanen gjennom året:

Dette kan vises som i figuren som en prosess der man evaluerer driften gjennom årsmeldingen, til en idedugnad for å få frem nye/endrede behov og bestiller utredninger for nye tiltak.¹

HELE PROSESSEN:

DET NYE ÅRSHJULET

I den første fasen skjer evaluering av driften gjennom årsmeldingen og får en status på ståstedet gjennom Kostra-analyser. Årsmeldingen for Hol kommune 2023 ble behandlet i kommunestyret som sak 64/24 den 30. mai 2024.

Strategi

Strategikonferansen ble avholdt den 14. mai 2024 på Geilo. Deltakerne var kommunestyrets medlemmer, utvalgsmedlemmer, tillitsvalgte og rådmannen med lederteam. Dette er innledningen på fase 2 i årshjulet, der man utreder behov og omstillingspotensiale. Konferansen har som mål å belyse fakta, oppnå en felles forståelse og utrede framtidsutsikter. **Temaet for strategikonferansen var: Hvordan møte fremtidens tjenestebehov på en rasjonell måte?**

¹ Årshjulet vist ved milepæler, ref. kurs i Økonomiplan ved NKK 19.3.2024.

Noen utvalgte temaer ble spesielt belyst på konferansen:

1. Kommunesektorens perspektiver og trender:

Debattheft 1 – 2023, Evne og kraft til å bære

Innsikt for Hol kommune (KS mai 2024) viser at det er større andel sysselsatte i befolkningen enn ellers i Norge, men det er lavere andel ansatte i Helse og omsorgssektoren i Hol enn landssnittet. Folketallet i kommunen har lavere utvikling enn landssnittet. Det blir et økende utgiftsbehov i pleie – og omsorgssektoren, og lavere utgiftsbehov i barnehage – og grunnskolesektoren i årene etter 2025. Ledere og medarbeidere står overfor større krav til endring og utvikling, og brukere og pårørende må forberedes på dette.

På strategikonferansen ble det drøftet hvilke konkrete tiltak man mener er viktige for å tiltrekke nye arbeidstakere til Hol kommune. Tiltakene dreier seg om:

- Å bevare og fortsatt skape gode fagmiljøer
- Sesongarbeidere – se på mulighet for samarbeid mellom privat og offentlig sektor
- Boligstøtte, og å vise tilgjengelighet av boliger og tomter
- Etablere alternative boformer, gjerne i samarbeid med private aktører

2. Økonomiske rammebetingelser og status for tjenestene

Kommunen vil stå foran hardere prioriteringer enn tidligere for å møte fremtidens ressursbehov i forhold til ressurstilgangen. I Hol kommune er det relativt høy dekningsgrad i helseinstitusjonene (34 %) i forhold til landssnittet på 22 %. Kommunen vil ikke klare å videreføre samme dekningsgrad i 2030-2035 som i dag i forhold til plass og bemanning. Oppvekstsektoren har stadig større sentrale kvalifikasjonskrav for bemanningen, samtidig som tjenestene må tilpasses en eldre befolkning i kommunen. Problemstillingen som ble drøftet på konferansen var:

Hvordan kan vi sammen formidle behov for, og stå sammen om reduksjoner i kvalitet i forhold til innbyggernes forventninger?

Innbyggere og brukere har forventninger til kommunale tjenester, spesielt i helse – og omsorgssektoren. Det må gjøres et arbeid vedrørende forventningsavklaring og formidling av hvordan kommunen tilbyr tjenesten i denne sektoren fremover. Med aktiviteter og sosiale

møteplasser for eldre kan terskelen heves for når hjelpebehovet må settes inn. Regionalt samarbeid i sektoren er også viktig.

3. Investeringsbehov i kommunen

Kommunen har relativt store investeringsplaner de neste årene, men dette vil øke lånegjeldsbyrden som igjen vil øke avdrags – og renteutgiftene. Det er nødvendig å lage en prioritering av de planlagte – og ønskede investeringsprosjektene, og ha en lengre tidshorisont enn det som ble lagt opp til i HØP 2024-2027. Det er nødvendig å definere behovene for enkelte investeringsprosjekter enda tydeligere, og effektiviseringstiltak i helse – og omsorgssektoren er viktig å prioritere med mål om å drifte tjenesten mer hensiktsmessig.

Temaene og problemstillingene ble oppsummert i Strateginotat som sak 66/24 til formannskapet den 13.06.24.

I strateginotatet vises det også til Kostra- og effektivitetsanalyse, som viser at Hol kommune har større utgifter til tjenestoområder enn sammenlignbare kommuner. Som følge av dette har formannskapet gitt bestillinger om innsparingstiltak i størrelsesorden 70 mill. kr, som kan drøftes i økonomiplanarbeidet 2025-2028. Hver sektor utarbeider forslag til kostnadstilpasninger, og konsekvensen blir redegjort for med tiltaksskjema som vedlegges HØP-dokumentet.

Strateginotat 2024

De overordnede strategiene for tilpasning av tjenestene innenfor inntektsrammen, og møte fremtidens behov ble første gang vedtatt i HØP 2022-2025. Dette er utgangspunktet for strategiene i tabellen under.

Hol kommune skal tilpasse tjenestene ved:

- **Fokus på økonomistatus** i hele organisasjonen:
 - o Administrativt ved god budsjettkontroll, kommunikasjon og rutiner
 - o Politisk ved god informasjon, rapportering og velbegrunna vedtak
- **Godt nok er standard for tjenestene våre**, ikke optimalt og best mulig. Det må skilles mellom:
 - o *Må* (lovhjemlet)
 - o *Bør* (faglig/etisk standard, men vurdere ressursbruken)
 - o *Kan* (tilleggstjenester som kan reduseres eller fjernes)
- **Vurdere tjenestenivået og organisering** av tjenestene med formål om:
 - o God effektivitet ved å gjøre de riktige tingene riktig
 - o Produktivitet ved å ha evnen til å gjøre ting riktig
 - o God organisering av tjenestene i forhold til tilgjengelige ressurser og fagkompetanse
- **Investeringsprosjekter** skal vurderes med formål
 - o om innsparinger i driftsutgifter (funksjoner, personalressurser, vedlikehold, renhold)
 - o vurdere offentlig-private samarbeid eller anleggsbidrag der det er formålstjenlig

Handlingsregler

Hol kommune har vedtatt tre handlingsregler gjennom finansielle nøkkeltall i Økonomireglement 2020-2024, kommunestyresak 25/20. Det er hjemlet i kommuneloven § 14-2 at alle kommuner skal vedta finansielle måltall.

Ytterligere to handlingsregler ble vedtatt i kommunestyresak 75/22 Justert budsjett den 30.08.22. Økonomiske handlingsregler oppsummeres slik jfr. Kommunestyrets vedtak:

Handlingsregel 1: Netto driftsresultat

Netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene blir brukt som et mål på kommunens økonomiske handlefrihet. Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) anbefaler at denne indikatoren over tid bør ligge på minst 1,75 %. Dette er også Hol kommunes målsetning.

Handlingsregel 2: Disposisjonsfond

Disposisjonsfondet gir et bilde av kommuneøkonomiens soliditet. Statsforvalter anbefaler et disposisjonsfond på minimum 5 % av brutto driftsinntekter. Hol kommunes målsetning er å ha et disposisjonsfond som er større enn 10 % av driftsinntektene.

Handlingsregel 3: Netto lånegjeld

Netto lånegjeld beskriver gjeldsbelastningen. Den defineres i KOSTRA som langsiktig gjeld fratrukket totale utlån og ubrukte lånemidler. Hol kommunes målsetning om at netto lånegjeld er mindre enn 60 % av brutto driftsinntekter.

Handlingsregel 4: Disponering av kraftomsetning

Den forventede kraftomsetningen i langtidsbudsjett og økonomiplan er 47 mill. kr, som inngår i driftsbudsjettet til ordinær drift. Det overskytende skal i all hovedsak disponeres til nedbetaling av lånegjeld med formål om å redusere avdrags – og rentekostnadene.

Handlingsregel 5: Egenfinansiering av investeringer

Hol kommune har målsetning om minimum 40 % egenkapitalandel i investeringsbudsjettet. For å redusere låneopptak så langt det lar seg gjøre, skal avsetninger til investeringsfondet ved salg av anleggsmidler gå til finansiering av nye bygg – og anleggsmidler. Når disposisjonsfondet etter årlig bruk og avsetning er høyere enn måltallet på 10 % av driftsinntektene, skal det overskytende gå til reduksjon av neste års låneopptak, dersom det ikke er spesielle forhold som tilsier at det er behov for å øke disposisjonsfondet.

Det er klare sammenhenger mellom de ulike nøkkeltallene. Dersom kommunen klarer å forholde seg til et gitt mål på netto driftsresultat, vil dette gi muligheter for å nå målet om en økonomisk buffer i form av et gitt nivå på disposisjonsfondet. Nivået på finansutgifter og lånebelastning (netto lånegjeld) er også tett knyttet sammen. Dersom kommunen klarer å holde nivået nede på lånegjelden, vil også rente- og avdragsbelastningen (finansutgiftene) bli lavere.

Nøkkeltallene vises i tabellen for målsetning og budsjett:

Nøkkeltall	Mål 202-2028	Budsjett 2025	Ansvar
Netto driftsresultat målt i forhold til brutto driftsinntekter	> 1,75 %	2,4 %	Alle
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter	> 10 %	12,5 %	Alle
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter	< 60 %	59,4 %	Alle
Disponering av kraftomsetning (ekstraordinære avdrag og overføring til investering)	Overskytende over 47 mill. kr	6 mill. kr i e-ord., 1 mkr. til inv., + renteutgifter	Alle
Egenfinansiering av investeringsprosjekter*	>40 %	43 %	Alle

*Nye investeringsprosjekter unntatt vann/avløp/renovasjon/feiling som er gebyrfinansierte.

2 STATUS OG RAMMEBETINGELSER

2.1. Demografi

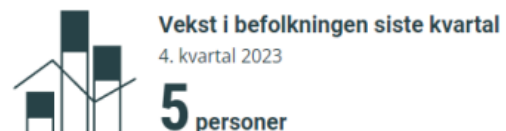
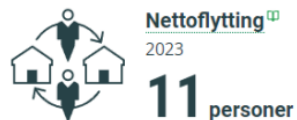
Befolkningsutvikling i kommunen er en sentral rammebetingelse. Etter første kvartal 2024 var det 4516 personer bosatt i kommunen. Dette er en reduksjon i befolkningen med 20 personer fra året før. Flere fakta for nøkkeltall vises her.

Forventet utvikling

Kilde
[Regionale befolkningsframskrivninger, Statistisk sentralbyrå](#)

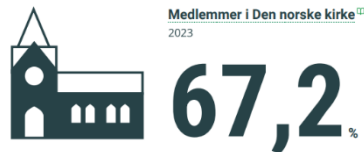
Bolig

Rekkehus, tomannsboliger osv. er ikke inkludert i verken Eneboliger eller Leiligheter. For fullstendige tall om typer av boliger i din kommune, vennligst bruk [tabell 06265 i statistikkbanken](#).

Religion

(5 921 hytter i 2023)

Kommunens økonomi

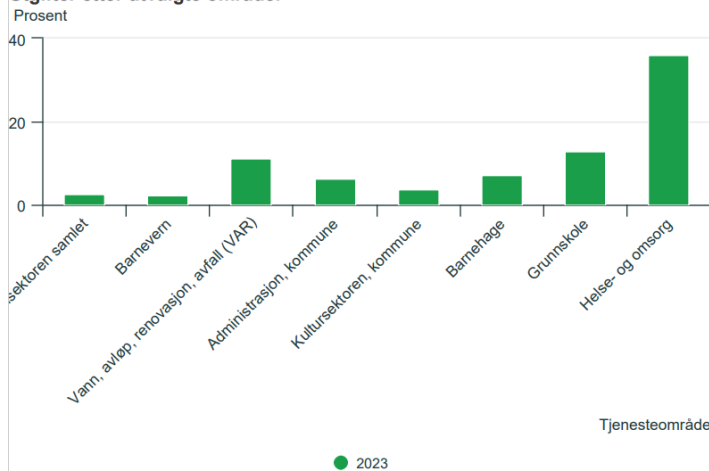
Finansielle nøkkeltall

Kilde

[Kommuneregnskap, Statistisk sentralbyrå](#)

Utgifter etter utvalgte områder

Kilde: [Kommuneregnskap, Statistisk sentralbyrå](#)

(Første stolpe: Sosialsektoren samlet)

Helse og omsorg: 2023-tall (2022-tall i parentes)

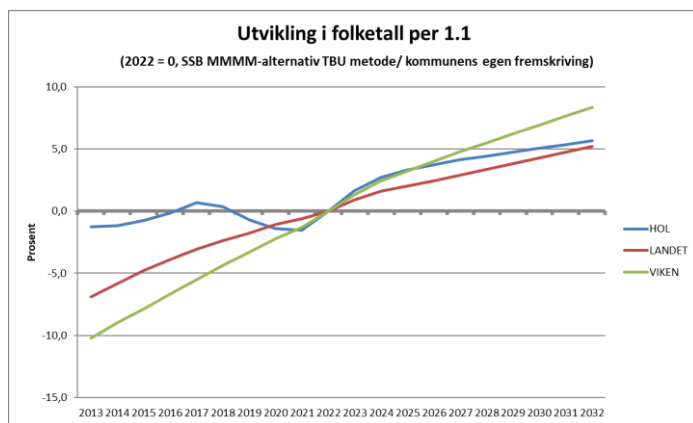
- Andel innbyggere over 80 år som bruker hjemmetjenester: 33,3% (31%)
- Andel innbyggere 80 år og eldre med institusjonsopphold: 9,4 % (12,8 %)
- Utgifter pr oppholdsdøgn i institusjon: 7402 kr (5 858 kr)

Kilde: [Utvalgte nøkkeltall for helse og omsorg, ssb.no](#)

Flere nøkkeltall finnes på ssb.no/kommunefakta.

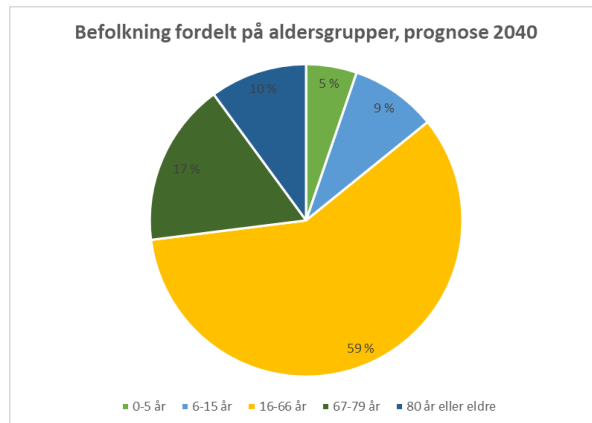
2.2. Demografi og økonomiske rammebetingelser

Befolkningssammensetningen er avgjørende i forhold til inntekter gjennom rammetilskudd og dimensjonering av tjenestetilbud. Diagrammet viser forventet utvikling i folketall fra 2013 til 2032 for Hol kommune sammenlignet med landet og Viken.

Kilde: KS Demografimodell juli 2023, SSB.

Innbyggersammensetningen i kommunen har stor påvirkning på de frie midler som kommunen får overført fra staten. Innbyggersammensetningen vises i figuren under med prosentvis fordeling i de ulike aldersgruppene.

Kilde: SSB tabell 07459 og 14288.

Prognosen viser størst økning i aldersgruppen 80 år og eldre, som vil medføre et økt utgiftsbehov i pleie – og omsorgssektoren, samtidig som aldersgruppen 16-66 år reduseres. For Hol kommune er prognosen at utgifter i omsorgssektoren kan øke med 25 % de neste 10 årene, samtidig som det blir færre som kan utføre oppgavene. Aldersgruppene som tilhører grunnskole og barnehagesektoren ligger det an til en stabil utvikling.

3 VISJON OG TEMA I KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL

Kommunens innbyggere synes det er godt å bo og vokse opp i Hol. I konkurransen med byene og andre kommuner, ønsker vi å fremstå som en attraktiv bo- og arbeidskommune. Vi er en stolt nasjonalparkkommune og et fantastisk reisemål, men først og fremst skal Hol være et sted man vil bo og leve «det gode liv». Hol kommune ønsker å beholde de som bor og vokser opp her, og være attraktiv for nye innbyggere. Kommunen har et godt utgangspunkt for en positiv befolkningsutvikling. Innsatsen må legges i gode og varierte arbeidsplasser og et godt botilbud.

Visjonen for Hol kommune i perioden 2018-2030 er:

Hol kommune skal være en trygg og god kommune å vokse opp og bo i, med vekst i folketallet, der arbeidsmarkedet er variert og hele kommunen er i bruk.

Visjonen peker ut retning for de 11 utvalgte plantemaene:

Samfunnskvaliteter	1. Befolkning og bolig
	2. Folkehelse
	3. Kultur og frivillighet
	4. Natur, miljø og friluftsliv
Livsløp	5. Hol som oppvekstkommune
	6. Hol som helse- og omsorgskommune
Arbeid og næringsutvikling	7. Eksisterende næringer
	8. Ny næringsutvikling og innovasjon
Infrastruktur	9. Samferdsel
	10. Teknisk infrastruktur
	11. Samfunnssikkerhet og beredskap

Til hvert plantema er det definerte strategier fra Samfunnsdelen 2018-2030. Ut fra disse er det laget tiltak som gjelder de fire neste årene for å følge opp strategier og mål. Definisjon av visjon, mål, strategi og tiltak gis på neste side.

Status for kommunale planer

Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt i K-sak 46/18 den 20.6.2018.

Kommuneplanens arealdel er under revidering. Kommunedelplan for Geilo innarbeides i arealdelen.

Kommunal planstrategi er vedtatt 5. september 2024. I denne er alle kommunale planer bli rullert.

Vedtatte planer

Plan	Tjenesteområde	Vedtaksdato	Vedtaksreferanse	Planlagt revisjon
Kommunal planstrategi (2024-2027)	Alle	5.9.2024	K-sak 110/24	2027
Kommuneplanens samfunnsdel (2018-2030)	Alle	20.6.2018	K-sak 46/18	2027
Kommuneplanens arealdel (2014-2025)	P&U	29.10.2014	K-sak 68/14	Under revisjon
Kommunedelplan for kultur (2015-2027)	KO	24.06.2015	K-sak 45/15	2026
Kommunedelplan for barnehage og skole (2019-2031)	KO	24.01.2019	K-sak 10/19	2025
Kommunedelplan for trafiksikkerhet 2019-2030	P&U	19.06.2019	K-sak 45/19	
Kommunedelplan for helse og omsorg (2016-2027)	HO	27.4.2016	K-sak 37/16	Under revisjon
Kommunedelplan for naturmangfold (2022-2033)	P&U	9.6.2022	K-sak 65/22	
Hovedplan kommunal veg 2012-2021	TE	13.05.2014	Administrativt delegert vedtak 12/05175-2	2024
Hovedplan vannforsyning 2016-2028	TE	31.08.2016	K-sak 68/16, oppdatert i K-sak 29/23	2026
Hovedplan avløp og vannmiljø 2016-2028	TE	30.11.2016	K-sak 95/16, oppdatert i K-sak 30/23	2026
Hovedplan for kommunal eiendomsforvaltning 2017-2029	TE	19.06.2019	Oppdatert i K-sak 44/19	Oppdateres 2024
Temaplan idrett fysisk aktivitet og friluftsliv (2021-2025)	KO	09.06.2022	K-sak 61/22	

Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse, kommunal ROS-analyse	Beredskapsrådgiver	25.4.2024	K-sak 44/24	
Beitebruksplan 2023-2035	P&U	8.12.2022	K-sak 128/22	
Handlingsplan for stier og løyper 2017-2021	P&U	27.09.2017	K-sak 54/17	2025
Handlingsplan for folkehelse 2021-24	P&U	17.6.2021	K-sak 48/21	2024
Handlingsplan for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning 2022-2026	P&U +	31.8.2022	K-sak 78/22	2026
Boligstrategi	P&U	24.2.2022	K-sak 21/22	
Arbeidsgiverstrategi 2010-2020	Personal	27.1.2011	K-sak 3/11	

Nye planer (jf. Kommunal planstrategi 2024-2027)

Plan	Tjenesteområde	Status
Kulturminneplan	KO	Under utarbeidelse
Næringsstrategi	P&U	Under utarbeidelse
Plan for forebygging av omsorgssvikt og utvikling av atferdsvansker	KO og HO	Under utarbeidelse
Plan for flyktningetjenesten		Utarbeides 2025
Frivilligstrategi		Utarbeides 2025

Samfunnskvaliteter

3.1. Befolkning og bolig

MÅL: Minst 5.000 innbyggere i kommunen i 2030.

Strategier fra Kommuneplanens samfunnsdel:

1. skape trivelige og gode bomiljø gjennom helhetlig og samordnet areal- og transportplanlegging
2. bidra til at det er tilgjengelige boliger og tomter på Geilo og i alle grendene gjennom kommunal tilrettelegging og samarbeid med private grunneiere.
3. avsette tilstrekkelig sentrumsnære arealer til boligutvikling for fremtiden. I tettsteds- og bygdesentra skal boligbygging prioriteres fremfor andre utbyggingsformål.
4. være pådriver for iverksettelse av vedtatte reguleringsplaner for boligområder.
5. opprettholde og aktivt følge opp boplikt som et verktøy for å sikre at boliger forblir på markedet for fastboende. Herunder skal det vurderes å oppheve slektskapsunntaket.
6. samarbeide regionalt om profilering av Hallingdal som bosted.
7. ha gode boligsosiale tilbud for å hjelpe vanskeligstilte på boligmarkedet med å mestre egne boforhold.

Prioriterte tiltak	25	26	27	28	Ansvar	Budsjett-henvisning
Boligsatsing i revisjon av arealdel/kommunedelplan for Geilo, jf. Boligstrategi (HØP 2022)	X				P&U	
Rehabiliter kommunale boliger slik at de kan benyttes som rekrutteringsboliger ved utlysning av kommunale stillinger (HØP 2021)	x	x			TE	P. 034
Videreføre tilflytningsprosjektet «Heime i Hol» (ref. HØP 2021-24) og vurdere økonomiske virkemidler for å tiltrekke og beholde yngre innbyggere. (Ref. tidligere bostøtte for unge). (HØP 2021)	X	X			P&U	Boligtilskudd
Revidere eldre reguleringsplaner, ref. vedtak 21.09.22, KPU sak 43/22	X	X			P&U	Budsjettet 2025 (100')
Tilrettelegge for salg og utvikling av boligtomter i Grønlie (HØP 2025, vedtakspunkt 26)	X	X			Fellestj./TE	P.023

3.2. Folkehelse

MÅL: En aktiv befolkning med høy livskvalitet

Strategier fra Kommuneplanens samfunnsdel:

1. ivareta et trygt og inkluderende oppvekstmiljø.
2. ivareta folkehelseperspektivet i all kommunal planlegging, inkludert arealdisponering.
3. satse på forebyggende helsetjenester, som for eksempel friskliv og læring og mestring, i kommunen.
4. delta aktivt i regionalt folkehelsearbeid.
5. benytte frivilligsentralen for å kunne tilby et bredere spekter av fritidsaktiviteter.

Kommunal folkehelsegruppe (FHG) ivaretar oppdraget om å ha oversikt over helsetilstanden i befolkningen, prioritere tiltak for bedring av folkehelsen, evaluere tiltakene og formidle relaterte saker til kommunale organ.

Prioriterte tiltak/aktiviteter	25	26	27	28	Ansvar	Budsjett-henvisning
Vurdere alternative kollektivtilbud både interkommunalt og lokalt, for unge og eldre. (HØP 2021)	X	X			P&U/TE	
Etablere og videreutvikle ungdomsarenaer/møteplasser hvor ungdom medvirker i prosessen jfr handlingsplan for folkehelse (HØP 2022)	X				KO/ P&U	
Prosjekt - videreutvikle Slåttahøl-området som sentrumsnært frilufts- og aktivitetsområde jfr. handlingsplan for folkehelse (HØP 2018/2023)	X				P&U	Budsjettet for 2025 (100')
Etablere sosiale arenaer på tvers av generasjoner i form av benker utplassert på strategiske steder i kommunen (HØP 2023)	X				P&U/TE/K O/HO	

Prioriterte aktiviteter innen folkehelse er også:

- Støtte opp om gode aktivitetstiltak, ment for å få innbyggere til å møtes og holde seg aktive (bokkafe, turorientering mv).
- Tilby eldre innbyggere møteplass, aktivitet og sosialt samvær på velferdssentre eller lignende møteplasser.
- Bidra til å utvikle anlegg til idrett og fysisk aktivitet gjennom kommunale tilskudd med bakgrunn i prioritert handlingsplan

3.3. Kultur og frivillighet

MÅL: Et rikt kultur- og organisasjonsliv som kjennetegnes av bredde, mangfold, frivillighet og dugnadsånd

Strategier fra Kommuneplanens samfunnsdel:

1. legge til rette for at fritidsaktiviteter og fysisk aktivitet skal være lett tilgjengelig og tilpasset ulike behov og brukergrupper med et mangfold av sosiale møteplasser.
2. støtte og stimulere utvikling av kulturbaserte næringer.
3. legge til rette for formidling og ivaretagelse av kommunes historie.
4. stimulere til enda større frivillig innsats i kulturlivet og organisasjonsarbeidet.
5. legge til rette for at kulturminner og kulturmiljø nyttes i reiselivsnæringa og som ressurs i lokalmiljøene.
6. samordne kulturarbeid på regionalt og lokalt nivå.

Prioriterte tiltak/aktiviteter	25	26	27	28	Ansvar	Budsjett-henvisning
Revidere kommunedelplan for kultur	X				KO	
Rehabiliter og utvikle Fekjo kulturminnepark, sommerfjøs, i samarbeid med frivillige (HØP 2022)	X	X			KO	
Videreutvikle Geilo kulturhus til en møteplass for alle, med spesielt fokus på barn og unge. Prosjektet involverer barna/ungdommen og frivillige i planlegging og gjennomføring, ha fokus på deres behov og ønsker. (HØP 2019 / P083)	X	X	X		KO/TE	P. 083
Utarbeide plan for forvaltning av kommunens kulturarv, Historien om Hol	X	X				

Prioriterte aktiviteter innen kultur og frivillighet er også:

- Realitetsbehandle forslag til organisering av regionalt privatarkiv
- Jobbe for status som regionalt privatarkiv i samarbeid med Buskerud museum og Buskerud fylkeskommune
- Kulturformidling og arrangement skal brukes som virkemiddel for å skape attraksjonskraft.
- Aktivt bruke kulturminner, museer og folkeminne i formidling, samt i nærings- og stedsutvikling.
- Videreutvikle Folkebiblioteket og Geilo kulturhus som en sosial, demokratisk og kulturell møteplass for alle, som knutepunktet i skole og idrettsområdet.

3.4 Natur, miljø og friluftsliv

Mål: Ivareta natur, miljø og landskap, som grunnlag for bolyst og trivsel, rekreasjon, næring og arbeid.

Strategier fra Kommuneplanens samfunnsdel:

1. bevare naturen og landskapet på en måte som gjør at kommende generasjoner får like stor nytte og glede av det som vi gjør i dag. Kommunen skal bidra til å bremse bortfallet av inngrepsfrie naturområder og ha fokus på ivaretagelse av leveområder for vilt.
2. bevare nærfriluftsområdene slik at innbyggerne har kort vei til naturen. Stier og skiløyper sikres mot nedbygging i arealplan.
3. ha differensiert tilrettelegging for friluftsliv, fra store naturområder uten menneskelige inngrep, til nærfriluftsområder og områder med høy grad av tilrettelegging for å sikre alles muligheter til å drive friluftsliv.
4. sikre lokalbefolkningens tilgang til jakt og fiske gjennom fortsatt kommunalt eierskap i fjelleiendommer.
5. bidra i kampen mot global oppvarming ved å satse på lokale tiltak og holdningsarbeid.
6. jobbe for å redusere utslipp av klimagasser ved å satse på mer bruk av bane, både til person- og godstrafikk og å redusere lokal biltrafikk. Vi skal påvirke nasjonalt og legge til rette lokalt.
7. redusere og forebygge lokal forurensning.

Prioriterte tiltak/aktiviteter	25	26	27	28	Ansvar	Budsjett
Oppdatere kommunens viltkart (HØP 2019)	X				P&U	Tj. 3601 (dekkes av statlige midler)
Støtte til ENØK-tiltak for boliger (HØP 2022)	X				P&U	Tj.2853 (kr 900')
Miljøsertifisering av kommunale virksomheter (HØP 2022)	X	X	X	X	P&U	Tj. 3602 (150' i 2025, 100' i 2026-2028)
Vegetasjonskartlegging av viktige beiteområder i utmark jf. beitebruksplanen (HØP 2022)	X	X			P&U	Tjeneste 3291 (kr 150' i 2025)
Etablere lokal kartbase (HØP 2022)	X				P&U/TE	
Skred- og flomkartlegging (HØP 2023)	X				P&U	Kr 150' i 2025
Prosjekt - Grønn mobilitet (HØP 2023)	X				P&U	

Prioriterte aktiviteter innen natur, miljø og friluftsliv er også:

- Holdningsskapende prosjekter for klima og miljø i skole og barnehage (gå/sykle-aksjon til skolen m.m.)
- Effektivisere kommunal transport for å redusere forbruk og utslipp i Hol kommunes virksomheter.
- Utarbeide strategi for ladestasjoner

Livsløp

3.5. Hol som oppvekstkommune

MÅL: Hol kommune vil være en kommune der alle barn og unge mestrer livene sine gjennom læring, tilhørighet og inkludering i hele oppveksten.

Strategier fra Kommuneplanens samfunnsdel:

1. arbeide systematisk i barnehager og skoler for et inkluderende læringsmiljø med faglig høy kvalitet på innhold og aktivitet.
2. imøtekomme barn og unges behov gjennom forebyggende arbeid, tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid.
3. gjennom strategisk kompetansestyring sikre at alle medarbeidere har kompetanse som dekker gjeldende statlige krav og kompetanse det ellers er behov for.
4. ha skoler der det er tilstrekkelig elevgrunnlag, og nærscoleprinsippet skal gjelde. Barnehagestrukturen skal sikre forutsigbarhet og gjøre at det blir en naturlig overgang til den skolen som er nærmest hjemmet. Virksomhetene skal ha tidsriktig utstyr, bygg og uteområder.
5. sørge for å ha et bredt fritidstilbud til barn og unge med god tilgjengelighet som sikrer at alle har mulighet til å delta.
6. arbeide med bevisst ressursutnyttelse i forhold til tjenestekvaliteten i alle virksomheter.

Prioriterte tiltak/aktiviteter	25	26	27	28	Ansvar	Budsjetthenvising
Utvikle uteområder ved Geilo barne- og ungdomsskole (HØP 2020/P.143/P.083)	X	X			TE	P143
Ferdigstille utbygging av Geilo barnehage med 2 nye avdelinger (HØP 2023/P.046)	X				TE/KO	P046
Prosjektere og bygge nytt skolebygg ved Geilo barne- og ungdomsskole, samt sikre god etterbruk av barnetrinnets gamle arealer, ref. HØP 2019 vedtakspunkt 34. (HØP 2019/P.138)	X	X	X		TE/KO	P 138 og P143
Prosjektere areal for fysisk aktivitet i samarbeid med Geilo Arena (gymsal/basishall) (HØP 2023/P.140)	X	X	X	X	TE/KO	KS vedtak sak 93/21 (behov for investerings midler)
Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis -Kostnader til opplæring	X	X	X		KO	Regional finansiering

-Organisere tverrfaglig samarbeid for å sikre at riktig hjelp er tett på barna Rasjonell organisering av tilpasset opplæring (HØP 2024)						
Utrede organisering og tiltak rundt foreldre-veiledning	X	X	X		KO	2025-015 (ikke budsjettet)
Implementere Forebyggende plan om samordning av tjenestetilbudet i oppvekst og helse	X				KO/HO	2025-011 Delvis finansiert via tilskudd
Opprettholde spesialpedagog for barnehagene (<i>Kompetanseløftet</i>) (HØP 2023)	X	X	X	X	KO	
Utarbeide plan for utvikling av uteområdet ved barnehager og skoler	X				TE/KO	2025-001 (ikke budsjettet)
Tiltak rundt språkutvikling og integrering i barnehage og skole	X	X	X		KO	

Prioriterte aktiviteter innen oppvekst er også:

- Formalisere samarbeid mellom barnehage, skole og helse om bruk av kulturskolen som lokalt ressurscenter i utvikling og drift av kommunale tjenestetilbud

3.6. Hol som helse- og omsorgskommune

MÅL: Innbyggere og gjester i Hol kommune skal føle trygghet for egen helse og velferd.

Strategier fra Kommuneplanens samfunnsdel:

1. Vektlegge tidlig innsats, helsefremming og forebygging for god helse i befolkningen.
2. Ha et helse- og omsorgstilbud som er koordinert og fokuserer på helhet, brukermedvirkning og egenmestring.
3. Ha en framtidsrettet utvikling av tjenestetilbudet med fokus på investering i egnede bygg, velferdsteknologi og innovasjon. Kompetanse og infrastruktur skal utvikles for på rett måte å kunne møte den demografiske utvikling.
4. Aktivt delta i utvikling av regionalt samarbeid innen helse og omsorg.
5. Involvere egne tjenesteytere i organisasjonsutvikling for å sikre kvaliteten og brukeropplevelsen av tjenestene de skal gi.
6. Arbeide for at de eldre skal bo lengst mulig i egen bolig.
7. Ha økt fokus på psykisk helse.
8. Sikre at barn får hjelp i sitt nærområde.

Prioriterte tiltak/aktiviteter	25	26	27	28	Ans.	Budsjett-henvisning
Implementere omorganiseringen av støttefunksjonene i sektorene jmf sluttrapporten i «sammen om endring»	X	X	X		HO	
Overføring av all saksbehandling/vedtak om tjenester til tjenestetildeling (HØP 2024)	X	X			HO	
Opprette fagkontakter innenfor ulike fagfelt (HØP 2024)	X				HO	
Utrede muligheter for egen korttidsavdeling (HØP 2024)	X					
Revisjon av Kommunedelplan for helse og omsorg iht. planstrategi (HØP 2024)	X					
Utarbeide en helhetlig plan for utvikling av bygg til helse- og omsorgsformål (omsorgsplasser, sykehjemsplasser, pasientbehandling, personalbaser) på kort og lang sikt (HØP 2021)	X	X	X		HO/T E	P 067
Utarbeide og implementere konkrete tiltak for beholder- og rekruttering av helsepersonell (HØP 2024)	X	X	X			HØP 2024: 3000-325

Utrede opprettelse av egen ressursbank, med fast ansatte vikarer (HØP 2024)	X	X	X			HØP 2024: 3000-324
---	---	---	---	--	--	-----------------------

Arbeid og næringsutvikling

3.7. Eksisterende næringer

MÅL: Styrke de eksisterende næringer og bidra til utvikling og nyskaping i støttenæringer

Strategier fra Kommuneplanens samfunnsdel:

1. være tydelig på sin rolle som tilrettelegger og samarbeidspartner for næringslivet, samt jobbe mer utadrettet.
2. sikre og videreutvikle et urbant Geilo sentrum som bygdesentrum og handelssentrum. Ved fremtidige behov for arealer til nye handelsetableringer skal regulerte områder i sentrum tas i bruk. Geilo skal også videreutvikles som bærekraftig reisemål, nasjonalparklandsby og arrangementssentrum.
3. samarbeide med næringsaktørene i reiselivet om utvikling av Geilo/ Hol som destinasjon. Det vektlegges at det ligger stort potensial i utvikling av næringer knyttet til Hol som nasjonalparkkommune og Geilo som nasjonalparklandsby.
4. videreføre arealpolitikk for varme og kalde senger som bærende prinsipp for forvaltning av næringsarealer.
5. bidra til å opprettholde og videreutvikle landbruksnæringene, og støtte utvikling av nye tilleggsnæringer basert på lokale natur- og kulturressurser og nyskapende drift. Det er viktig med et landbruk i aktiv drift som opprettholder kulturlandskapet.
6. praktisere streng håndheving av konsesjoner i landbruket for å sikre aktiv gårdsdrift.
7. være nasjonalparkkommune under merkevaren Norges nasjonalparker. Måltrettet arbeid skal stimulere og bidra til lokal verdiskapning og næringsutvikling med grunnlag i merkevaren.

Prioriterte tiltak/aktiviteter	25	26	27	28	Ans.	Budsjett-henv.
Prosjekt med oppfølging av bruk av næringsbygg turistbedrift i henhold til prinsippsak varme /kalde senger (HØP 2022)	X				P&U	
Utarbeide næringsstrategi som grunnlag til revisjon av arealplaner (HØP 2021)	X				P&U	

Følge opp Handlingsplan for Hol nasjonalparkkommune og iverksette nødvendige tiltak for å oppfylle kriteriene for nasjonalparkkommuner under merkevaren Norges nasjonalparker (HØP 2021)	X	X			P&U	
--	---	---	--	--	-----	--

Prioriterte aktiviteter innen eksisterende næringer er også:

- Tilby kurs-/fagsamling for bedrifter som innehar salgs – og skjenkebevilling for alkohol innen kommunen.
- Næringsstrategi oppstart 2022 avsluttes i 2024.
- Handlingsplan for Hol nasjonalparkkommune, to faste møter i året med nasjonalparkkoordinator

3.8. Ny næringsutvikling og innovasjon

MÅL: Kommunen skal kjennetegnes av et mangfoldig arbeids- og næringsliv, med utvikling av nye næringer og interessant arbeid til alle.

Strategier fra Kommuneplanens samfunnsdel:

1. ha ressurser og kompetanse innen næringsutvikling.
2. arbeide målrettet for nye, varierte arbeidsplasser i kommunen. Det skal tilrettelegges for gründere, og kommunen skal være en aktiv medhjelper i oppstartsfase, veilede om statlige tilskuddsordninger og kurs mm.
3. stimulere til etablering av flere næringsfellesskap og kompetanseklynger.
4. samarbeide med Hallingdal – Numedal for nye, varierte arbeidsplasser i hele arbeidsregionen.
5. sikre tilgjengelige arealer for næringsutvikling i nye næringer.
6. være offensiv overfor offentlige og private interessenter som kan etablere større virksomheter og arbeidsplasser i kommunen.

Prioriterte tiltak/aktiviteter	25	26	27	28	Ansvar
Legge til rette for kontorklynger i hele kommunen (HØP 2023)	X				P&U
Kommunen skal ta en aktiv rolle i samarbeid med Fagskolen i Viken og privat sektor for å etablere flere bransjeprogrammer innen relevante næringer; kommunal og privat sektor. (HØP 2023)	X				P&U

Infrastruktur

3.9. Samferdsel

MÅL: Effektiv, trygg og miljøvennlig transport til og fra, og innad i kommunen.

Strategier fra Kommuneplanens samfunnsdel:

1. arbeide for å styrke og effektivisere internt transporten i hele kommunen og regionen gjennom å arbeide for en satsing på et bedre kollektivtilbud og etablering av gang- og sykkelveier.
2. arbeide for enklere og kortere reisevei til kommunen med utbedring av vei og bane mellom øst og vest.
3. legge til rette for en enklere og mer effektiv persontransport til Geilo sentrum uten å øke biltrafikken. Det skal arbeides med alternative transportløsninger, tilrettelagte gang- og sykkelveger og alternativer for trafikkavviklingen.
4. være Trafikksikker kommune.

Prioriterte tiltak	25	26	27	28	Ansv ar	Budsjett- henvisning
Etablering av avkjørsler og parkeringsplasser til Geilo skole- og idrettsområde (HØP 2019, K-sak 90/18)	x				TE	P143
Realisering av trafikksikkerhetstiltak Geilo skole og kulturhus i henhold til vedtatt detaljreguleringsplan (HØP 2019)	x				TE	P143
Utarbeide plan for trafikkmønster i Geilo sentrum	X				P&U/ TE	Ekstra driftsmidler

3.10 Teknisk infrastruktur

MÅL: Hol kommune skal ha en effektiv og miljøvennlig infrastruktur.

Strategier fra Kommuneplanens samfunnsdel:

1. være en pådriver for fiberutbygging for både bolig og næring.
2. planlegge, etablere og vedlikeholde veier og gang-/sykkelveier, slik at de har en dimensjon og standard som er tilpasset trafikkgrunnlaget og som bedrer tryggheten og trafiksikkerheten både for kjørende, syklende og gående.
3. sikre tilstrekkelig, stabil og effektiv vannforsyning med god drikkevannskvalitet til alle kommunens abonnenter, gjennom nyanlegg og planmessig drift og vedlikehold.
4. sikre at kommunalt avløp til enhver tid fungerer på en effektiv og miljøvennlig måte, gjennom nyanlegg og planmessig drift, vedlikehold og rehabilitering.
5. som planmyndighet ivareta tilfredsstillende infrastrukturbehov i arealplaner, og gjennomføring av tiltak i nødvendig rekkefølge bl.a. gjennom rekkefølgekrav. Det skal også sikres forholdsmessig og rettferdig kostnadsfordeling knyttet til felles infrastruktur, gjennom utbyggingsavtaler.

Prioriterte tiltak/aktiviteter	25	26	27	28	Ansvar	Budsjetthenvising
Øke kapasiteten på Geilo VV Etablere reservevasskilde på Geilo (HØP 2022)	x				TE	Prosjekt 106 Prosjekt 107
Digitalisering av forbruksregistrering for bedre kontroll av vannlekkasjer (HØP 2022)	X				TE	Prosjekt 102
Digitalisering av avløpsnett for bedre kontroll av innlekkasje (HØP 2022)	X	x			TE	Prosjekt 102
Forprosjekt oppgradering av renseanlegg (Geilo, Ustaoset og Hol) for bedre kapasitet og effektivitet (HØP 2016/2024)	X				TE	Prosjekt 126 Prosjekt 120, 121
Oppgradering av Hol RA for bedre kapasitet og effektivitet (HØP 2024)	X	X			TE	P. 120
Oppgradering av Ustaoset RA for bedre kapasitet og effektivitet (HØP 2024)		X	X		TE	Ny Inv.i 2026 P.121
Sanering og renovering avløpsnett (HØP 2016)	X	X	X		TE	Prosjekt 096

Utvidelse av returpunkt for avfall (HØP 2017)	X	X			TE	Prosjekt 131
Rehabilitering av kommunale eiendommer (HØP 2021)	X	X			TE	Prosjekt 034
Rehabilitering av Dagali og Skurdalen renseanlegg (HØP 2023)	X				TE	Ny inv./P. 098
Sanering Hovedledning vann og avløp Geilo (HØP 2016)	X				TE	Prosjekt 197

3.11 Samfunnssikkerhet og beredskap

MÅL: Et trygt og beredt samfunn

Strategier fra Kommuneplanens samfunnsdel:

1. forebygge uønskede hendelser gjennom kommunal ROS-analyse.
2. være forberedt på å takle uønskede hendelser og kriser gjennom beredskapsarbeid.
3. arbeide for å beholde politi og nødetater med tilstrekkelig beredskap i kommunen.
4. gjøre de rette klimatilpasningstiltakene for å møte fremtidens utfordringer med våtere og mer ekstremt vær.
5. ha samfunnssikkerhet som gjennomgående fokusområde i all kommunal planlegging og saksbehandling.

Prioriterte tiltak/aktiviteter	24	25	26	27	28	Ansvar	Budsjett-henvisning
Planlegge og prosjektere samlokalisering av helse og beredskapstjenestene, ref. K-sak 43/19	X	X	X	X		TE	P092
Tilpasse drift av Hol brann og redning til de resultater som har fremkommet gjennom Beredskapsanalysen og Forebyggende analysen		x	x			TE	

Prioriterte aktiviteter innen samfunnssikkerhet og beredskap er også:

Oppfølging av ROS-analysen, vedtatt 25.4.24 når det gjelder

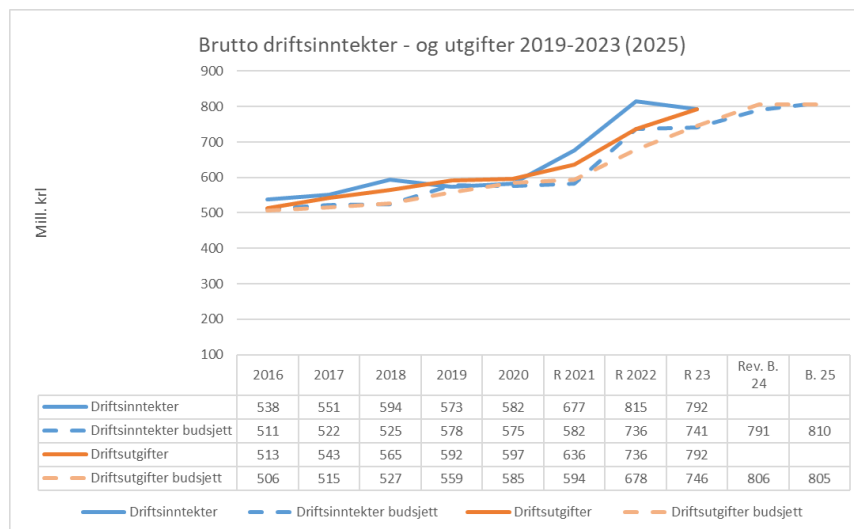
- Krisplaner og sektorplaner for beredskap
- Tettere regionalt plansamarbeid for beredskap
- Lokale øvelser – tilpasset behov og prioritet
- Sektorvis kompetanseheving innen beredskap
- Forebyggende arbeid og tiltak – tilpasset klimautfordringene
- Påse at Hol kommune er forberedt, og riktig dimensjonert for å kunne håndtere uønskede hendelser

Økonomiske rammebetingelser

Frie inntekter

De frie inntektene til kommunene består av rammetilskudd og skatteinntekter². Disse inntektene, samt naturressursskatt legges til grunn ved grupperingen av kommuner i KOSTRA (kommune-stat-rapportering). Hol kommune er i Kostragruppe 3, definert som *små kommuner med middels bundne kostnader per innbygger og høye frie disponible inntekter*.

Figuren under viser utviklingen i driftsinntekter og driftsutgifter i kommunens regnskap og budsjett (stiplet linje). I 2022 var det både god skatteinngang (260 mill. kr) og kraftomsetningen var ekstraordinær god med 148,3 mill. kr etter skatt. I 2023 var det omtrent lik skatteinngang, men kraftomsetningen ble bokført til 112,8 mill. kr etter skatt. For 2024 er det forventet 256 mill. kr i skatteinngang, mens for 2025 er det også forventet 256 mill. kr etter det nye inntektssystemet innføres. Kraftomsetningen er forventet å bli 75 mill. kr (etter skatt) i 2024, og er budsjettet til 73 mill. kr (etter skatt) for 2025.

Statsbudsjettet 2025

Regjeringen presenterte statsbudsjettet for 2025 den 7.10.24. Statsforvalterens informasjonsbrev ble distribuert den 11.10.24, og det vises her utdrag fra dette.

1. Frie inntekter

Pris – og lønnsvekst for kommunesektoren (kommunal deflator) for 2025 er anslått til 4,1 %. Dekomponeringen og vektningen følger av tabellen under.

² Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Grønt hefte.

	2024	2025
Kommunal deflator	4,4 pst.	4,1 pst.
Årslønnsvekst	5,2 pst.	4,5 pst.
Prisvekst kjøp og salg av varer og tjenester	3,4 pst.	3,5 pst.
Lønnsandel i pst.	57,4 pst.	57,4 pst.

Deflatoren har to funksjoner:

- Historisk beregning av faktisk realvekst (regnskapsdeflator)
- Kompensasjon for anslått pris- og lønnsvekst i statsbudsjettet (budsjettdeflator)

Deflatoren for kommunesektoren utarbeides i Finansdepartementet (FIN) i forbindelse med statsbudsjettet. Deflator består av en delindeks for lønnsvekst og en delindeks for kjøp av varer og tjenester.

Følgende kostnadselementer er ikke dekket av deflatoren:

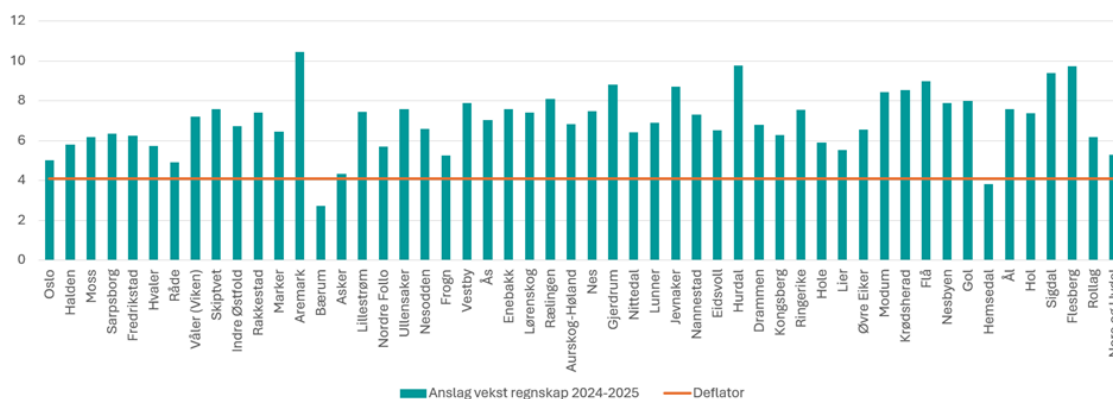
- Rentekostnader
- Pensjonskostnader er dekket i budsjettdeflatoren den grad de øker i takt med lønnsveksten. Dersom pensjonskostnadene øker mer (eller mindre) enn lønnsveksten, fanges ikke dette opp av budsjettdeflatoren.
- Demografikostnader

Disse kostnadselementene må dekkes av veksten i frie inntekter.

Den endelige skatteinngangen og lønns- og prisveksten for 2024 vil bli kjent våren 2025.

Fra 2024 til 2025 er det på landsbasis en nominell vekst i kommunenes frie inntekter på 5,8 prosent (fra anslag på regnskap). Kommunene i Buskerud anslås samlet sett å få en nominell vekst i de frie inntektene på 6,8 prosent. Hol kommunes vekst anslås til 7,4 prosent (5 % i 2024), dvs. 26 mill. kr.

Anslag vekst regnskap 2024-2025

Figur: Anslag vekst regnskap fra 2024 til 2025 for kommunene i Østfold, Akershus, Buskerud og Oslo.

Med en kommunal deflator for 2025 beregnet til 4,1 % har 2 kommuner en realnedgang. Dette er Bærum og Hemsedal, to skattesterke kommuner, som blir påvirket av skattesvikten for i år og fordelingsvirkninger av nytt inntektssystem for kommunene.

I statsbudsjettet for 2025 er anslaget på frie inntekter 382 mill. kr for Hol kommune. Dette er sammensatt av skatteinntekter på formue og inntekt, samt rammetilskudd. De frie inntektene er sammensatt slik (tusen kroner):

Innbyggertilskudd (likt beløp pr. innb.)	141 772
Utgiftsutjevningen	21 662
Overgangsordning Inntektsgarantiordningen	- 546
Saker med særskilt fordeling (tilskudd pr. skole, helsestasjon og skolehelsetj. 747', redusert foreldrebet. barneh. 1 120', nedvekting PU-952, realvekst nytt inntektssystem 135')	2 177
Rammetilskudd før inntektsutjevning	165 064
Netto inntektsutjevning	-36 062
Sum rammetilskudd	129 002
Skatt på formue og inntekt (grønt hefte)	253 000
Sum skatt og rammetilskudd	382 000

Kilde: KS prognosemodell av 11.10.24

Regjeringens foreslåtte tilskudd pr. innbygger er kr 31 470 kr som er 5,4 % økning fra 29 832 kr i 2024. Antall innbyggere i Hol kommune pr. 1.7.2023 er 4505 er i kriteriedataene. Befolkningen i Hol er redusert med 26 personer fra forrige års måling pr 1.7. Dette er grunnlaget for innbyggertilskuddet.

Den 1.11.24 kom Regjeringen med en tiltakspakke for kommunenes budsjett i 2024 og 2025. Dette utgjør 3,5 mill. kr for Hol kommune, som er lagt inn i formannskapetets innstilling (her).

Skattøren 2025

Den kommunale skattøren angir hvilken andel av skatt på alminnelig inntekt for personlige skattytere som tilfaller kommunesektoren. Det foreslås at den kommunale skattøren for 2025 økes med 1,8 % fra 2024-nivået til 12,75 prosent. Det er en langvarig praksis for at skattørene fastsettes med sikte på at skatteinntektene skal utgjøre 40 pst. av kommunenes samlede inntekter.

Endringer i skattegrunnlaget sammen med en videreført skattedel på 40 pst. innebærer at skattøren på alminnelig inntekt må økes for å kompensere for bortfall av eierinntekter og deler av formuesskatten.

Nytt inntektssystem for kommunene

Noen av de viktigste endringene i det nye inntektssystemet følger nedenfor.

Utgiftsutjevningen er begrunnet med at demografiske, geografiske og sosiale forhold gir strukturelle kostnadsforskjeller, som kommunene og fylkeskommunene i liten grad selv kan påvirke. Forskjeller i kostnader mellom kommunene kommer for eksempel av ulik aldersfordeling eller reiseavstander i kommunene.

Inntektsutjevningen omfatter inntekts- og formuesskatt fra personlige skattytere og naturressursskatt fra kraftforetak. I inntektssystemet er det full utjevning av forskjeller i kostnader, mens forskjeller i skatteinntekter bare delvis blir utjevnet.

Eierinntekter (utbytte m.m.) blir korrigert ut av skattegrunnlaget til kommuner og fylkeskommuner fra og med inntektsåret 2025, og blir erstattet av økt andel annen inntektsskatt.

Kommunenes andel av formuesskatten blir halvert, og erstattet av økt andel annen inntektsskatt. Denne endringen blir gradvis innført over to år, med en kvart reduksjon i 2025.

Den symmetriske delen av inntektsutjevningen til kommunene blir økt fra 60 prosent i 2024 til 62 prosent i 2025 og videre til 64 prosent i 2026.

Anslag på fordelingsvirkninger av endringene i skattegrunnlagene og inntektsutjevningen for fem av kommunene som kommer positivt og negativt ut per innbygger er vist til i tabellen under. Beregningen tar utgangspunkt i faktiske samlede skatteinntekter i 2023, justert til 2025-nivå med anslag på vekst i samlede skatteinntekter fra 2023 til anslag for 2025 i Prop. 1 S. Grunnlagstall for eierinntekter og formuesskatt er fra 2022.

Skatt og inntektsutjevning - per innbygger			
Kommuner med positive utslag		Kommuner med negative utslag	
3205 Lillestrøm	733	3201 Bærum	-3 076
3336 Rollag	784	3330 Hol	-2 134
3338 Nore og Uvdal	788	0301 Oslo	-1 749
3218 Ås	874	3326 Hemsedal	-1 614
3334 Flesberg	1 067	3203 Asker	-1 056

Hol kommune med sine 4505 innbyggere kommer ut med negativt utslag på om lag 9,6 mill. kr. Kommunen får større trekk enn tidligere med større inntektsutjevning som går til kommuner med lavere skatteinntekter enn landssnittet. Trekket vil øke i 2026, da inntektsutjevningen øker til 64 prosent, og formuesskatten fases ut.

Skatteanslaget for Hol kommune bygger på disse forutsetningene, og anslås til 253 mill. kr for 2025, som er 3 mill. kr lavere enn forventet for 2024. Inntektsutjevningen gjør at Hol kommune trekkes 62 øre pr krone i 2025 over landsgjennomsnittet for å utjevne skattenivået. Rammetilskuddet skal i utgangspunktet bli 165 mill. kr for Hol kommune, men etter trekk for inntektsutjevningen er det beregnet å bli 129 mill. kr.

Samlede frie inntekter (skatt og rammetilskudd) er budsjettet til 382 mill. kr for 2025. Dette er 26 mill. kr mer enn anslått regnskap for 2024 (356 mill. kr), men skatteanslaget er lavere enn i 2024.

Inntektssystemet inneholder også vekstkommunetilskudd, distriktstilskudd og regionsentertilskudd. Hol kommune mottar ingen av disse i 2025, i likhet med tidligere år. Dette er hovedsakelig grunnet gjennomsnittlige skatteinntekter de tre siste år som for Hol sin del er over 120 prosent i gjennomsnitt av landsgjennomsnittet.

Øvrige saker av betydning for rammetilskudd til kommunen

- Gevinster ved nytt prøvegjennomføringssystem i skolen (digitalisering av kartleggingsprøver). Gevinsten er vurdert slik at rammetilskuddet blir trukket for dette.
- Gratis deltidsplass i SFO på 1. - 3. trinn samt elever i 5.-7. trinn med spesielle behov
- Maksimalpris i barnehage redusert til kr. 1.500,- pr måned.

- Gratis barnehageplass fra tredje barn i familien
- Overgangsordning for spesialiserte fosterhjem, og pensjon for fosterforeldre
- Vaksinasjonsprogram mot covid-19 og pneumokokk, midler fordelt i kommunehelse
- Økt behov for sosialhjelp gir økt rammetilskudd til kommunene
- Trekk i skjønntilskuddet til kommunene

Eiendomsskatt, kommunale gebyr og betalingssatser

Oversikt over gebyrer og betalingssatser blir vedlagt økonomiplanen. Utgangspunktet er at avgifter og betalingssatser på tjenestoområder hvor det etter lovverket er adgang til det, skal fastsettes ut fra mål om selvkost. Avgiftsendringer skal foreslås med sikte på jevn utvikling, og eventuelle overskudd settes på selvkostfond og skal utjevnes innenfor 5 år som er lovens krav.

Eiendomsskatt

Eiendomsskatt er den eneste skatteinntekten som kommuner har full råderett over. Den maksimale eiendomsskattesats for bolig og fritidsbolig er 4 promille.

I budsjettet for 2025 er det foreslått at skattesatsen for bolig – og fritidseiendommer kan videreføres med **2 promille**. Det forutsettes videre at det gjøres **4 % kontorjustering** av takstene i 2025, som er anbefalt av KS for Hol kommune på grunn av at takstene er på 2012-nivå. Kontorjusteringen vil utgjøre 0,8 mill. kr i økte eiendomsskatteinntekter for bolig og fritidseiendommer. Antall objekter med eiendomsskatt er forutsatt øker med skatteinntekter for om lag 0,3 mill. kr (noe lavere enn tidligere år). Med disse forutsetningene vil eiendomsskatt fra bolig- og fritidseiendom utgjøre om lag 21 mill. kr.

For næringseiendommer, nettanlegg og kraftproduksjonsanlegg forutsettes 7 promille i skattesats. Eiendomsskattelisten for kraftverk blir distribuert til kommunene i slutten av november, slik at det er noe usikkerhet knyttet til skattegrunnlaget. Grunnrenteskatten kommer til fradrag for beregning av eiendomsskatt, og denne er forutsatt å være 45 % og lik som i 2024. Med dette er det forutsatt at eiendomsskatt fra kraftverk videreføres fra 2024-nivået med 33,5 mill. kr, men dette kan være et usikkert anslag.

For eiendomsskatt på næringseiendommer er det budsjettet med 7,5 mill. kr, som følge av kontorjustering. Det er forventet 6 mill. kr i eiendomsskatt for linjenett og fiber/tele. Til sammen er det budsjettet med 68 mill. kr i eiendomsskatteinntekter. Dette er vist i tabellen:

Eiendomsskatt:	Regnskap 2024	Budsjett 2025
Kraftverk	33 500 000	33 500 000
Linjenett og fiber/tele	6 000 000	6 000 000
Næringseiendommer	7 200 000	7 500 000
Bolig og fritid (2 pr.)	19 900 000	21 000 000
Sum	66 600 000	68 000 000

Kraftomsetning og skattlegging av kraftomsetning

Inntekter fra energibransjen har stor betydning for Hol kommune. Det er Ustekveikja Energi AS som ifølge avtale forvalter og omsetter kommunens andelskraft, konsesjonskraft og produksjonskraft i egne kraftverk.

Kraftrettighetene blir forvaltet i henhold til sikringsstrategi for tre år om gangen. Både systemprisen og områdepriser kan sikres, og dette gjør sikrede kraftinntekter mer forutsigbare enn tidligere. I 2024 har det vært avsatt 45 GWh til lokale strømprisavtaler for næringskunder, lag og organisasjoner, og 40 GWh til fritidskunder. Ordningen ble vedtatt å videreføres for 2025 i kommunestyresak 107/24 den 5. september. Dette utgjør 85 GWh til sammen, om lag 30 % av kommunens totale kraftrettigheter. Det er frist 30. november å inngå denne strømprisavtalen, og man vet da mer om hvilken inntekt som kan forventes av dette.

Husholdninger får videreført den statlige strømstøtten fra staten, jfr. Informasjon i statsbudsjettet.

Pr. oktober 2024 er 30 % av kraftomsetningen sikret for 2025, og det gjenstår å sikre 40 % av det tilgjengelige volumet.

Det er gjort følgende forutsetninger for budsjettering av kraftomsetningen:

- Netto kraftomsetning før skatt budsjetteres til 82,3 mill. kr (etter fratrekk for honorar)
- Skatt for kraftproduksjon av andelskraft, og produksjon i Ørteren kraftverk/Ustekveikja kraftverk forutsettes å bli 9 mill. kr
- Grunnrenteskatt for kraftproduksjon i Ørteren og Ustekveikja kraftverk forutsettes blir kostnadsført i regnskapet for ØKKF.

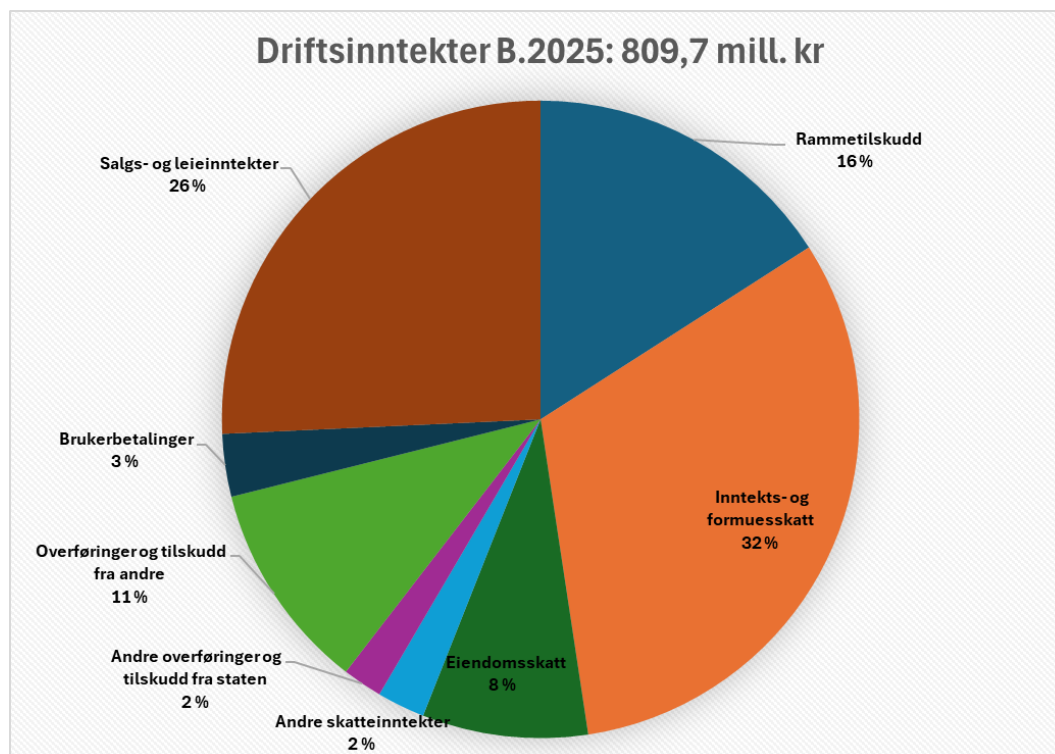
Overføringer og tilskudd

Det budsjetteres med refusjoner fra staten for helse – og omsorgstjenester til blant annet ressurskrevende brukere. Forutsetningen for denne refusjonen endres i statsbudsjett i forhold til innslagspunkt for beløp som kommunen kan kreve tilbake.

Innen oppvekstsektoren budsjetteres det med refusjon for utdanning av pedagoger i barnehage, og drift av skolen ved Geilomo barnesykehus.

Sykelønnsrefusjon er budsjettert, og det er også budsjettert med vikarbruk.

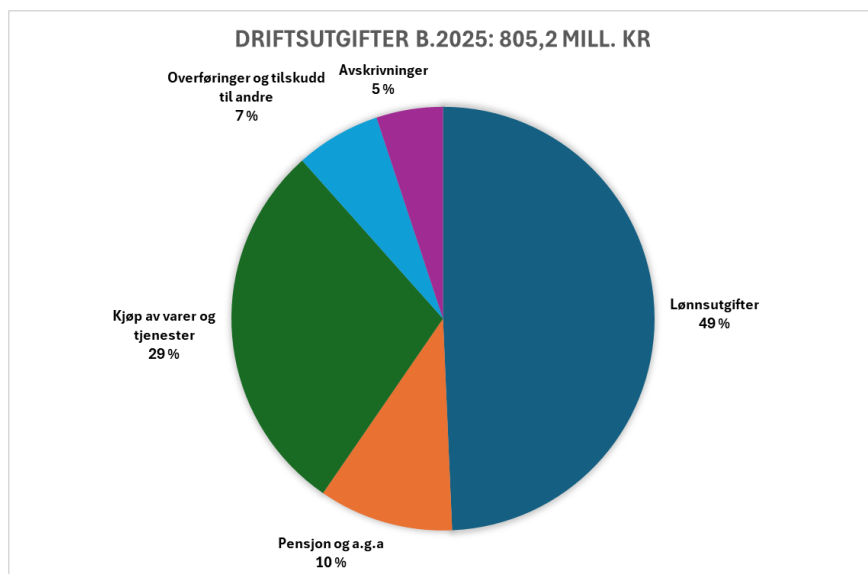
Kommunens samlede driftsinntekter i budsjettet er totalt 809,7 millioner kroner, som vist i økonomiske oversikter. Dette fordeler seg slik pr inntektskilde:

Inntekts- og formuesskatt, samt rammetilskudd utgjør de frie inntektene og er budsjettert til 385,5 mill. kr. Dette utgjør 48 % av kommunens budsjett, mens i 2024-budsjettet utgjorde dette 46 % og i 2023-regnskapet utgjorde det 44%. De statlige overføringene utgjør dermed en større total-andel i 2025-budsjettet av inntektsgrunnlaget enn tidligere år, mens andre inntektskilder vil utgjøre lavere andel. Det er forventet at inntekts- og formuesskatt vil utgjøre en lavere andel av inntektskilden for Hol kommune i årene som kommer.

Driftsutgifter

De største driftsutgiftene er lønn, og kjøp av varer og tjenester. Dette blir nærmere omtalt i kap. 5 Sektorenes budsjett. Hovedoversikten er vist i figuren under:

Øvrige faste utgifter er pensjonskostnader, lånegjeld og renteutgifter som blir omtalt her.

Pensjonskostnader (sosiale utgifter)

Løpende pensjoner og pensjonsrettigheter justeres hvert år i forhold til lønns – og prisveksten. Økningen finansieres av reguleringspremien. Lønns – og prisveksten som benyttes i trygdeoppgjøret, er først klart i mai neste år. Det er derfor stor usikkerhet knyttet til anslag for reguleringspremien, men den er ventet å bli lavere i 2024 enn ved revidert budsjett 2023.

Pensjonspremie til KLP

I 2024 er det forventet at premieinnbetalingen til KLP blir 57,7 mill. kr, som er vesentlig høyere enn det justerte anslaget for 2024 (36,1 mill. kr).

Det er beregnet et premieavvik (reduert kostnad til fratrekk) på 18 mill. kr, og et akkumulert premieavvik (kostnad) på 13 mill. kr. I tillegg er det budsjettert med 11,7 mill. kr i bruk av premiefond. Dette gir en samlet pensjonskostnad i KLP på 41 mill. kr i 2025. KLP beregner at pensjonskostnaden utgjør 19 % av pensjonsgrunnlaget (lønn), som er det kommunen har budsjettert med.

Statens pensjonskasses prognose er forventet å bli 5,5 mill. kr for 2025, som er tatt høyde for i budsjettet.

Lånegjeld og renteutgifter

For investeringslån knyttet til bygg og anlegg er løpetiden 25-30 år. Lån knyttet til investeringer for vann/avløpsnett har løpetid 40 år og er selvkostfinansierte. I dette ligger at kapitalkostnadene knyttet til investeringer belastes gebyrsatsene for vann og avløp. Det blir også ilagt en kalkulatorisk rentekostnad som representerer en alternativ avkastning kommunen går glipp av ved at kapital er bundet i anleggsmidler. Den kalkulatoriske rentekostnaden beregnes med utgangspunkt i anleggsmidlenes restavskrivningsverdi og en kalkylerente. Kalkylerenten er årsgjennomsnittet av 5-årig SWAP-rente + 0,5 prosentpoeng og skal dekke rentekostnader for disse lånene.

Lånegjeld

Se eget kapittel for investeringer.

Bokført lånegjeld forventes å være om lag 440,2 mill. kr ved utgangen av 2024, etter 27 mill. kr i låneavdrag, 20 mill. kr i ekstraordinært avdrag etter overføring fra ØKKF, og inkludert låneopptak på 95,7 mill. kr i 2024. Startlån utgjør om lag 28 mill. kr og kommer i tillegg, slik at total lånegjeld er 468 mill. kr ved utgangen av 2024.

Det er planlagt følgende for lånegjeld i 2025:

- Låneopptak for 71 mill. kr til investeringsformål
- Låneopptak for 40,5 mill. kr til gebyrfinansierte tjenester
- Låneopptak for overførte investeringsprosjekter kan komme i tillegg (egen sak i kommunestyret)
- Låneopptak med 5 mill. kr i Husbanken til startlån for videreformidling
- Avdragsutgifter for 20 mill. kr i driftsbudsjettet i tråd med betalingsplanene i kommunalbanken og KLP-banken.
- Ekstraordinære avdrag i størrelsesorden 6 mill. kr i tråd med handlingsregel for kraftomsetning.
- Avdrag i Husbanken med 1,8 mill. kr i investeringsbudsjettet

Lånegjelden kan øke med 90 mill. kr i 2025, avhengig av finansieringsbehov og mulighet for å betale ekstra låneavdrag. Med dette kan den totale lånegjelden være om lag 560 mill. kr ved utgangen av 2025.

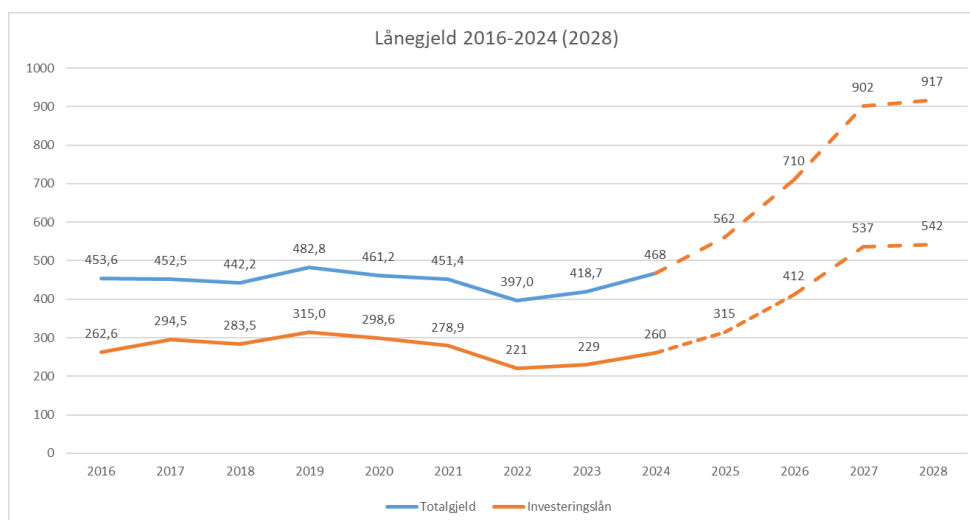
For årene 2025-2028 er det planlagt å fortsette med det store vegprosjektet (herav 15 % vann/avløp) i p.143 Trafikktiltak ved Geilo skole/idrettsområde (100 mill. kr), ny barne og ungdomsskole på Geilo (256 mill. kr, herav 136 mill. kr som lånefinansiering, 10 mill. kr fra disposisjonsfond og 110 mill. kr som refusjon fra forsikring) og beredskapssenter som er forutsatt lånefinansiert med 125 mill. kr. Merverdiavgift kommer i tillegg på alle prosjekt, men forutsettes blir kompensert.

I tillegg kommer selvkostfinansierte prosjekter i vann, avløp og renseanlegg (Hol og Ustaoset), for til sammen 210,8 mill. kr i lånefinansiering, men dette kan dekkes inn gjennom gebyr de neste tiårene.

Samlet vil disse prosjektene kreve lånefinansiering for om lag 566 mill. kr, hvis alt skal gjennomføres i økonomiplanperioden 2025-2028. Dette vises i tabellen (mill. kr):

Type investering	Låneopptak 2025	Låneopptak 2026	Låneopptak 2027	Låneopptak 2028
Selvkost	47 Mnok	67 Mnok	78,5 Mnok	22,5 Mnok
Bygg, veg, øvrige	71 Mnok	114,8 Mnok	142,7 Mnok	24,8 Mnok
Sum	118 Mnok	181,8 Mnok	221,2 Mnok	49,6 Mnok

Det vises også i figuren hvordan lånegjelden kan øke i perioden:

Renteutgifter

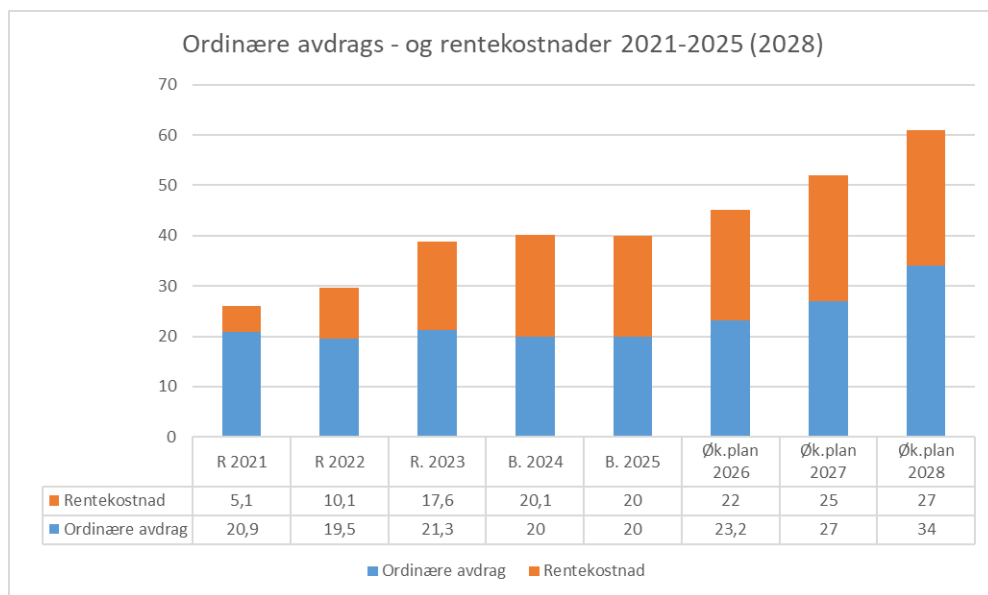
På alle lån som kommunen tar opp enten til investeringsformål eller til videreutlån må også renteutgiftene betjenes.

Det er budsjettert med følgende rentesats og renteutgifter for kommunens lånegjeld:

År	Rentesats	Renteutgift
R.B. 2024	5,1 %	20 mill. kr
B. 2025	4,5 %	20 mill. kr
B. 2026	4,1 %	22 mill. kr
B. 2027	3,7 %	25 mill. kr
B. 2028	3,7 %	27 mill. kr

Av kommunens låneportefølje har 65 % flytende rente, mens 35 % har fastrente. Den flytende renten er i gjennomsnitt 5,1 % pr. oktober 2024, mens lånene med fastrente er i gjennomsnitt 4,4 % i år 2025 og 2026. Budsjettrenten for 2025 og 2026 er regnet som forventet rente for kommunens låneportefølje, med forventet prognose i Kommunalbanken.

Avdrags – og renteutgiftene har økt, og vil øke de neste årene som følge av at lånegjelden vil øke dersom alle investeringsprosjekter skal gjennomføres. Utviklingen vises i figuren under. Avdrags- og renteutgiftene dekkes ikke gjennom rammetilskuddet.

I 2025 vil ordinære låneavdrag være på samme nivå som tidligere år, men fra 2025 vil avdragene øke som følge av investeringsprosjekter, opp til 34 mill. kr dersom alle prosjekter gjennomføres i perioden. Renteutgiftene vil øke i takt med økt lånegjeld, selv om det er forventet at rentesatsen går ned i perioden til 3,7 %.

Disposisjonsfond

Ved inngangen til 2024 var beholdningen på disposisjonsfond 128,9 mill. kr. For 2024 er det til sammen budsjettert med 30,1 mill. kr i bruk av midler fra disposisjonsfond, i hovedsak som overføring til investeringsbudsjettet via driftsarter. Det kan avsettes 8,5 mill. kr dersom driftsresultatet blir som budsjettet blir justert for i oktober 2024. Disposisjonsfondet vil dermed kunne bli redusert til om lag 107,3 mill. kr ved utgangen av 2024.

For 2025 er det foreslått å bruke 23,9 mill. kr fra disposisjonsfond til medfinansiering av investeringsprosjektene P. 138 og P. 143 (10 mill. kr til hvert prosjekt), og 2 mill. kr til P083 Geilo kulturhus. Dersom regnskapet blir som budsjettet kan det avsettes 10 mill. kr ved årsoppgjør i 2025, og ved utgangen av året kan disposisjonsfondet utgjøre om lag 100 mill. kr som er 12,5 % av budsjetterte driftsinntekter.

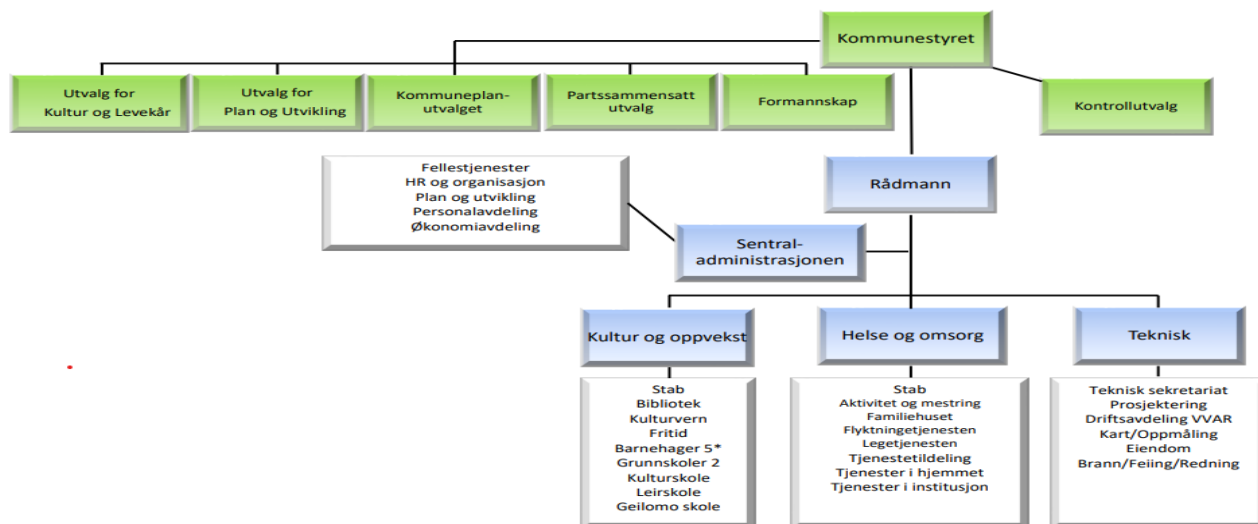
Investeringsfond

Det ubundne investeringsfondet kan brukes til å finansiere kommunens bygge – og investeringstiltak. Saldo pr. 31.12.23 var 21,9 mill. kr. Det er budsjettert med å bruke 11,1 mill. kr i 2024, og da vil saldo på investeringsfondet bli 10,8 mill. kr. Det er ikke planlagt å avsette noe til investeringsfondet.

Det er budsjettert med å bruke 2 mill. kr i investeringsbudsjettet 2025.

4. ORGANISASJONEN HOL KOMMUNE

Organisasjonskart

Kommunens arbeidsgiverpolitikk kommer til uttrykk gjennom overordnet styringsdokument på hvordan arbeidsgiveransvaret skal utøves i Hol kommune.

Nåværende arbeidsgiverpolitikk vil bli revidert i 2025. Arbeidet med revidering av arbeidsgiverpolitikken skal tuftes på Hovedavtalens mål om samarbeid, medbestemmelse og medinnflytelse gjennom en partssammensatt prosess.

Omdømmeutvikling

MÅL: Utvikle et godt omdømme som arbeidsgiver

Strategier for å nå målet:

1. Ansatte

- Skal oppleve at Hol kommune er en lærende og nyskapende organisasjon, hvor ansatte deler kunnskap, lærer av hverandre og tør å utfordre det etablerte
- Kommunikasjon skal være et strategisk virkemiddel, integrert i beslutnings- og arbeidsprosesser, og en del av all planlegging i kommunen.
- Hol kommune skal fremstå helhetlig for medarbeidere, innbyggere, tilreisende og næringsliv gjennom å ha en tydelig identitet forankret i Hol samfunnet.
- Ansatte i Hol kommune opplever hverandre som kollegaer - også på tvers i organisasjonen

2. Kommunikasjonsmål i strategien

- a. Hol kommune er én aktør og kommuniserer helhetlig, åpent og troverdig
- b. Innbyggerne kjenner og har tillit til Hol kommune
- c. Ansatte har tilhørighet til Hol kommune som arbeidsplass

3. Strategiske hovedgrep

- a. Kommunikasjon blir en del av alle beslutnings- og arbeidsprosesser
- b. Vi styrker og utvikler internkommunikasjonen
- c. Ny felles visuell identitet for Hol kommune
- d. Innbyggerorientering og medvirkning
- e. Styrke et felles drifts-/ kompetansemiljø for kommunikasjon

4. Onboarding / Kompetanse

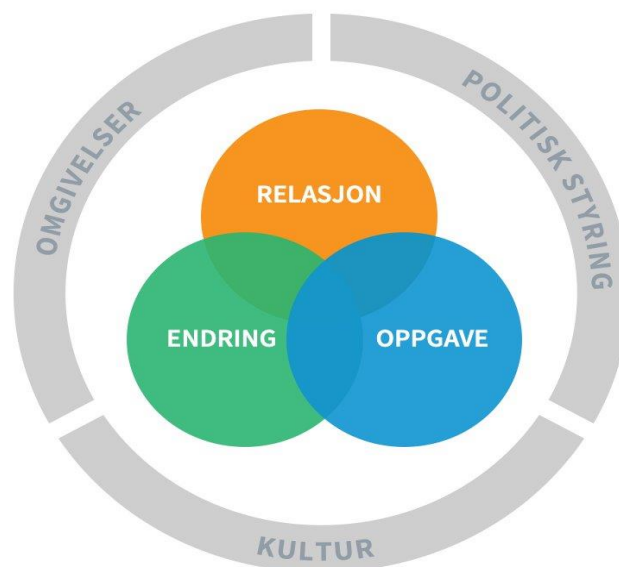
- a. arbeide med implementering av fulldigitalisert – Onboarding/Kompetanse styring - starter opp i Q1-2025
- b. felles introduksjonsdel som alle nyansatte skal gjennomføre. Her skal den nyansatte få innblikk iblant annet Hol-kommunes verdigrunnlag, organisering, reglement mfl.
- c. utstrakt bruk av opplæringsvideoer
- d. vil bli tilpasset fagområde og den enkelte ansattes stilling og forhåndsdefinert digitale system/tilgangsbehov.
- e. Digitalt medarbeiderkompetansestyring / utviklingsverktøy

Effektivt og synlig lederskap

MÅL: Utvikle et helhetlig og utfordrende lederskap

Strategier for å nå målet:

1. Utvikle relasjon, oppgave og endringsorientert lederskap. Endringsbehovet i offentlig sektor vil kreve mer lederskap og tydelige politiske prioriteringer for å sikre og ivareta ønsket tjenestenivå

2. metodisk lederopplæring og utvikling av kjernekompetanse.
3. i samarbeid med arbeidstakerorganisasjonene iverksette tiltak som skal bidra til økt arbeidsnærvær. Virkemidlene vil være revidering av sykefraværsrutiner, lederopplæring, økt medvirkning av HVO/VO, HTV, legetjenesten, MedCo (bedriftshelsetjenesten og NAV.
4. videreføre arbeidet med utvikling av heltidskultur og alternative arbeidstidsordninger. Bidra til å fremme lettere rekruttering gjennom mer attraktive arbeidstidsordninger, større stillinger og tilstedeværelse. Etablere et aktivt samarbeid i dette arbeidet med de berørte arbeidstakerorganisasjonene.
5. arbeide videre med oppfølging av medarbeiderundersøkelsen 10-Faktor, dvs. etablere en felles beslutning om hvilke faktorer som skal arbeides med og hvilke tiltak som skal følge det opp og skape eierskap. Det vil i Q4 - 2025 bli gjennomført 10-Faktor medarbeiderundersøkelse.

Hol kommunes målsetning er å øke nærværet, det vil si å redusere legemeldt og egenmeldt fravær, samt å utvikle heltidskultur blant de ansatte.

Arbeidsmiljøutvalget har i sak 4/21 vurdert differensiering av fraværsmål mellom avdelingene i kommunen. Bakgrunnen er at sykefraværet varierer mellom sektorer. Det er erfaringsmessig større fravær i Oppvekst, helse – og omsorgssektorene enn i administrativ sektor. Arbeidsmiljøutvalget gjorde vedtak om differensierte fraværsmål mellom avdelingene. Ved å samle disse pr sektor gir det følgende mål:

Sektor	Mål 2025	Ansvar
Administrasjonen	< 3%	Alle
Barnehagesektoren	< 9%	Alle
Skolesektoren og kultursektoren	< 8%	Alle
Pleie og omsorg (institusjoner og hjemmetjenester)	< 8%	Alle
Helsetjenester (lege, fysio, helsestasjon)	< 4%	Alle
Tekniske tjenester	< 4%	Alle

Rekruttering

MÅL: Beholde og rekruttere arbeidskraft

Strategier for å nå målet:

1. Hol kommune arbeider kontinuerlig med – Beholde & rekruttere tiltak – dette arbeidet er tverrfaglig og forankret i partssammensatt utvalg og lønnpolitiskplan.
2. Trainee i Hallingdal - Trainee er en nyutdannet ung person med høyere utdanning som ansettes i en midlertidig stilling hos en arbeidsgiver i en tidsbestemt periode. Rekruttering av bedrifter og kandidater til kull 2. pågår nå. Hol kommune er blitt spurt om vi kan ha 1-2 Trainee stillinger i 2025.
3. flere kommuner har tatt et strategisk valg og bruker rollen som opplæringsbedrift av lærlinger aktiv for å sikre eget behov for fagutdannet arbeidskraft. Hallingdal kommunene vil utarbeide forslag til felles lærlingordning – **Lærling i Hallingdal**. Arbeidet med å utforme forslag til felles lærlingordning – Lærling i Hallingdal – forventes å bli ferdigstilt sensommeren 2025 for administrativt og politisk behandling i den enkelte kommune gjennom høsten 2025. Dette arbeidet vil ikke kreve økonomiske ressurser i 2025.
4. målsetningen om lærlinger i Hol kommune er økt fra 1 til 4 lærlinger pr. 1000 innbyggere, jfr. formannskapetets vedtak. I årene som kommer vil også Hol kommune møte et økende behov for faglært arbeidskraft for å dekke pålagte oppgaver.

Lærlinger spesielt innen fagene:

- a. Helsefagarbeider (Pr. 1. oktober 2024 har vi 1 lærling)
 - b. Barn og ungdomsarbeider (Pr. 1. oktober 2024 har vi 1 lærlinger)
 - c. Driftsavdelinga, teknisk etat (pr. 1. oktober 2024 har vi 1 lærling)
4. kommunen ønsker å være en aktiv pådriver inn mot videregående skole(r), ungdomstrinnet i grunnskolen og opplæringskontoret for å nå ut til mulige lærlingekandidater.
 5. løpende foreta en kartlegging av de kommunale sektorenes kompetansebehov, både på kort og lang sikt.

Organisasjonens hovedutfordringer

Virksomhet/område	Behov	Strategier	Tiltak
Alle avdelinger	Både generell kompetanse-utvikling, men også spisset fag-kompetanse Øke arbeidsnærværet fra 89,8% i 2023 til 94% for 2026	• Interne læringsarenaer • Oppdatere reglement og sykefraværsrutiner med tydelig roller, involvering og ansvar • Endringsorientert lederskap • Videre utvikle - Beholde og rekruttere - løsninger	• Lederutvikling ved KS-K • Prøve ut høyere grunnbemanning (faste vikarer) i de største virksomhetene.
Helse og omsorg	Sikre kvalifisert personell til helse og omsorgstjenestene Sikre nok og rett kompetanse til rett sted og rett tid Utvikle kompetanse mellom annet innen kvalitetsforbedring, velferdsteknologi, saksbehandling og innovasjon	• Rekruttering • Beholde • Alternative turnusordninger • Heltidskultur • Kompetanse-planer • Kompetanse-utvikling og bruk av kompetanse på tvers ut fra behov • Desentralisert opplæringstilbud	• Opprettholde lærlingeordningen • Utvikle gode praksisordninger for praksiskandidater • Bruke og videreutvikle e- læring • Etter- og videre-utdanning av ufaglærte • Etter- og videre-utdanning av faglærte og høgskoleutdannede • Desentralisert sykepleier-utdanning på Torpomoen. • Lederutvikling • Kommunalt og regionalt nettverksarbeid
Kultur- og oppvekst	Sikre kvalifisert personell i barnehager og skoler	• Utvikle regionale utdanningstilbud • Etterutdanning • Rekrutteringstiltak • Beholdetiltak • Organisasjon og rolleforventning • Samarbeid med høgskoler om	• Styrer og rektor-utdanning • Videreutdanning av lærere • Lærer og barnehagelærer-utdanning • Spes. ped., sos.ped., psykisk helse

	Organisere laget rundt barnet Foreldreveiledning	videre- og etterutdanning • Riktig kompetanse til rett tid • Systematisere arbeid mot foresatte	• Andrespråkspedagogikk • Rekruttere og informere på høyskoler • Rekruttere lærlinger • Studiestøtte • Andre yrkesgrupper inn i barnehage/skole • Implementere <i>Forebyggende plan</i> • Avklare roller, ansvar og myndighet • Forventningsavklaringer
--	--	---	--

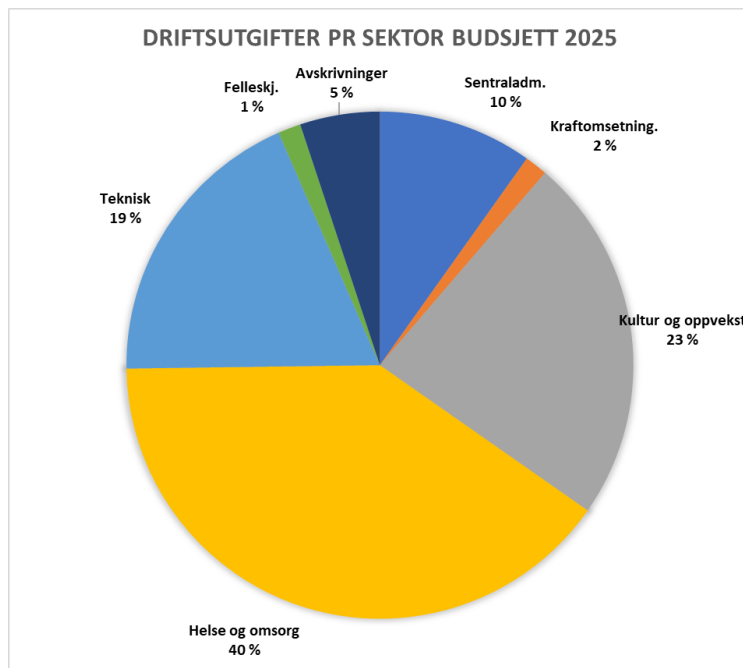
5. TJENESTEOMRÅDENES BUDSJETT

Økonomiforvaltningen i Hol kommunes driftsbudsjett og regnskapsføring er organisert i følgende sektorer:

1. Sentraladministrasjonen
2. Kultur og oppvekst
3. Helse og omsorg
4. Teknisk etat

I tillegg har kommunen budsjett for Felleskjøkkenet som er et oppgavefellesskap for Hol og Ål kommune, som er lokalisert på Høgehaug bo- og behandlingssenter. Budsjettet og regnskapet føres i Hol kommune under ansvar 8030.

De totale driftsutgiftene i kommunens budsjett (805 mill. kr) er fordelt slik pr sektor i budsjettet (vedtatt i Kommunestyret):

I forhold til budsjett 2024 er Helse og omsorgsbudsjettet økt med 1 %, og teknisk sektor økt med 1 %. Kultur og oppvekst-sektoren har 1 % lavere driftsutgiftene enn i budsjett 2024.

Sentraladministrasjonen

Målgruppe:

- Innbyggere, ansatte, folkevalgte, samarbeidspartnere, kunder og leverandører

Tjenester:

Avdeling fellestjenester er kommunens servicetorg og 1. linje for henvendelser.

Tjenestene er bl.a. postmottak, politisk sekretariat, eierskapssekretariat, valgsekretariat, kommunale grunneiendommer, og drift av frivilligsentral og bua.

Avdeling for plan og utvikling er byggesaksmyndighet, forbereder saker for reguleringsplanlegging, overordnet planlegging (samfunnsplanlegging), næringsrådgiving, utmarksforvaltning, og følger opp miljøvern. Landbruks- og skogbruksforvaltning er også tilknyttet plan og utvikling.

Økonomiavdelingen er ansvarlig for regnskapsføring, fakturering, lønnsutbetaling, innkreving av sykelønnsrefusjoner, innbetalinger/utbetalinger, er eiendomsskattekontor og forbereder budsjett og økonomisaker for politisk behandling.

HR – og organisasjon har organisasjonsovergripende ansvar for virksomhetsstyring, kvalitet, digitalisering, organisasjonsutviklingsprosesser, HMS, informasjons & kommunikasjon, samfunnssikkerhet – og beredskap, arbeidsgiverpolitikk, lover og avtaleverk.

Sentraladministrasjonen er organisert i avdelinger med tilhørende ansvarsnummer i budsjett og regnskap. Tabellen viser dette samt antall årsverk:

Ansvar	Avdeling	Årsverk 2024	Årsverk budsjett 2025
1010	Fellestjenester, rådmann	12	12
1020	Personalavdeling	3	
1030	Økonomiavdeling	4	4
1032	IKT	1	
1040	Plan og utvikling	14	14
1020/1032/1050	HR og organisasjon	3,5	8,10
Sum	Sentraladministrasjonen	37,5	38,1

Kilde: Visma BI

Endringen på ansvar 1020/1050 er at kommuneoverlege og kriseteam overføres hit fra Helse- og omsorgssektoren fra 1.1.25.

Driftsbudsjett pr. funksjon for Sentraladministrasjonen er vist i tabellen:

		Sentraladm.	Budsjett	Budsjett	Regnskap	
Funksjon	Sentraladministrasjonen netto driftsutgifter	2025	Reg. B-2024	B. 2024	Regnskap 2023	Endring B.25-reg.b.24
100	Politisk styring	5 364 000	4 975 000	4 975 000	3 927 223	8 %
110	Revisjon og kontrollutvalg	1 170 000	1 882 000	1 357 000	1 271 549	-38 %
120	Administrasjon og IKT	34 698 190	34 949 810	34 949 810	24 672 022	-1 %
121, 130	Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen og adm.lok	3 000	12 000	12 000	5 058	-75 %
180	Diverse fellesutgifter (Eldreråd, til formannskapets disp.	155 000	152 000	152 000	79 207	2 %
233	Helseforebyggende tiltak	2 085 000	-	-	-	
234	Aktivering	-	-	-	893 422	
242	Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid	-	-	-	-319 963	
283	Bistand til etablering og opprettholdelse av egen bolig m.v.	2 065 000	4 050 000	2 050 000	3 530 525	-49 %
285		- 1 090 000	4 165 200	3 565 200	4 507 908	-126 %
301	Plansaksbehandling (ikke selvkost)	3 882 000	4 142 000	4 142 000	3 201 635	-6 %
315	Boligbygging og fysiske bomiljøtiltak	360 000	425 000	425 000	412 016	-15 %
320	Kommunal næringsvirksomhet	842 000	684 000	684 000	466 039	23 %
325	Tilrettelegging og bistand for næringslivet	5 526 000	5 967 000	5 467 000	32 467	-7 %
329	Landbruksforvaltning	2 520 000	1 463 000	1 463 000	930 886	72 %
332	Kommunale veier, miljø,trafikksikr. og parkering	-	9 000	9 000	5 058	-100 %
339	Beredskap mot branner og andre ulykker	1 203 000	1 070 000	1 070 000	974 060	12 %
360	Naturforvaltning og friluftsliv	8 114 000	7 791 000	7 791 000	7 140 251	4 %
383,385	Andre kulturaktiviteter	793 000	896 000	896 000	- 223 895	-11 %
390	Den norske kirke	7 791 000	7 484 000	7 484 000	7 485 000	4 %
Flere	IKT fordelt på ulike tjenester: grunnskole, barnehage, he	31 693	142 500	142 500	1 321 219	-78 %
	SUM	75 512 883	80 259 510	76 634 510	60 311 687	-6 %

Tjeneste	Selvkost driftsutgifter	2025	Budsjett 2024 (endret)	Budsjett 2024	Regnskap 2023	24-25
3012	Reguleringsplaner	3 585 117	3 210 000	3 210 000	3 476 734	12 %
3021	Bygge og delingssaker	2 447 000	201 000	201 000	3 100 833	1117 %
3023	Utslippstillatelser	- 146 000	- 152 000	- 152 000	49 138	-4 %
3031	Oppmåling	-	-	-	137 020	
3382	Feietjenester	83 000	79 000	79 000	127 346	5 %
3451	Distribusjon av vann, trykkøkingstasjon	614 000	614 000	614 000	636 547	0 %
3501,35	Renseanlegg og slambehandling	-	-	-	19 050	
3531	Avløpsnett og innsamling av avløpsvann, pumpestasjon	634 000	634 000	634 000	631 606	0 %
3541	Tømming av slamavskillere, septiktanker o.l.	273 000	297 000	297 000	279 412	-8 %
3551	Renovasjon	292 000	281 000	281 000	288 979	4 %
	Sum selvkost	7 782 117	5 164 000	5 164 000	8 746 665	51 %
	Sum netto driftsutgifter sentraladm.	83 295 000	85 423 510	81 798 510	69 058 352	-2 %

3

Endringer i budsjett 2024:

- F. 110 Revisjon og kontrollutvalg, bevilget 525 000 kr i K-sak om forvaltningsrevisjon
- F. 283 Boligtilskudd i K-sak 68/24 bevilget ytterligere 2 mill. kr
- F. 285 Enøk-tilskudd i K-sak 108/24 bevilget ytterligere 0,6 mill. kr

³ I skjema 1B kommer i tillegg reguleringspremie og bruk av premiefond for pensjon til reduksjon i budsjett for sentraladm.

Beskrivelse av funksjoner og større endringer:

Funksjon	Innhold	Kommentarer til endringer fra 2024 til 2025
100	Politisk styring	Økt da det er Stortingsvalg i 2025. Økning i godtgjørelser og tapt arbeidsfortjeneste til politikere.
110	Kontroll og revisjon	Budsjett for Viken kommunerevisjon og kontrollutvalgssekretariat, men justert ned jfr. Tiltak.
120	Administrasjon	Administrativ ledelse: lønns- og prisvekst. IKT: Økning for IKT Hallingdals budsjett 5 %, men er bedre fordelt på flere tjenester og selvkost
180	Diverse (RMNF, formannskapets disp.)	Justert for prisvekst.
233	Helseforebyggende tiltak	Kommuneoverlege og kriseteam blir organisert i HR-avdelingen fra 2025 (flyttet fra Helse og omsorg).
242	Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid	Skjenkekontroll som er gebyrfinansiert.
283	Bistand til etablering og opprettholdelse av egen bolig	Tiltak Boligtilskudd for førstegangsetablerere 2 mill. kr med 1 mill. kr i finansiering fra disposisjonsfond. Startlån er i investeringsbudsjettet.
285	Tjenester utenfor kommunalt ansvarsområde (Ikke-kommunale veger og ENØK)	Hardangerviddatunellene AS støttes med tilskudd, redusert til 500' kr jfr. vedtak. ENØK-tilskudd, og rådgiverstilling. Forutsatt tilbakebetaling av utlån etter naturskaden «Hans» på 3 mill. kr.
301	Plansaksbehandling	Revisjon av kommuneplanens arealdel og tiltak Detaljregulering område Lund overført fra 2024. Reguleringsplaner er selvkosttjeneste (3012).
302	Bygging-delning og seksjoneringssaker	Forventer 1 mill. kr lavere gebyrinntekter enn i 2024.
315	Boligbygging og fysiske bomiljøtiltak (kommunale boligfelt)	Økt festeavgifter (inntekt) for kommunale eiendommer.
320	Kommunal næringsvirksomhet (fjelleiendommer)	Forventer noen utgifter til juridisk bistand.
325	Næringsforvaltning næringsstøtte	Tiltak: Tilskudd 2 mill. kr til Visit Geilo, og 350 000 kr til Utdanningssenteret Geilo ref. HØP 2023-2026. Inkludert 2 mill. kr i næringsstøtte, finansiert fra kraftfondet.
329	Landbruksforvaltning	Lønns- og prisvekst. Hol kjøper 30% skogbrukssjef stilling fra Ål kommune. Budsjettet 1 mill. kr som tilskudd/kommunal andel for utlån til «Hans»- berørte.
339	Beredskap mot brann og ulykker	Økt for kriseteamet som er flyttet fra Helse og omsorg til Sentraladm.
360	Naturforvaltning og friluftsliv	Tilskudd til sti – og løypelag som 2024-nivå jfr. innstilling.
385	Andre kulturaktiviteter (Frivilligsentralen)	I tjenesten er det budsjett for frivilligsentralen og BUA.

390	Den norske kirke Andre trossamfunn	Tilskuddet er justert opp med deflator jfr. innstilling. Tilskudd til andre trosassamfunn er overført til staten.
-----	---------------------------------------	--

Prioriteringer innenfor budsjettet i sentraladministrasjonen:

Budsjett for administrasjon og IKT-tjenester er justert for normal pris – og lønnsvekst. Det utvikles og brukes digitale verktøy i organisasjonen, og det er økte lisenskostnader for disse verktøyene. IKT Hallingdal gjør kartlegging av behov for lisenser i hver kommune, for om mulig å redusere disse kostnadene. Budsjett for IKT-tjenester er 13,2 mill. kr som er innarbeidet i funksjon 120. Lederutviklingsprogram fortsetter i 2025 for alle virksomhetsledere i kommunen.

Revideringen av kommuneplanens arealdel fortsetter i 2025, og budsjettet er på samme nivå som i 2024 for å gjennomføre dette, samt analyser som hører til kommuneplanen.

Plan for kostnadstilpasning

Kostra-statistikken for 2023 viste at netto driftsutgifter til administrasjon i Hol kommune var 8,2 % av totale driftsutgifter. Det er på samme nivå som Kostra-gruppen, men 2,4 % over landssnittet. Brutto driftsutgifter for administrasjonsfunksjonen (F. 120) i 2023 i Hol kommune var 5,1 % av totale driftsutgifter, som er 0,4 % over landssnittet⁴. IKT er inkludert i disse resultatene. I økonomiplanens 4-års periode er det lagt opp til å redusere lønnsbudsjettet, grunnet pensjonsavganger. Det skal vurderes om administrasjonen har behov for å erstatte stillinger, om så med ny/endret kompetanse. I tillegg forventes det å realisere ytterligere gevinster innenfor digitalisering og IKT.

Øvrige funksjoner som er innenfor administrasjonen er politisk styring, kontroll og revisjon og diverse funksjoner som er knyttet til næring, kirke, bistand til opprettholdelse av bolig og næringsrådgiving. Kostra-resultater viser at de fleste funksjoner har utgifter som er over landssnittet og Kostra-gruppe 3. Det foreslås å justere ned tilskudd til flere av funksjonsområdene, som vises i tabellen under med tilhørende tiltaksbeskrivelse (vedlegg).

I tabellen vises tilskudd som er innarbeidet i budsjettet for sentraladministrasjonen:

Tiltak nr.	Tilskudd fra Hol kommune	2024	2025	2026	2027	2028
	Regionrådet	800 000	800 000	800 000	800 000	800 000
2025-171	Den norske kirke	7 485 000	7 792 000	7 792 000	7 792 000	7 792 000
1040-204	Visit Geilo AS	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
	Utdanningssenteret Geilo	350 000	350 000	350 000	-	-
	Næringsstøtte Hol kommune (fin.fra kraftf.)	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
	Hallingdal etablerersenter	215 000	215 000	215 000	215 000	215 000
2025-171	Hardangerviddatunellene AS	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000
1040-203	Sti- og løypetilskudd	5 150 000	5 150 000	5 150 000	5 150 000	5 150 000
	Grunneierkompensasjon stier og løyper	1 100 000	1 100 000	1 100 000	1 100 000	1 100 000
1040-201	Boligtilskudd (fin. fra disposisjonsfond)	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
	ENØK-tilskudd (fin. fra Enøk-fond)	1 000 000	900 000			
	Sum	22 600 000	22 807 000	21 907 000	21 557 000	21 557 000

⁴ [SSB tabell 12362: Utgifter til tjenestekområdene](#)

Tilskudd til Den norske kirke er pliktig, men nivået bestemmes av den enkelte kommune. Antall medlemmer i Den norske kirke bosatt i Hol kommune er redusert fra 72,5 % i 2020 til 67 % i 2023. Samtidig er brutto driftsutgifter pr. innbygger i Hol økt fra 2020-2023 (6,5 %). Hol har 25 % større driftsutgifter pr. innbygger enn det Ål har. Tilskudd til andre trossamfunn utbetales av staten (nedjustert i rammetilskuddet).

De øvrige tilskuddene er ikke lovpålagte, men er lokalt tidligere vedtatt.

Boligtilskuddet er i formannskapetets innstilling 2 mill. kr, og 100 000 kr pr. mottaker. Regjeringen vil sette i gang et forsøk med startlån for å få flere inn på boligmarkedet i 2025. Det kan være aktuelt for Hol kommune å søke denne ordningen, og vurdere dette i forhold til boligtilskuddet.

Innen kontroll og revisjon har kommunen 0,4 % netto driftsutgifter, mens landssnittet er 0,2 %. Innenfor dette området foreslås det å justere ned budsjettet for 2025 i forhold til kontrollutvalgets forslag, siden det har blitt gjort flere forvaltningsrevisjoner i 2024 og denne aktiviteten foreslås nedjustert i 2025.

Innen politisk styring er det også høyere driftsutgifter i Hol kommune enn landssnittet. Det skal vurderes om Kommuneplanutvalget, og Utvalg for plan og utvikling kan settes sammen til ett politisk utvalg fra høsten 2027 (nyvalg). Det er ikke lagt inn justeringer i økonomiplanen for dette.

Følgende omstillings/driftstiltak er innarbeidet i budsjettet:

Tiltak nummer (funksjonsnummer i budsjettet)	Tittel	2025	2026	2027	2028
2025-174 (110)	Kontrollutvalgets virksomhet (reduksjon)	-250 000			
2024- (301)	Detaljregulering område B2 Lund	500 000			
1030-102 (120)	Eiendomsskatt – omtaksering		5 500 000		

Følgende driftstiltak er ikke innarbeidet i budsjettet:

Tiltak nummer	Tittel	2025	2026	2027	2028
1050-101 (120)	Trainee-stilling Hallingdal	800 000			

Jfr. Vedtakspunkt 27 til HØP er det innarbeidet 40 000 kr til Regionrådet i forbindelse med Trainee-ordning.

Kultur og oppvekstsektoren

Ansvar	Avdeling	Årsverk 2024	Årsverk 2023
2000	Kultur og oppvekst administrasjon	8,7	9,7
2000	Fagerli leirskole	3,4	3,4
2011	Vestlia barnehage	13	11,4
2012	Geilo barnehage	25,1	26,6
2015	Hol barnehage	11,4	11,2
2016	Hovet barnehage	5,7	5,1
2022	Dagali og Skurdalen barnehage	6	5,1
2023	Geilo barne- og ungdomsskole	85	88
2024	Hallingskarvet skole	15,5	14,8
2030	Geilomo skole	7,1	7,5
2040	Hol kulturskole	3,6	3,9
2050	Hol folkebibliotek	3,9	3,4
2052	Kultur, idrett og friluftsliv	2,3	2,3
2053	Kulturarv	1	1
	Sum faste og midlertidige årsverk	191,7	192,7

* Antall faste og midlertidig årsverk (ikke vikarer) pr. oktober 2024 og 2023, kilde: Visma BI

Barnehagetjenesten⁵

Formål

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling. Med utgangspunkt i rammeplan for barnehagen skal samarbeidsutvalget for hver barnehage fastsette en årsplan for den pedagogiske virksomheten, jf. Lov om barnehager § 2.

Status

Det er 5 kommunale barnehager i kommunen. I tillegg gis tilskudd til 2 private barnehager. En av de private barnehagene vil avslutte driften i løpet av 2025.

Pr. 1.10.24 er det 11 barn på venteliste (ønsker oppstart i løpet av barnehageåret eller overføring til annen barnehage og er ikke saksbehandlet).

Tabellen under viser antall barn pr. barnehage pr. år 2018-2025

⁵ Kilde: [Vedtekter](#) for de kommunale barnehagene i Hol kommune, vedtatt 14.12.23 i kommunestyret.

Barnehage	2024 pr. 1.10.24	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Hovet	14	8	10	8	7	10	9
D/S	14	12	11	8	9	8	5
Hol	37	34	31	36	36	37	32
Vestlia	35	32	43	40	39	40	43
Geilo	65	63	71	64	69	67	67
Sum kommunale	165	149	166	156	160	162	156
Småtroll	10	11	12	10	11	12	10
Trollklubben	12	19	18	18	17	17	18
Sum private	22	30	30	28	28	29	28
Totalt barn i barnehage	187	179	196	184	188	191	184

Grunnskoletjenesten⁶

Formål

Grunnskoleopplæring i Hol drives i tråd med Opplæringslova og gjeldende Læreplanverk. Det er departementet som gir forskrifter for fag, setter mål for opplæringen, angir minstetimetall som elever har rett til å få i de ulike fagene og for gjennomføring av opplæringen. Departementet gir også forskrifter om aktiviteter som ikke er opplæring i fag. Lærerne skal ha relevant faglig og pedagogisk kompetanse.

Status

Det er 2 skoler i kommunen, Geilo barne- og ungdomsskole og Hallingskarvet skole. I tillegg kommer Geilomo skole tilknyttet Geilomo barnesykehus, med statlig fullfinansiering.

Skole	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018
	Pr. 1.10						
Dagali og Skurdalen oppvekstsenter	0	0	12	13	14	13	23
Geilo barne- og ungdomsskole	331	328	311	321	317	339	353
Hallingskarvet skole	64	64	62	61	60	62	71
Sum elever	395	392	385	395	391	414	447

Tabellen viser elevutviklingen ved skolene i Hol kommune fra 2018 til 2024.

Skolefritidsordning (SFO)⁷

Formål

SFO er et frivillig tilsyns- og omsorgstilbud for barn fra 1. – 4. trinn og for barn med særskilte behov fra 5.-7. trinn. Tiltaket er lovpålagt og skal følge skoleruten.

I henhold til statlige retningslinjer skal foreldrebetalingen per barn på 1.-4. trinn utgjøre maksimalt seks prosent av inntektene til husholdningen. Kommunen skal ha et gratis tilbud om SFO for barn med særskilte behov på 5.-7. trinn. Alle elever på 1., 2. og 3. trinn med SFO-plass, skal få 12 timer gratis SFO per uke. Den totale driftskostnaden er uforutsigbart og avhengig av antall barn med vedtak om redusert foreldrebetaling.

Status

Det er totalt 152 barn som benytter SFO i Hol kommune pr. 1.10.2024, fordelt på Geilo (116) og Hallingskarvet (36). Det har det siste året vært en økning av barn som benytter tjenesten.

Kulturtilbudet

Formål

Kulturfeltet er en avgjørende faktor for å lykkes med tilflytting og å skape attraksjonskraft. Feltet skal arbeide for et rikt og variert kulturliv som skal bidra til å skape en attraktiv kommune der folk vil bo. Tjenestene er lovhjemlet.

Gode lokaler og utstyr er vesentlige faktorer for å skape kulturaktivitet. Det legges frem tiltak som sikrer arbeidet med å oppgradere arealer tilgjengelig for det frivillige kulturlivet. I tillegg fortsetter kommunen samarbeid med frivilligheten, gjerne organisert i venneforeninger.

Kulturskolen skal «gi opplæring av høy faglig og pedagogisk kvalitet» og er en del av det nasjonale utdanningsløpet som kvalifiserer elever til opptak i høyere kunstfaglig utdanning. Kulturskolen skal også være et lokalt ressurscenter og en samarbeidende aktør i grunnopplæringen og for kulturlivet i kommunen. Kommunen har en stor deltagelse, på over 30% av målgruppen, sammenlignet med øvrige kulturskoler. Skolen har behov for oppgradering av enkelte instrument.

Formålet med tjenesten Fritid er å skape meningsfull aktivitet og mestring gjennom kulturell virksomhet, aktiv formidling og ved å stille arealer og utstyr til disposisjon for barn og unge mellom 0 – 20 år. Tjenesten skal virke forebyggende. Barn og unge trenger møteplasser i nærmiljøet sitt der de kan være sammen med venner, være med og påvirke innholdet i tilbudet og der det er trygge voksne med kunnskap og forståelse til stede. Det må legges til rette for selvorganiserte aktiviteter i takt med endringer i barne- og ungdomskulturen.

Folkebibliotekene har som oppgave å fremme opplysning, utdanning og annen kulturell virksomhet, gjennom aktiv formidling og ved å stille ulike medier gratis til disposisjon. Folkebiblioteket skal være en møteplass og arena for offentlig samtale og debatt. Hovedbiblioteket på Geilo og filialen i Hol skal være kombinasjonsbibliotek og derav tilby skoler medieinnhold og

⁷

Kilde: Vedtekter for SFO i Hol kommune, behandlet i UKL i sak 5/15.

bistand i forhold til dette. Rollen som skolebibliotek og tilbudet rettet mot barn og unge skal prioriteres og areal utvikles til viktige møteplasser for alle aldre.

Kulturvern/Hol bygdearkiv samler inn, dokumenterer og formidler kunnskap om materielle og immaterielle kulturminner med hovedfokus på lokal historie.

Kultur og oppvekstetaten har en fordeling av budsjettmidler som følger:

Tabellen under viser netto driftsbudsjett (inntekter og utgifter) pr Kostra-funksjon for sektorens budsjett 2025, sammenlignet med budsjett 2024 og regnskap 2023.

Funksjon	Kultur og oppvekst budsjett pr. funksjon Funksjonsnavn	Budsjett 2025	Buds(end) 2024	Regnskap 2023	Endring i % B.25-B.24
120	Administrasjon	2.995.000	3.166.000	3.412.426	-5 %
201	Barnehagetilbud	42.418.000	44.379.000	43.178.282	-4 %
202	Grunnskoleopplæring	77.470.000	72.102.000	74.361.096	7 %
211	Styrket tilbud førskolebarn	6.752.000	5.911.000	5.535.638	14 %
213	Voksenopplæring	1.075.000	1.075.000	415.533	0 %
215	Skolefritidsordning (SFO)	3.760.000	2.533.000	2.615.568	48 %
222	Skolelokaler, leirskole	587.000	283.000	523.617	107 %
223	Skoleskyss	1.200.000	1.100.000	1.259.638	9 %
231	Aktivitetstilbud barn & unge	2.824.000	2.988.000	2.610.086	-5 %
365	Kulturminnevern	1.103.000	1.250.000	826.042	-12 %
370	Bibliotek	3.833.000	3.573.000	3.453.049	7 %
373	Kino	147.000	126.000	135.173	17 %
375	Museer	839.000	749.000	625.307	12 %
377	Kunstformidling	203.000	253.000	300.929	-20 %
380	Idrett og idrettsanlegg	1.849.000	985.000	1.968.395	88 %
383	Kulturskole	3.512.000	3.940.000	3.371.021	-11 %
385	Andre kulturaktiviteter	1.991.000	1.786.000	1.588.957	11 %
386	Kommunale kulturbygg	87.000	87.000	75.000	0 %
	Sum	152.645.000	146.286.000	146.255.757	4,3 %

Beskrivelse av tjenester og endringer i budsjett:

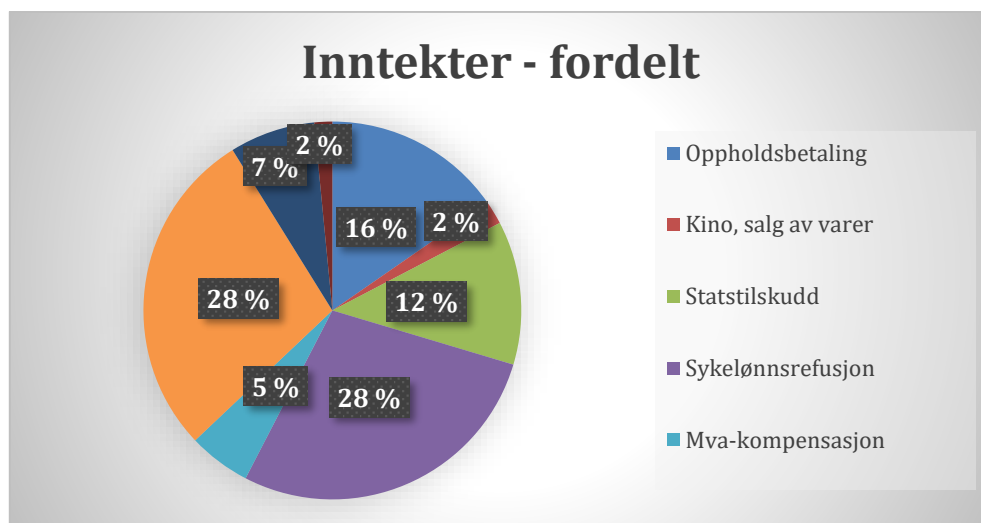
Funksjon	Innhold i tjenesten	Kommentar til endring fra 2024 til 2025
120	Administrasjon	Nedgang skyldes i all hovedsak finansiering av ansatte i videreutdanning, som er flyttet fra tjeneste Administrasjon og ut til tjenestetilbudene (barnehage og skole)
201	Barnehagetilbud	Kommunens innsparing av tilskudd til privat barnehage som legger ned virksomheten i 2025
202	Grunnskoletilbud: opplæringstilbud, kontaktlærere, kontordrift ved skoler, undervisningsmateriell, den kulturelle barnehage- og skolesekken og PP-tjeneste skole	Flere ansatte med Lektor utdanning samt generell lønnsøkning. Redusert sykkelønsrefusjon, økt refusjon til andre kommuner grunnet økt andel elever i annen kommune. Opplæringsmidler overført fra funksjon 120 for satsing på utdanning av kvalifiserte

		pedagoger og derav reduksjon i antall lærlinger. Lavere øremerket statstilskudd.
211	Styrket tilbud til førskolebarn (PPT barnehage og språklige minoriteter)	Endring i antall barn med vedtak om spesialpedagogisk tilbud. Reduksjon grunnet færre barn med vedtak.
213	Grunnskoleopplæring voksne	Ingen endring. Varierer basert på antall elever til enhver tid.
215	Skolefritidstilbud	Flere barn i SFO samt reduksjon i inntekter grunnet redusert betaling og gratis kjernetid for flere trinn.
222	Skolelokale, drift av leirskole	Generell lønnsøkning Fagerli leirskole. Reduksjon sykelønnsrefusjon.
223	Skoleskyss	Generell prisvekst
231	Aktivitet barn og unge. Aktivitet og kulturell virksomhet samt prosjektbasert ungdoms-arbeid for barn og unge	Redusert sykelønnsrefusjon samt mindre justeringer drift
365	Kulturminnevern	Redusert lønnskostnader jfr. tiltak 2025-209 stilling arkivering ungdom.
370	Bibliotek	Redusert sykelønnsrefusjon i forhold til 2024
373	Kino	Generell lønnsøkning
375	Museum	Økning grunnet ny avtale med Buskerud-museet
377	Kunstformidling i musikk, teater, film	Tilskudd redusert jfr. tiltak 2025-201
380	Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg	Tilskudd redusert jfr. tiltak 2025-201
383	Kulturskoletilbud til innbyggerne i kommunen	Innsparing 30% stilling jfr. tiltak 2025-211
385	Andre kulturaktiviteter, kulturkonsulent, og tilskudd til øvrige kulturbygg, bygdearkiv	Nytilsatt rådgiver kultur i administrasjonen. Sees i sammenheng med reduksjon i funksjon 231.
386	Kommunale kulturbygg / samfunnshus	Tilskudd redusert jfr. tiltak 2025-201

Kostratall viser at Netto driftsutgifter i grunnskolen 2024 pr. innbygger 6-15 år er kr. 223 848 i Hol kommune. Tallene beregnes fra funksjon 201 Grunnskoleopplæring, 215 SFO, 222 Drift av skoleanlegg og 223 Skoleskyss. Det statlige tilskuddet til drift av kombinasjonsskole per elev er 85% av kr. 268 500, kr. 228 225. Dette viser at ordinær skoledrift ligger innenfor de tilskuddsrammer som staten gir. I tillegg kommer ressurser til alle barn som har ulike livsutfordringer. Sektoren mener at dette feltet må organiseres bedre slik at kommunen får større effekt rundt ulike tiltak, og på den måten redusere utgiftene i budsjettet. KOSTRA-resultater viser at kommunen bruker relativt store ressurser pr. elev.

Sektoren får et inntektstap i barnehagesektoren, da maksimalpris for oppholdsbetaling i barnehagen er halvert i forhold til tidligere, gratis SFO og statlige pålegg som ikke finansieres. De største inntekstpostene i budsjettet for 2025 vil være sykelønnsrefusjon og refusjon fra kommuner

og fylke. Disse refusjonene er i hovedsak refusjon for driftsutgifter Geilomo skole, samt refusjon for gjesteelever. Ikke medtatt i tabellen er statlige overføringer som ikke er øremerket etaten.

Prioriteringer innenfor budsjettet

Lovpålagte tjenester i skole og barnehage er innarbeidet i budsjettet for 2025-2028. Det er tatt hensyn til inntektsreduksjoner gjennom gratis SFO og redusert oppholdsbetaling i barnehage. Det er lagt stort fokus på moderasjon i etatens budsjettarbeid.

Innen alle fagfelt vil rekruttering og faglig kvalitet på tjenestene være i fokus. Som en del av rekrutteringsstrategien ønsker etaten å satse på utdanning og kompetanseutvikling.

Etaten fortsetter arbeidet med kartlegging og evaluering av kommunens innsats innen tilpasset opplæring og individuelt tilrettelagt undervisning gjennom den nasjonale satsningen *Kompetanseløftet*. Forebyggende plan setter retning for det tverrfaglige samarbeidet og samhandling mellom Helse og omsorgsetaten og Kultur og oppveksetaten. Utvikling av ansattes kompetanse, deling av beste praksis og en organisert samhandling mellom de to store livsløp-etatene vil på sikt kunne gi betydelige effekter.

Utvikling av nye arealer ved Geilo barnehage og Geilo barne- og ungdomsskole er sentralt i kommende planperiode.

Det legges frem tiltak for å styrke kommunens arbeid rettet mot barn og unges fritid. Tilskudd til spillemidler legges frem i handlingsprogrammet for planperioden.

Prioriterte kostnader grunnet lovpålagte oppgaver, statlige retningslinjer og påbud uten overføring av midler:

- Fremmedspråklige i grunnskolen (særsilt norsk)
- Barn med rett til individuelt tilrettelagt undervisning – kostnader til helsemessige utfordringer (vedtak)
- Ressursbruk for elever med midlertidig fritak fra ordinær undervisning.

- Grunnskoleopplæring for voksne/ Voksenopplæring for flyktninger
- Seniorpolitiske kostnader: Lærer over 60 år –12,5 % reduksjon av undervisningstiden, i tillegg til kommunens seniorpolitiske tiltak med 10 fridager i året.
- Plantid i barnehagene
- Nedsatt leseplikt samt veiledning for nyutdannede nytilsatte lærere. Gir belastning på tidsressurser og lønnskostnader.
- Tilskudd til private barnehager
- Arbeid med opplæringslovens § 12 - læringsmiljø
- Statlige krav til mer dokumentasjon, rapportering og oppfølging
- Økt antall brukere ved SFO

Ovennevnte punkter viser at etaten står foran utfordringer som krever stadig større ressurser for å imøtekomme kravene.

Plan for kostnadstilpasning

Budsjettallene for drift 2025 viser at lønnskostnader utgjør 83 % av budsjettet. Dette innebærer at kostnadstilpasninger først og fremst vil kunne skje gjennom organisatoriske tilpasninger. Dette er arbeid som tar tid og som er regulert av avtaleverket. Det er likevel mulig å endre noe i oppgaver og funksjoner i skolesektoren, og det er derfor planlagt med noe reduksjon i stillinger i skolesektoren. I tillegg har kommunen større utgifter til kulturformål enn landssnittet og sammenlignbare kommuner. Barnehagesektoren vil få en innsparing på om lag 1 mill. kr ved at det ikke skal betales tilskudd til Trollklubben barnehage etter avviklingen sommeren 2025.

I tabellene under vises omstillingstiltak som er innarbeidet i budsjettet, og tiltak som er mulig å innarbeide i budsjett og organisatorisk.

Tiltak innarbeidet i budsjett:

Tiltak nr.	Tittel	2025	2026	2027	2028
2025-007	Hol bygdearkiv, Kulturminneplan	100 000	0	0	0
2025-209	Redusere kulturarv, tilfeldig stilling ungdom	-158 000	-158 000	-158 000	-158 000
2025-211	Redusere tilbud Hol kulturskole	0	-430 000	-430 000	-430 000
2025-214	Reduksjon stillinger i skole	-710 000	-1 700 000	-1 700 000	-1 700 000
2025-015	«Foreldreveiledning	100 000	100 000	100 000	100 000

Følgende tiltak er ikke innarbeidet:

Tiltak nr.	Tittel	2025	2026	2027	2028
2025-201	Reduksjon av tilskudd til kulturformål	-202 000	-202 000	-202 000	-202 000
2025-001	Inventar og utomhus tiltak for ivaretagelse av trygt og sikkert miljø for barn.	450 000	450 000	100 000	100 000
2025-005	Hol folkebibliotek, 50% stillingsøkning	415 000	415 000	415 000	415 000
2025-006	Hol bygdearkiv, 50% stillingsøkning	408 000	408 000	408 000	408 000
2025-008	Hol bygdearkiv, Montering fotoutstilling Grøvo	100 000	0	0	0
2025-009	50% stilling barn og unge	400 000	400 000	400 000	400 000
2025-010	Studiestøtte videre-utdanning	400 000	400 000	400 000	400 000
2025-011	Koordinering forebyggende tiltak HO/KO	421 000	421 000	421 000	421 000
2025-012	«Beholde – rekruttere»	450 000	450 000	450 000	450 000
2025-013	Hol kulturskole, Musikkterapeut	750 000	750 000	750 000	750 000
2025-014	«Sammen for ungdom», Transport	200 000	200 000	200 000	200 000
2025-016	Lovpålagt tetthet pedagoger i barnehage	711 000	711 000	711 000	711 000
2025-200	Reduksjon tilskudd til kulturformål Forslag 1	-831 000	-831 000	-831 000	-831 000
2025-202	Reduksjon tilskudd ti kulturformål Forslag 3	-577 000	-577 000	-577 000	-577 000
2025-203	Redusere åpningstid barnehage	-1 242 000	-1 242 000	-1 242 000	-1 242 000
2025-204	Avslutte 1-avdelings barnehager	-5 700 000	-9 820 000	-9 820 000	-9 820 000
2025-205	Avslutte løpende opptak barnehage	-542 000	-1 300 000	-1 300 000	-1 300 000
2025-206	Redusere økt grunnbemanning barnehage	-1 560 000	-2 672 000	-2 672 000	-2 672 000
2025-207	Avslutte engasjement Spesialpedagog barnehage	-498 000	-849 000	-849 000	-849 000
2025-208	Redusere SFO-tilbud	-248 000	-595 000	-595 000	-595 000
2025-210	Kortere åpningstid bibliotek	0	-40 000	-40 000	-40 000
20205-212	Redusere 40% stilling Fagerli leirskole	-157 000	-270 000	-270 000	-270 000

Tiltak spillemidler –innarbeidet i budsjett:

Tiltak nr.	Tittel	2025	2026	2027	2028
2025-104	Geilo rullebrettklubb, lysanlegg skate	200 000	0	0	0
2025-105	Geilo rullebrettklubb Gapahuk	207 000	0	0	0
2025-106	Geilo rullebrettklubb Trimpark m/lys	200 000	0	0	0
2025-107	Hol IL lysløype	350 000			
2025-100	Geilo IL Rehabilitering LED-lys	0	332 000	0	0
2025-101	Geilo IL Utvidelse strafferunde	0	170 000	0	0
2025-102	Geilo IL Ny konkurranseløype	0	220 000	0	0
2025-103	Geilo IL Lager driftsmateriell	0	139 000	0	0

Kostnadstilpasningstiltak som kan iverksettes og innarbeides:

2025	2026-2028	Innsparing	Konsekvens
Reduksjon av tilskudd til kulturformål ved å avslutte alle tilskudd til lag og foreninger som ikke har fast avtale med kommunen	Reduksjon av tilskudd til kulturformål ved å avslutte alle tilskudd til lag og foreninger som ikke har fast avtale med kommunen	Innsparing pr. år vil være kr. 831 000	Det er en fare for at en del lag og organisasjoner legges ned dersom de mister tilskuddet. Dette kan skje selv om tilskuddet er lite.
Reduksjon av tilskudd til kulturformål ved å redusere tilskuddene med 25% for alle, også de med avtale med kommunen	Reduksjon av tilskudd til kulturformål ved å redusere tilskuddene med 25% for alle, også de med avtale med kommunen	Innsparing pr. år vil være kr. 577 000	Det krever et stort arbeid å gjøre dette, da endring i faste avtaler krevet politisk behandling. Politisk sak til behandling kan tidligst komme i mars 2025.
Avslutte løpende barnehageopptak		Innsparing ved bedre planlegging av bemanning for barnehageåret ved kun ett opptak pr. år Innsparing kr. 1 300 000 for helt driftsår	Begrenser fleksibilitet ved tilflytting i kommune ved ikke å kunne tilby plass. Vil også øke press på hovedopptak, ulempe for barn med spesielle behov og ekstra lang ventetid på plass.

Fjerne økt grunnbemannning i barnehagene		Innsparing på kr. 2 672 000 for helt driftsår	Økt grunnbemannning gir større fleksibilitet og mindre behov for vikarbruk ved fravær. Lettere for pedagoger å forlate avdelingene for å utføre pålagt planarbeid.
Avslutte avtale med spesialpedagog barnehage etter endt prøveperiode (t.o.m 31.7.25)		Innsparing kr. 849 000 pr. helt driftsår	Spesialpedagogen jobber forebyggende og bidrar til helhetstenking i arbeidet rundt alle barn i barnehagene. Bidrar til det allmenn-pedagogiske arbeidet gjennom systemarbeid, observasjon, organisering, tilrettelegging og veiledning. Sam-arbeider tettere med helsestasjon. Dette arbeidet kan opphøre ved å avslutte stillingen.
Redusere SFO-tilbud		Innsparing for helt driftsår er kr. 595 000	Drift av SFO kun med tilbud med grunnlag i loven. Tiltaket gir innsparing i lønnskostnader.
Redusere åpningstid biblioteket		Innsparing på 6% stilling ved å avslutte åpningstid ved folkebibliotekets avdeling i Halling-skarvet skole	Skolebiblioteket opprettholdes, men må driftes av ansatte ved skole. Folkebibliotekets åpningstid stenges
Reduksjon 40% stilling Fagerli leirskole		Innsparing pr. helt driftsår er kr. 270 000	Stilling tidligere forbeholdt drift av stall og hester. Hestetilbudet ved Fagerli leirskole er avsluttet og assistentstilling knyttet til dette tilbudet er midlertidig benyttes i annen undervisning.

Ovennevnte innsparingstiltak vil gi en samlet innsparing i 2025 på kr. 5 655 000 og i perioden 2026-2028 kr. 9 264 000 hvert år.

Helse og omsorg

Ansvar	Avdeling	Antall årsverk per 01.01.24	Antall årsverk per 01.01.25
3000	Kommunalsjef helse- og omsorg	5,65	4,55
3001	Tjenestetildeling	5,50	4,80
3010	Legetjenesten	19,3	19,5
3020	Tiltak 686 (Hjemmeboende 3030)	4	0
3021	Flyktningetjenesten	4	4
3030,3070,3073,3074, 3075,3076,3078	Tjenester til hjemmeboende inkludert Ressurskrevende tiltak 3070 og 3078 utgår i 2025	86,66	87,95
3035	Høgehaug bo - og behandlingssenter	28,94	30,26
3045	Geilotun bo- og behandlingssenter	30,89	34,63
3046	Geilotun bo- og behandlingssenter K10	16,41	15,13
3048	Geilotun – botiltak (Geilotun 3045)	4,9	0
3050	Aktivitet og mestring	21,12	21,50
3060	Familiehuset	15,85	16,65
Sum	Helse og omsorg inkludert vakante	243,22	238,97

- Nedgang på 3000 – kommuneoverlege og leder kriseteam organiseres under 1050 i sentraladministrasjonen.
- Nedgang 3001 – kuttet 1 hjemmel i tjenestetildeling. Kartlegging skal legges mer ut i virksomhetene
- 3020 er lagt over på 3030
- Nedgang 3030 – lagt over en stilling til 3050 hverdagsrehabilitering. Redusert noen ledige hjemler.
- Økning 3035 – litt uklart hvor mange ledige hjemler det vil bli i 2025 nå når de jobber med bemanningsplanene i institusjonene
- Økning 3045 – lagt inn 3048
- Nedgang K10
- Økning 3060 – nytt enkelttiltak avlastning som antagelig vil kreve 3 hjemler til i 2025 som ikke er budsjettet.

Totalen er inkludert vakante årsverk.

Pr. oktober 2024 dekkes disse i stor grad med vikarer (midlertidige avtaler), vikarbyrå og/eller overtidbruk. Det jobbes med tiltak som vi håper skal redusere vikarbyrå-bruken. Det vil også i 2025 bli brukt en del overtid på fast ansatte

Kostnadsdrivende elementer i år 2025

Det er i dag store utfordringer med å rekruttere og beholde helsepersonell i helse- og omsorg, og mangelen på personell og kompetanse er fordyrende ved at man må kjøpe vikarbyråtenester. Det er budsjettert med 27 mill. kr i kjøp fra vikarbyrå som i hovedsak er i institusjonstjenesten. Det er satt i gang et arbeid med beholder- og rekrutteringstiltak av personell i tjenestene, der vi blant annet ser på mulighetene til å ansette faste vikarer, samt styrke lærlingeordningen og motivere til kompetanseheving innad i virksomhetene.

Det er innarbeidet tiltak for ressurskrevende tjenester og tjenester som følge av enkeltvedtak om helse – og omsorgstjenester. Enkelte ressurskrevende brukere kommer utenfor kriteriene for å søke statlig refusjon, og blir derfor kostnadsdrivende for budsjettet i 2025. Det er budsjettert med 27 mill. kr i lønnsmidler for disse tjenestene, og 12,4 mill. kr som statlig refusjon.

Plan for kostnadstilpasning

Kostra-resultater for 2023 viste at kommunen har relativt høye driftsutgifter i pleie – og omsorgstjenestene i forhold til landssnittet og sammenlignbare kommuner. I følge Telemarksforskning hadde kommunen merutgifter for om lag 70 mill. kr i denne tjenesten, i forhold til normert nivå. Grunner til dette er organiseringen av tjenesten med to fullverdige institusjoner, i tillegg til to underavdelinger som har institusjonsplasser med heldøgns bemanning. Dette fører til stort behov for bemanning døgnet rundt, som delvis har vært dekket ved bruk av vikarbyrå. Det er også større andel innbyggere over 80 år som har institusjonsopphold enn ellers i landet. Tiltak som kan redusere utgifter og endre organisering av pleie – og omsorgstjenestene er i første omgang å redusere tidsbruk til oppgaver som kan overføres til andre enn fagpersonell, og fjerne overlapping mellom vaktskifter. Det er vist i tabellen under, med tilhørende tiltaksbeskrivelser.

Videre er det mulig å samlokalisere institusjonsplassene slik at man får færre lokasjoner som må bemannes hele døgnet. Dette krever noen investeringsmidler, der ombygging av deler av Høgehaug (tiltak 6001-122) er planlagt for å tilrettelegge for flere institusjonsplasser i eksisterende bygningsmasse, og dermed kunne omorganisere en underavdeling/tilbakeføre denne til å være omsorgsbolig (med tilsyn).

Prioriterte endringstiltak i helse- og omsorgsbudsjettet

Tiltak nummer	Tittel	2025	2026	2027	2028
3000-001	Flytte oppgaver (til frivillige/språkopplæring) som ikke hører hjemme i HO-sektoren. Dette gjelder bl.a. kjøre tøy, utkjøring av middag og drift av leasing biler	-3 000'	-3 000'	-3 000'	-3 000'
3000-005	Sammen om kostnadsreduksjon i helse – og omsorgsetaten	-12 000'	-10 000'	-10 000'	-10 000'
	Samlet endringstiltak	-15 000'	-13 000'	-13 000'	-13 000'

Upprioriterte endringstiltak:

Tiltak nummer	Tittel	2024	2025	2026	2027
3000-003	Administrativt grep: Samlokalisering av ressurskrevende brukere	-1000'	-2000'	-2000'	-2000'
3000-004	Ressursbank som erstatning for vikarbyrå		-5000'	-10 000'	-15 000'
3000-007	Avslutte legehjemmel og sykepleierhjemmel i legetjenesten	-2000'	-3000'	-3000'	-3000'
3000-008	Avvikle velferdssentrene i Hol og på Geilo	-1500'	-1500'	-1500'	-1500'
3000-009	50% stilling barn og unge – samarbeid med KO	400'	400'	400'	400'

Tiltak i helse- og omsorgsbudsjettet som ønskes inn i fast drift – 2 midlertidige avtaler som ønskes omgjort til 80% fast stilling – eller 2 x 40% faste stillinger:

Tiltak nummer	Tittel	2025	2026	2027	2028
3050-326	Bølgen – Velferdssentrene - tiltaket ønskes inn i fast drift	760'	760'	760'	760'

Helse og omsorg har en fordeling av budsjettmidler som følger:

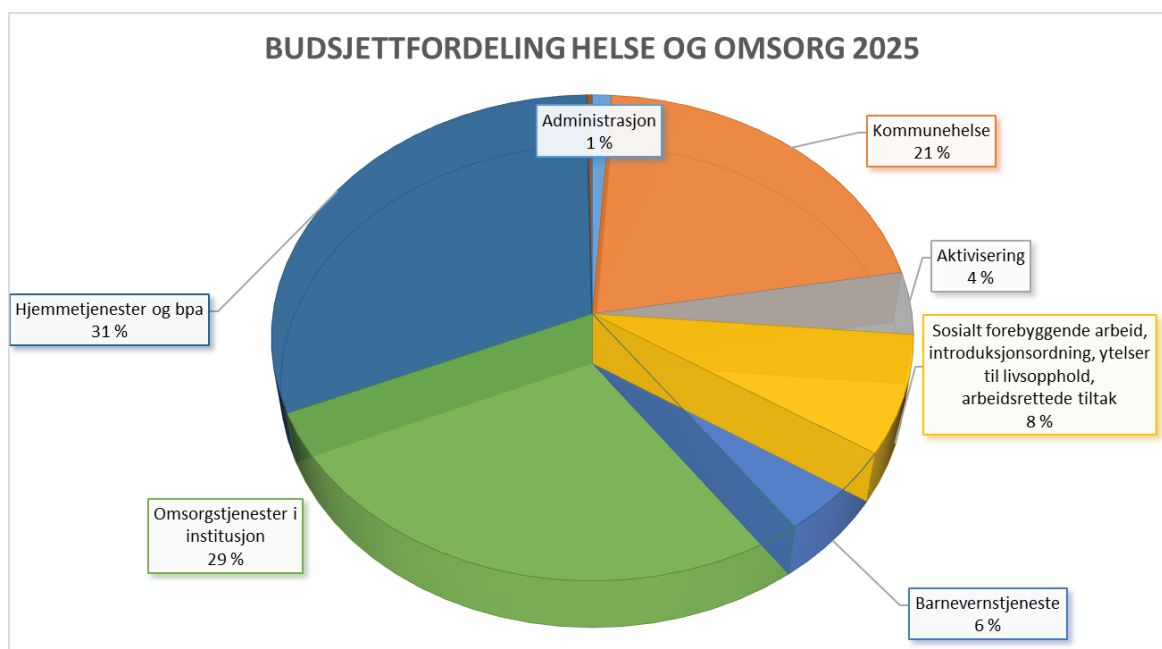
	Helse og omsorg budsjett pr funksjon	Budsjett	Buds(end)	Budsjett	Regnskap	Endring i %
Funksjon	Funksjonsnavn	2025	Ksak okt. 2024	2024	2023	2025-2024
120	Administrasjon	2 811 150	2 612 500	2 612 500	2 158 839	8 %
232	Helsestasjons- og skolehelsetjeneste	7 255 293	6 088 000	6 088 000	6 625 599	19 %
233	Annet forebyggende helsearbeid	11 652 559	11 434 104	11 434 104	7 785 341	2 %
234	Aktivisering	11 142 262	11 139 160	11 139 160	8 925 155	0 %
241	Diagnose, behandling, rehabilitering (lege, fysio, ergot.)	37 437 900	32 735 000	32 735 000	36 860 508	14 %
242	Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid	4 853 413	4 569 659	4 569 659	4 609 874	6 %
244	Barnevernstjeneste	5 137 000	5 473 000	5 473 000	5 770 550	-6 %
251	Barnevernstiltak i familien	1 532 344	1 207 000	1 207 000	1 996 329	27 %
252	Barnevernstiltak utenfor familien	8 986 066	10 500 000	10 500 000	10 348 350	-14 %
253	Helse og omsorgstjenester i institusjon	75 674 765	93 949 841	69 949 841	97 448 428	-19 %
254	Hjemmetjenester (erstattet av f.257 og 258 i 2024)	-	-	-	81 683 575	
256	Øyeblikkelig hjelp	803 000	880 000	880 000	1 380 220	-9 %
257	Hjemmetjenester m/personellbase for samlokaliserte boenheter	9 977 411	11 199 693	11 199 693	-	-11 %
258	Hjemmetjenester - ambulerende personell	73 255 928	58 463 861	61 463 861	- 2 520	25 %
273	Arbeidsrettede tiltak	477 000	-	-	455 567	
275	Introduksjonsordningen	8 075 900	8 358 000	8 358 000	7 446 810	-3 %
281	Ytelse til livsopphold	7 600 000	-	-	4 628 076	
	Sum	266 671 991	258 609 818	237 609 818	278 120 701	3,1 %

Totalsum inkluderer ikke funksjon 850 Statstilskudd på 15 562 900 kr i 2025.

Største endringer i budsjett fra 2024 til 2025 pr. funksjon

Funksjon	Innhold i tjenesten	Kommentar til endring fra 2024 til 2025
120	Administrasjon	Generell lønnsøkning og økt kompetansesatsing
232	Helsestasjon og skolehelsetjeneste	Økte utgifter grunnet enkelttiltak og økte lovpålagte oppgaver
241	Legetjenester	Fastleger fast ansatt + 2/4-turnus
242	Sosialt forebyggende arbeid	
244	Barnevernstjeneste	Nedgang grunnet reduksjon i administrative utgifter i barnevernstjenesten
251	Barnevernstiltak i familien	Økning grunnet flere familier som for oppfølging fra barnevernstjenesten i hjemmet
252	Barnevernstiltak utenfor familien	Endring grunnet reduksjon av plasseringer utenfor familien
253	Helse og omsorgstjenester i institusjon	Reduksjon i utgifter som en følge av mer bruk av tjenester til hjemmeboende funksjon 258
257	Hjemmetjenester med personellbase	
258	Hjemmetjenester med ambulerende personell	Økning grunnet økt bruk av tjenester til hjemmeboende som følge av reduksjon i utgifter på funksjon 253
275	Introduksjonsordningen	
281	Ytelse til livsopphold	Økning i utbetaling av sosiale utgifter som følge av oppfølging av bosatte flyktninger

Funksjon	Budsjettfordeling pr hovedgruppe	B 2025	Andel
120	Administrasjon	2 811 150	1 %
232,233,241	Kommunehelse	56 345 752	21 %
234	Aktivering	11 142 262	4 %
242,243,273,275,276,281	Sosialt forebyggende arbeid, introduksjonsordning, ytelser til livsopphold, arbeidsrettede tiltak	21 006 313	8 %
244,251,252	Barnevernstjeneste	15 655 410	6 %
253	Omsorgstjenester i institusjon	75 674 765	28 %
257 og 258	Hjemmetjenester og bpa	83 233 339	31 %
256	Øyeblikkelig hjelp	803 000	0,3 %
	SUM	266 671 991	

Følgende tiltak kan gjøres for å tilpasse kostnadene innen helse og omsorg:

Omsorgstjenester (institusjon og tjenester i hjemmet)	• Utarbeide gode kriterier for tjenestetildeling • Øke kompetansen innen ressursstyring • Økt bruk av velferdsteknologi og e-helse • Systematisk sykefraværsoppfølging i alle virksomhetene • Utarbeide gode rekrutterings- og beholdertiltak • Utrede mulighetene for eventuell gevinstrealisering ved samlokalisering av helse- og omsorgstjenestene
Kommunehelsetjenester (familiehuset, legetjenesten, aktivitet og mestring)	• Optimalisering og samling av fagmiljøene • Vurdere økte egenandeler for legetjenester til turister • Trene virksomhetslederne på kostnadskontroll
For hele sektoren	• Revidering av kommunedelplanen for helse og omsorg • Implementere gruppelederfunksjon i alle virksomhetene

Oversikt over antall brukere pr. tjeneste vises i tabellen under.

Antall brukere pr. tjeneste	
pr. 24.oktober	2024
Langtidsopphold	32
Korttidsopphold	7
Avlastning	4
Omsorgsbolig med heldøgns bemanning	17
Omsorgsbolig uten heldøgns bemanning	21
Helsehjelp i hjemmet	272
Hjemmehjelp	80
Middag	16
Omsorgsstønad	14

Tabellen er ny fra 2024, så sammenligningstall vil komme fra 2025.

Teknisk etat

Etaten er delt inn i følgende avdelinger med tilhørende ansvarsnummer i budsjett og regnskap:

Ansvar	Avdeling	Åv 2021	Åv 2023	Åv 2024	Åv 2025
6000	Teknisk sjef og avdelingsledere	9,5	6	7	8,6
6010	Driftsavdeling	8,1	7,1	7,1	8,7
6015	Vann og renseanlegg	5,2	6,2	6,2	5,2
6020	Brann	5,7	5,8	5,8	
6060	Eiendomsavdelingen inkl. vaktmestere, renhold og snekkere	38,6	41	41	41,1
Sum	Teknisk etat	67,1	66,1	67,1	70,7

*det er ikke planlagt nyansettelser i 2025 utover ved naturlig avgang, men det har blitt foretatt en "opprydding" mot faktisk ansatte pr okt 2024

Tjenester

- Vann og avløp
 - Drikkevann
 - Leverer nok og godt vann fra kommunens 7 vannverk til tilknyttede abonnenter i henhold til lover og forskrifter gjeldende for drikkevann. (Drikkevannsforskriften).
 - Avløp
 - Ta imot og behandle avløpsvann fra tilknyttede abonnenter i henhold til lover og forskrifter gjeldende for avløpsvann. (Forurensningsloven).
- Vei og park
 - Vedlikehold vinter
 - Brøyting, snørydding og strøing. Vintervedlikeholdet skal på best mulig måte ivareta trafiksikkerhet og fremkommelighet for alle trafikanter. Hovedveier og gang- og sykkelveier blir prioritert. (Vegloven).
 - Vedlikehold, sommer
 - Bidra til god fremkommelighet, trafiksikkerhet og miljøvennlige løsninger (Vegloven).
 - Skilting.
 - Formålet er å gjøre kjent fremgangsmåten når det skal settes opp skilt langs kommunale veger. Dette inkluderer også reklamepregede skilt. (Henvisning til bedrift)
 - Park og grøntarealer
 - Holde grønne arealer tiltrekkende for rekreasjon og avkobling og gi innbyggere og tilreisende gode opplevelser og bidra til god helse. Vedlikeholdet skal gjøre det trivelig for innbyggere og tilreisende å ferdes i de grønne arealene.

-
- Renovasjon
 - Driftes av Hallingdal Renovasjon: Jevnlig innsamling av avfall fra husholdningene. Sørge for en samfunnsøkonomisk god håndtering av husholdningsavfallet.
 - Eiendom:
 - Kommunale idretts- og svømmehaller:
 - Hol kommune disponerer fem gymsaler, en idrettshall og fire svømmebasseng. Lokaler og anlegg er tilgjengelige gjennom faste åpningstider for publikum eller basert på leieavtaler med lag, foreninger og enkeltpersoner.
 - Radonkontroll
 - Hol kommune fører oversikt over radonforekomster i alle formålsbygg samt boliger for utleie. Ved behov foretas nye målinger og ev. tiltak.
 - Utleie og vedlikehold av kommunale boliger (p.t. 52 boenheter):
 - Vedlikeholde og oppgradere kommunale boliger
 - Kommunen har en ambisjon om til enhver tid ha disponible boliger for målgruppene:
 - Personer med særskilte behov for hjelp knyttet til utfordringer med å skaffe egen bolig.
 - Kommunalt nyansatte med boligbehov
 - Flyktninger, pr oktober 2023 særlig Ukrainske flyktninger
 - Drift og vedlikehold av øvrige kommunale bygg
 - Hol kommunes øvrige bygningsmasse, bestående av bl.a omsorgsbygg, barnehage og undervisningsbygg, samfunnshus, kommunehus og en rekke tekniske bygg, skal vedlikeholdes slik at den bygningstekniske standard opprettholdes, eller tilpasses endret bruk.
 - Brann og feiing.
 - Feiing og tilsyn
 - Begrense faren for at det oppstår brann i forbindelse med fyringsanlegg.
 - Informere eiere av boliger/fyringsanlegg om brannforebyggende tiltak.
 - Brannberedskap
 - Brannberedskapen dekkes av de to stasjonene på hhv Hol og Geilo
 - Andre tekniske tjenester.
 - Eierseksjonering
 - Oppmålingsforretning
-

Driftsbudsjett Teknisk etat 2025

Eiendom, veg, beredskap, kart og oppmåling, eierseksjonering og administrasjon:

Funksjon	Teknisk etat driftsbudsjett	Budsjett 2025	Budsjett 2024	Regnskap 2023	Endring i % B.2025-2024
120	Administrasjon	1 646 300	1 548 531	1 931 675	6 %
121	Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen	6 206 780	4 884 806	5 468 151	27 %
130	Administrasjonslokaler	1 949 772	2 352 608	2 536 600	-17 %
202-215	Grunnskole, barnehage, PPT, Skolefritidsordning (lokaler)	-	-	2 261	
221	Drift av barnehageanlegg	2 590 298	2 983 243	3 599 302	-13 %
222	Drift av skoleanlegg	8 725 579	10 768 178	10 320 038	-19 %
234, 241,242	Aktivisering, diagnose, behandling, rehabilitering, sosial foreb. (lokaler)	454 496	290 349	424 912	57 %
254,258	Hjemmetjenester (lokaler)	322 112	-	125 203	
261	Institusjonslokaler	5 513 546	5 936 948	6 786 084	-7 %
265	Kommunalt disponerte boliger	4 118 317	3 465 772	6 109 835	19 %
285	Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde	1 092 175	949 650	808 042	15 %
301,303	Kart og adresseforvaltning, plan	2 087 964	1 213 139	1 399 223	72 %
315	Boligbygging og fysiske bomiljøtiltak	- 195 000	-	4 222 510	
320	Kommunal næringsvirksomhet	2 601 397	1 494 753	1 953 546	74 %
325	Næringsvirksomhet	22 166	7 689	7 825	188 %
330	Samferdsel og transporttiltak	15 508	42 481	18 483	-63 %
332	Kommunale veier	11 829 266	10 124 682	11 044 410	17 %
335	Kommunale park - og grøntanlegg, off. toaletter	668 987	810 699	1 073 572	-17 %
338	Brannforebyggende tjenester (ikke selvkost)	757 667	997 325	1 103 215	-24 %
339	Brann og ulykkesberedskap	11 757 852	9 609 052	10 874 028	22 %
365,370,375	Bibliotek, museer	44 649	60 672	67 137	-26 %
381	Kommunale idrettsbygg- og anlegg	623 910	773 393	924 020	-19 %
385, 386	Kommunale kulturbygg	2 456 807	2 818 892	3 648 024	-13 %
	Sum	65 290 548	61 132 862	74 448 096	6,8 %

Selvkosttjenestene vises med hhv. Driftsutgifter og driftsinntekter (uten bruk/avsetning til fond).

Driftsutgifter for gebyrfinansierte tjenester for vann, avløp, slamtømming, renovasjon og feiing:

	Selvkosttjeneste	Budsjett 2025	Budsjett 2024	Regnskap 2023	Endring i % B.2025-2024
3022	Seksjoneringssaker	108 511	109 518	114 976	-1 %
3031	Oppmåling	1 061 520	1 677 366	1 858 142	-37 %
3382	Feietjenester	4 678 671	4 205 816	4 042 401	11 %
3401	Vannforsyning eget vann	5 644 734	4 851 864	5 944 128	16 %
3451	Distribusjon av vann, trykkøkningstasjon	8 421 573	5 932 757	6 142 180	42 %
3501	Renseanlegg og slambehandling	11 510 065	11 244 359	12 153 950	2 %
3502	Private avløpsrenseanlegg	1 093	768	1 217	42 %
3531	Avløpsnett og innsamling av avløpsvann, pumpestasjon	5 710 005	6 281 953	7 236 869	-9 %
3541	Tømming av slamavskillere, septiktanker o.l.	1 371 411	1 179 889	1 316 321	16 %
3551	Renovasjon	28 468 760	26 242 779	24 487 942	8 %
	SUM	66 976 343	61 727 069	63 298 126	9 %

	Sum driftsutgifter teknisk sektor	149 972 420	134 583 639	148 814 132	11 %
--	--	--------------------	--------------------	--------------------	-------------

Driftsinntekter pr. selvkosttjeneste (gebyrinntekter):

	Selvkosttjeneste	Budsjett 2025	Budsjett 2024	Regnskap 2023	Endring i % B.2025-2024
3022	Seksjoneringssaker	- 71 502	- 202 000	- 152 888	-65 %
3031	Oppmåling	- 2 139 542	- 2 032 324	- 2 747 298	5 %
3382	Feietjenester	- 5 351 548	- 4 343 858	- 4 236 732	23 %
3401	Vannforsyning eget vann	-	- 99 602	- 97 501	
3451	Distribusjon av vann, trykkøkningstasjon	- 24 886 463	- 22 710 244	- 17 180 803	10 %
3501,3502	Renseanlegg og slambehandling	- 150 000	- 1 382 943	- 1 329 826	-89 %
3531	Avløpsnett og innsamling av avløpsvann, pumpestasjon	- 35 301 521	- 31 306 947	- 26 095 197	13 %
3541	Tømming av slamavskillere, septiktanker o.l.	- 1 800 000	- 1 400 000	- 2 010 824	29 %
3551	Renovasjon	- 31 500 000	- 27 000 000	- 23 694 807	17 %
	SUM	- 101 200 576	- 90 477 918	- 77 545 876	12 %
Sum driftsinntekter teknisk		- 118 256 105	- 106 365 700	- 95 760 843	11 %

Beskrivelse av tjenester og større endringer.

Funksjon	Innhold i tjenesten	Kommentar til endring fra 2024 til 2025
120	Administrasjon	Lønns- og prisvekst
121	Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltning	Sees sammen, omdisponering lønn
130	Administrasjonslokaler	
221	Drift av barnehageanlegg	Omdisponering lønn til rett kostbærer
222	Drift av skoleanlegg	Omdisponering lønn til rett kostbærer
261	Institusjonslokaler	Marginal endring
265	Kommunalt disponerte boliger	Reduksjon mot regnskap 2023, overført deler til investerings budsjett
285	Tjenester utenfor kommunalt ansvarsområde	Lønns- og prisvekst
303	Kart og oppmåling	Omdisponering lønn til rett kostbærer, samt en forventet reduksjon i seksjoneringssaker
320	Kommunal næringsvirksomhet (Kommunale jordbrukseiendommer og skoger og annen kommunal eiendom)	Lønns- og prisvekst, og ekstra kapitalinnhenting i Hallingdal Renovasjon 2025.
332	Kommunale veier, miljø, trafikksikring og parkering	Sikre midler til vintervedlikehold
335	Rekreasjon i tettsted (Kommunale park – og grøntanlegg og offentlige toaletter)	Omdisponering lønn til rett kostbærer
338	Forebygging av branner og ulykker	Omdisponering lønn til rett kostbærer
339	Beredskap mot branner og ulykker	Personalkostnader, økning for å dekke reelt behov knyttet til utrykning og lovpålagt trening/øvelser
381	Kommunale idrettsbygg – og anlegg	Reduksjon til reelt nivå ved omdisponering av personalkostnader
385	Andre kulturaktiviteter (Frivilligsentral)	Marginal endring
386	Kommunale kulturbygg, Samfunnshus	Reduksjon til reelt nivå ved omdisponering av personalkostnader
	Selvkost:	
338	Forebygging av branner og ulykker: Feietjenester	Økte gebyrinntekter, brukt fond 2024
340	Produksjon av vann	Lønnskostnader, og ser et økende behov for driftsmidler for å ta løpende oppgaver
345	Distribusjon av vann	
350	Avløpsrensing	Personalkostnader øker, videre er kostnader knyttet til eksternt utført slambehandling økt, og generelt økte kostnader
353	Avløpsnett og innsamling av avløpsvann	
354	Tømming av slamavskillere, septiktanker ol.	
355	Renovasjon	Det er varslet en markert økning i satsene fra Hallingdal REN, totalt økte kostnader med 2 mil i 2025

Innhold i budsjettet

- Generelt
 - Det har blitt foretatt en gjennomgang av samtlige ansattes lønnplassering og funksjon som belastes. Det er ikke lagt opp til økning av antall ansatte innenfor Tekniske tjenester 2025.
- Brann:
 - Geilo brannstasjon har i mange år fungert med dispensasjon fra Arbeidstilsynets krav om godkjente garderobeløsninger og ventilasjon. Det gjøres tiltak for å utbedre de manglene som er påpekt av flere kontrollorgan, i påvente av nytt bygg.
 - Samlokalisering av helse og beredskapstjenesten er en prioritert strategi og planlegging har startet opp. Detaljregulering av området avgrenset av RV7 og FV 40 har startet opp og forventes slutført i 2025. Videre vil et skisseprosjekt knyttet til beredskapssenteret starte opp i 2024 og gå frem til høsten 2025.
- Eiendom:
 - Eiendomsavdeling har ansvar for forvaltning og drift av mer enn 200 bygg og 55.000m2 areal. Det er et stort spenn i bygningenes størrelse og tilstand. Fokus for eiendomsavdelingen er å sikre at eiendommenes tekniske tilstand opprettholdes eller forbedres.
 - I 2024 har arbeidsmiljø i kommunale bygg vært prioritert. Dette arbeidet vil fortsette i 2025.
 - Svømmebasseng Hovet har vært stengt i 2024, og anbefales at stenges permanent pga store kostnader for å kunne gjenåpnes.
- Drift veg, renovasjon, vann og avløp.
 - Flere av kommunens avløpsrenseanlegg opplever utfordringer både med kapasitet og generell drift; blant annet på grunn av alder og slitasje. På Ustaoset er kapasiteten overskredet med en forverring ved mye nedbør og/eller snøsmelting. På Geilo bidrar innlekkasjer i ledningsnett til at anleggets maksimale kapasitet i perioder blir overskredet. I Hol er det mer en generell utfordring med å oppnå god nok renseseffekt, og spesielt gjelder det i perioder med økt tilførsel av organisk materiale og kjemiske stoffer fra ysteriene i Hol.
Det er startet et forprosjekt knyttet til anleggene i Hol og på Ustaoset som vil se på hvilke løsninger som bør velges slik at disse anleggene møter de fremtidige utfordringene.
Utvikling av Geilo RA avventer nytt Avløpsdirektiv da kravet om nitrogenrensing kan bli en realitet for anlegget på Geilo.
 - Flere nye private VA-anlegg er overført til kommunal drift. Geilo private VV har siden 2023 blitt driftet med bistand fra Hol kommunes driftsavdeling. En overføring av eierskap til Hol kommune er pr oktober 2024 ikke endelig avklart.
 - Potensiale til videre utbyggingen på Holsåsen har medført at statsforvalteren har definert området til å falle inn under kapitel 14 i forurensningsforskriften, der statsforvalteren er forurensningsmyndighet. Dette kan medføre at statsforvalteren vil kreve avløpet ført til kommunes renseanlegg i Hol. Det vil i så fall medføre store utgifter til oppgradering av det kommunale renseanlegget, og er med i prosjektet som pågår knyttet til anlegget. Kostnadene for å dekke kapasiteten for avløpet fra Holsåsen vurderes til å ligge på utbyggingsplanene på Holsåsen.

- Krav om færre returpunkt for oppsamling av avfall i standardiserte, nedgravde beholdere for å kunne ivareta nye formelle krav til økt kildesortering også for fritidsbebyggelsen, krever investeringer for å bygge om eksisterende og opparbeide nye returpunkt i hele kommunen. Dette arbeidet har pågått i flere år, og vil fortsette i 2025
- Det har gjennom flere år vært gjort en rekke utbedringer av vegnettet i kommunen. Av gjenstående arbeider er utbedring av Bardøla bru og Stasjonsveien i Hol, som må oppgraderes. Det er i driftsbudsjett for 2025 lagt opp til en redusert aktivitet knyttet til sommervedlikehold på kommunale veier.
- Eiendomsutvikling
 - Fagetatene står overfor store utfordringer som ofte også medfører krav til nye funksjoner, arealer og bygg. Flere store byggeprosjekt er under planlegging, samtidig må eldre bygg, vurderes mot fremtidig bruk og behov. En gjennomgang av bygningsmassen er foretatt, men en avhending av bygg er avhengig av de ulike fagetatenes behov. Dette arbeidet vil fortsette i 2025

Følgende driftstiltak er innarbeidet:

Tiltak nummer	Tittel	2025	2026	2027
	Utskifting vinduer Geilo bhg	100.000		
6001-125	Reduserte leasingkostnader for biler	-200 000	-200 000	-200 000

Det har de siste årene vært utfordringer med at vinduer i Geilo bhg sprekker. Totalt er det lagt inn utskifting av 18 vinduer i 2025 som ekstraordinært driftstiltak.

Leasing av biler har økt i kostnader de siste årene. Det er foreslått å kjøpe ut noen kjøretøy som i dag leases i investeringstiltak 6001-125. Dette vil medføre reduserte driftsutgifter for om lag 200 000 kr årlig, etter at innkjøpskostnad for bilene er regnet inn (jfr investeringstiltak 6001-125).

Følgende driftstiltak er ikke innarbeidet:

Tiltak nummer	Tittel	2025	2026	2027
6010-101	Vedlikehold veier -sommer (asfaltering mm)	1.500.000		

Plan for kostnadstilpasning

Følgende tiltak kan gjøres for å tilpasse kostnadene:

Generelt	• Utfasing av leasing biler til drift. Det er vurdert å kunne redusere kostnadene med minst 30.000.- pr år pr bil å gå fra leie til eie.
Eiendom	• Tilstandsanalyse av kommunale eiendommer – revidering Hovedplan Eiendom

	• Planlegge og gjennomføre vedlikehold med fokus på kost – nytte og at rett innsats settes inn til rett tid • Vurdere avhending av bygg. Redusert areal for drift og vedlikehold vil redusere tjenesteområdets kostnader, estimert til 1000.- /m2 år
Brann og redning	• Brann og redning belastes mange helseoppdrag. For å tilpasse involvert mannskap til reelt behov vil slike oppdrag gå igjennom innsatsleder som bedre kan dimensjonere bistanden opp mot oppdrag. • Det har blitt gjennomført en beredskap- og forebyggende ROS. Disse vil danne grunnlaget for fremtidig dimensjonering av Hol Brann og redning. Dette arbeidet vil fullføres i 2025.
Gater og veger/trafikk	• Lavere investerings- og driftsutgifter innen tjenesten. • Redusert sommervedlikehold på kommunale veger

Investeringer i økonomiplanen

De planlagte investeringstiltakene presenteres under med tilhørende kostnad. Det er flere prosjekter som er videreføringer av pågående prosjekter, blant annet prosjektnr. 138 ny skole på Geilo, Beredskapssenter, P143- trafikksikkerhetstiltak skole- idrettsområdet etc. Se tabellene under for investeringer, med tilhørende finansiering.

Selvkostinvesteringer for 2025:

Prosjektnr.	Selvkostinvesteringer, nye	Visma tiltak nr.	Budsjett 2025	Finansiering: Lånemidler	2026	2027	2028
126	Hovedplan v/a installasjoner	6001-100	600 000	- 600 000			
120	Renseanlegg Hol	6001-101	1 000 000	- 1 000 000	30 000 000	30 000 000	
121	Renseanlegg Ustaoset	6001-102	1 000 000	- 1 000 000		22 500 000	22 500 000
095	Trykkøkningsstasjon vann Ustedal	6001-103	3 000 000	- 3 000 000			
096	Sanering vann- og avløpsledninger	6001-104	16 000 000	- 16 000 000	16 000 000	5 000 000	
099	Hovedledning Vestlia - Geilo RA (avløp)	6001-105	1 000 000	- 1 000 000	6 000 000	6 000 000	
100	Nytt høydebasseng Geilo	6001-106	1 000 000	- 1 000 000	15 000 000	15 000 000	
131	Opparbeidelse returpunkter	6001-107	4 000 000	- 4 000 000			
197	Hovedledning vann/kloakk Geilo	6001-108	11 000 000	- 11 000 000			
103	Skurdalen barnehage vannforsyning	6001-110	475 000	- 475 000			
	SUM selvkostinvesteringer		39 075 000	- 39 075 000	67 000 000	78 500 000	22 500 000

Det er fortsatt behov for betydelig investeringer innenfor selvkostområdet. Det må påregnes at dette vil vedvare i flere år fremover. Renseanleggene møter nye krav og økt belastning som krever fornyelse eller utvidelse. Videre er aktiviteter knyttet til større utbygninger aktiviteter hvor kommunen må bære en betydelig kostnad. Renseanlegg Hol er planlagt med oppstart i 2026 og renseanlegg Ustaoset oppstart i 2027. Kravene til nye og mer tidsriktige returpunkter har pågått i flere år og vil fortsette i 2025

Investeringsprosjekter eks. mva, med tilhørende finansiering:

Prosjektnr.	NYE 2025 - PRIORITERTE TILTAK	Visma tiltak nr.	Budsjett 2025 eks. mva	Finansiering 2025				2026	2027	2028
				Lånemidler	Inv.fond	Refusjon fra private	Bruk av disp.fond			
34	P.034 Rehabilitering kommunale boliger	6001-115	4 000 000	- 2 000 000	- 1 000 000		- 1 000 000			
46	Nye avdelinger Geilo barnehage	Overførte midler fra -24	12 000 000	- 12 000 000						
113	Bil- og maskinpark	6001-117	1 800 000	- 1 800 000						
138	Barne- og ungdomsskole Geilo	6001-118	56 000 000	- 16 000 000		- 30 000 000	- 10 000 000	120 000 000	80 000 000	
67	Forprosjekt helsebygg 2027-2040	6001-126	1 500 000	- 1 500 000						
68	Ombyggingstiltak Høgehaug	6001-122	2 800 000	- 2 800 000						
76	Tak tilbygg Geilohallen	6001-123	600 000	- 600 000						
78	Fjelleiendommer - Haugastølen	6001-124	400 000		- 400 000					
83	Sammen for ungdom	6001-137	2 000 000				- 2 000 000			
88	Fysisk Arbeidsmiljø kommunale formålsbygg (barnehager mm) - ventilasjon og solskjerming	6001-128	1 700 000	- 1 700 000						
89	ENØK-tiltak: LED-lys 2026	6001-121	390 000		- 390 000					
92	Beredskapssenter - prosjektering/oppstart	Overførte midler fra -24	3 000 000	- 3 000 000				24 800 000	75 200 000	24 800 000
143	Trafikksikkerhetstiltak Geilo skole/idrettsområde	6001-119	35 000 000	- 25 000 000			- 10 000 000	40 000 000	25 000 000	
151	Kjøretøy VVARP og eiendom , 12 stk	6001-125	4 560 000	- 4 560 000						
170	Tilskudd til etablering av BUA Bloxx ved Hol aktiv.park	2025-172	200 000		- 200 000					
	SUM		125 950 000	- 70 960 000	- 1 990 000	- 30 000 000	- 23 000 000	184 800 000	180 200 000	24 800 000

Det er flere store investeringsprosjekter som pågår eller vil starte opp de kommende årene. Trafikksikkerhetstiltak i skole-idrettsområdet vil pågå videre frem til 2026/2027. Geilo barnehage forventes slutført i 2025, mens ny Geilo 1-10 skole vil starte for fullt i 2025 og pågå ut 2027. Videre er det behov for en del oppgraderinger på eksisterende bygningsmasse.

Administrasjonen har sett at kostnader til bilpark er betydelige, og at en endring fra leie til eie har et potensial til å redusere kostnadene på sikt.

Uprioriterte investeringstiltak:

Prosjektnr.	Uprioriterte investeringstiltak	Visma tiltak nr.	Budsjett 2025 eks. mva	2026	2027
0	Sanitærbygg Geilo badestrand	6001-111	1 500 000		
0	Oppgradering uteområde Geilo barnehage	6001-129	1 150 000		
140	Geilo Arena Prosjektering/bygging	6001-130			50 000 000
0	Tilskudd til etablering av BUA Bloxx i Geilo m.	2025-173	200 000		
150	Kommunale veier (Stasjonsvegen)	6001-120	3 000 000		
	Tingstugu og Prestestugu	6001-131	1 100 000		
	Hol gamle kyrkje, skifte tak	6001-132		3 000 000	
	Traktorklipper	6001-133	120 000		
	Oppgradering Kommunehuset (stikk tingsal, nytt grupperom, opgr. møterom)	6001-134	400 000		
	EOS system (energioppfølgingssystem)	6001-135			
	Byggtekniske utbedringer ved svømmebassengbygget i Hovet	6001-136	20 000 000		
	Geilo priv vv	6001-139			
	Sum		27 470 000	3 000 000	50 000 000

ØKONOMISKE OVERSIKTER

Driftsbudsjett 2025-2028

Økonomisk oversikt drift 2025-2028

Tabellen viser kommunens disponible inntekter i planperioden, driftsutgifter, rente- og avdragsutgifter, planlagt netto driftsresultat og avsetning eller bruk av fond.

Økonomisk oversikt drift	Regnskap 2023	Budsjett 2024	Reg.budsjett 2024	Budsjett 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028
Driftsinntekter							
1 Rammetilskudd	84 938 741	99 900 000	95 600 000	129 000 000	129 000 000	129 000 000	129 000 000
2 Innvikts- og formuesskatt	237 561 784	250 000 000	253 900 000	256 500 000	256 500 000	256 500 000	256 500 000
3 Eiendomsskatt	69 283 580	66 500 000	66 500 000	68 000 000	68 000 000	68 000 000	68 000 000
4 Andre skatteinntekter	43 473 136	18 000 000	19 700 000	19 700 000	19 700 000	19 700 000	19 700 000
5 Andre overføringer og tilskudd fra staten	24 496 303	12 429 000	16 129 000	16 338 900	16 338 900	16 338 900	16 338 900
6 Overføringer og tilskudd fra andre	93 317 662	81 497 105	108 497 105	86 122 990	82 750 990	82 703 290	80 243 290
7 Brukerbetalinger	23 241 419	25 109 000	26 109 000	25 743 000	26 021 000	26 021 000	24 586 000
8 Salgs- og leieinntekter	215 531 058	201 139 135	204 139 135	208 287 572	210 487 572	211 887 572	212 187 572
9 Sum driftsinntekter	791 843 682	754 574 240	790 574 240	809 692 462	808 798 462	810 150 762	806 555 762
Driftsutgifter							
10 Lønnsutgifter	350 674 627	366 371 856	372 633 856	397 066 508	397 938 508	397 886 508	397 591 508
11 Sosiale utgifter	72 830 233	78 670 500	78 808 500	82 823 535	83 136 535	83 063 535	83 051 535
12 Kjøp av varer og tjenester	263 423 419	214 514 802	252 903 802	231 998 870	237 189 870	233 256 870	233 389 567
13 Overføringer og tilskudd til andre	65 235 819	55 276 349	62 087 349	52 318 955	50 127 955	48 408 255	47 453 255
14 Avskrivninger	40 076 224	40 013 450	40 013 450	41 000 000	41 000 000	41 000 000	41 000 000
15 Sum driftsutgifter	792 240 322	754 846 957	806 446 957	805 207 868	809 392 868	803 615 168	802 485 865
16 Brutto driftsresultat	- 396 640	- 272 717	- 15 872 717	4 484 594	- 594 406	6 535 594	4 069 897
Finansinntekter							
17 Renteinntekter	14 993 253	8 200 000	10 700 000	12 480 000	11 480 000	10 480 000	10 480 000
18 Utbytter	4 753 750	7 002 000	27 002 000	9 002 000	9 002 000	9 002 000	9 002 000
19 Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	103 253	-	-	-	-	-	-
20 Renteutgifter	17 636 262	21 100 000	20 000 000	21 600 000	23 600 000	26 600 000	28 600 000
21 Avdrag på lån	33 654 774	25 000 000	45 000 000	26 000 000	29 000 000	29 000 000	34 000 000
22 Netto finansutgifter	- 31 440 780	- 30 898 000	- 27 298 000	- 26 118 000	- 32 118 000	- 36 118 000	- 43 118 000
23 Motpost avskrivninger	40 076 224	40 013 450	40 013 450	41 000 000	41 000 000	41 000 000	41 000 000
24 Netto driftsresultat	8 238 804	8 842 733	- 3 157 267	19 366 594	8 287 594	11 417 594	1 951 897
Disp. eller dekning av netto driftsresultat:							
25 Overføring til investering	7 152 514	12 600 000	16 214 074	24 750 000	9 750 000	1 750 000	1 750 000
26 Avsetninger til bundne driftsfond	41 465 310	21 240 595	25 240 595	26 989 344	26 349 344	24 679 344	22 669 344
27 Bruk av bundne driftsfond	- 28 951 263	- 23 525 783	- 28 125 783	- 23 900 000	- 23 680 000	- 23 340 000	- 23 430 000
28 Avsetninger til disposisjonsfond	319 101	10 577 921	7 613 847	15 477 250	10 418 250	9 378 250	2 012 553
29 Bruk av disposisjonsfond	- 11 746 858	- 12 050 000	- 24 100 000	- 23 950 000	- 14 550 000	- 1 050 000	- 1 050 000
30 Dekning av tidligere års merforbruk	-	-	-	-	-	-	-
31 Sum disponeringer eller dekning av netto drift	8 238 804	8 842 733	- 3 157 267	19 366 594	8 287 594	11 417 594	1 951 897
32 Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	-	-	-	-	-	-	-

Bevilgningsoversikt drift

Kommunestyret skal selv vedta driftsbudsjettet, satt opp i henhold til budsjettskjema 1A. Budsjettvedtaket skal gi nettobevilgninger pr sektor i driftsbudsjettet, som det framgår av skjema 1B.

Bevilgningsoversikt - drift (budsjett)	Regnskap 2023	Reg. Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028
1 Rammetilskudd	84 938 741	95 600 000	129 000 000	129 000 000	129 000 000	129 000 000
2 Inntekts- og formueskatt	237 561 784	253 900 000	256 500 000	256 500 000	256 500 000	256 500 000
3 Eiendomsskatt	69 283 580	66 500 000	68 000 000	68 000 000	68 000 000	68 000 000
4 Andre generelle driftsinntekter	67 969 439	35 829 000	36 038 900	36 038 900	36 038 900	36 038 900
5 Sum generelle driftsinntekter	459 753 544	451 829 000	489 538 900	489 538 900	489 538 900	489 538 900
6 Sum bevilgninger drift, netto	420 073 960	427 688 267	444 054 306	449 133 306	442 003 306	444 469 003
7 Avskrivninger	40 076 224	40 013 450	41 000 000	41 000 000	41 000 000	41 000 000
8 Sum netto driftsutgifter	460 150 184	467 701 717	485 054 306	490 133 306	483 003 306	485 469 003
9 Brutto driftsresultat	- 396 640	- 15 872 717	4 484 594	- 594 406	6 535 594	4 069 897
10 Renteinntekter	14 993 253	10 700 000	12 480 000	11 480 000	10 480 000	10 480 000
11 Utbytter	4 753 750	27 002 000	9 002 000	9 002 000	9 002 000	9 002 000
12 Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	103 253	-	-	-	-	-
13 Renteutgifter	17 636 262	20 000 000	21 600 000	23 600 000	26 600 000	28 600 000
14 Avdrag på lån	33 654 774	45 000 000	26 000 000	29 000 000	29 000 000	34 000 000
15 Netto finansutgifter	- 31 440 780	- 27 298 000	- 26 118 000	- 32 118 000	- 36 118 000	- 43 118 000
16 Motpost avskrivninger	40 076 224	40 013 450	41 000 000	41 000 000	41 000 000	41 000 000
17 Netto driftsresultat	8 238 804	- 3 157 267	19 366 594	8 287 594	11 417 594	1 951 897
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
18 Overføring til investering	7 152 514	16 214 074	24 750 000	9 750 000	1 750 000	1 750 000
19 Avsetninger til bundne driftsfond	41 465 310	25 240 595	26 989 344	26 349 344	24 679 344	22 669 344
20 Bruk av bundne driftsfond	- 28 951 263	- 28 125 783	- 23 900 000	- 23 680 000	- 23 340 000	- 23 430 000
21 Avsetninger til disposisjonsfond	319 101	7 613 847	15 477 250	10 418 250	9 378 250	2 012 553
22 Bruk av disposisjonsfond	- 11 746 858	- 24 100 000	- 23 950 000	- 14 550 000	- 1 050 000	- 1 050 000
23 Dekning av tidligere års merforbruk	-	-	-	-	-	-
24 Sum disponeringer eller dekning av netto drift	8 238 804	- 3 157 267	19 366 594	8 287 594	11 417 594	1 951 897
25 Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0

Budsjettskjema 1B – Driftsbudsjettet pr etat/sektor

Skjema 1B viser inntekter og utgifter pr. etat (netto driftsramme), uten bruk av statlige tilskudd eller bruk/avsetning av fond.

Økonomiramme pr. etat	Regnskap 2023	Budsjett 2024	Reg. budsjett 24	Budsjett 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028
Sum bevilgninger drift, netto	420 073 960	407 088 267	427 688 267	444 054 306	449 133 306	442 003 306	444 469 003
Sentraladm.							
Inntekter	- 14 634 282	- 11 412 542	- 11 402 700	- 13 877 700	- 10 569 700	- 10 572 000	- 10 569 000
Utgifter	63 452 847	77 380 210	81 005 210	79 270 700	81 087 700	75 602 000	74 814 000
Netto driftsramme	48 818 565	65 967 668	69 602 510	65 393 000	70 518 000	65 030 000	64 245 000
Energi							
Inntekter energiomsetning	- 117 409 849	- 90 000 000	- 90 000 000	- 85 000 000	- 85 000 000	- 85 000 000	- 85 000 000
Utgifter energiomsetning	7 596 784	17 300 000	17 300 000	11 700 000	11 700 000	11 700 000	11 700 000
Netto energiinntekter	- 109 813 065	- 72 700 000	- 72 700 000	- 73 300 000	- 73 300 000	- 73 300 000	- 73 300 000
Kultur og oppvekst							
Sum inntekter	- 38 596 647	- 35 435 000	- 35 435 000	-35 199 000	- 35 413 000	- 35 363 000	- 31 170 000
Sum utgifter	192 044 376	183 519 000	187 490 000	188 520 000	187 898 000	186 106 000	184 021 000
Netto driftsramme	153 447 729	148 084 000	152 055 000	153 321 000	152 485 000	150 743 000	152 851 000
Helse og omsorg							
Sum inntekter	- 57 468 262	- 54 318 840	- 61 318 840	-56 029 757	- 56 029 757	- 56 029 757	- 56 029 757
Sum utgifter	334 407 738	291 931 858	319 931 858	322 701 748	324 641 748	324 641 748	324 701 748
Netto driftsramme	276 939 476	237 613 018	258 613 018	266 671 991	268 611 991	268 611 991	268 671 991
Teknisk etat							
Sum inntekter	- 96 383 356	- 106 365 700	- 106 365 700	-118 256 105	-120 456 105	-121 856 105	-122 156 105
Sum utgifter	148 814 131	134 587 281	134 587 281	150 322 420	151 372 420	152 872 420	154 556 117
Netto driftsramme	52 430 775	28 221 581	28 221 581	32 066 315	30 916 315	31 016 315	32 400 012
Felleskjøkkenet:							
Sum inntekter	- 10 330 385	- 10 904 000	- 10 904 000	-11 791 000	-11 791 000	-11 791 000	-11 791 000
Sum utgifter	10 231 222	10 806 000	10 806 000	11 693 000	11 693 000	11 693 000	11 693 000
Netto driftsramme	- 99 163	- 98 000	- 98 000	-98 000	-98 000	-98 000	-98 000
Sum inntekter	- 334 822 781	- 308 436 082	- 315 426 240	- 320 153 562	- 319 259 562	- 320 611 862	- 316 715 862
Sum utgifter	756 547 098	715 524 349	751 120 349	764 207 868	768 392 868	762 615 168	761 485 865
Netto driftsramme	420 073 960	407 088 267	435 694 109	444 054 306	449 133 306	442 003 306	444 770 003

Investeringsbudsjett 2025-2028

Bevilgningsoversikt – Investering

Bevilgningsoversikt - invest. (budsjett)	Regnskap 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028
1 Investeringer i varige driftsmidler	95 575 483	154 821 236	200 465 000	295 500 000	302 375 000	53 500 000
2 Tilskudd til andres investeringer	7 523 611	6 020 000	200 000	-	-	-
3 Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	2 964 251	1 708 000	1 750 000	1 750 000	1 750 000	1 750 000
4 Utlån av egne midler	829 872	-	-	-	-	-
5 Avdrag på lån	2 800 000	4 950 000	-	-	-	-
6 Sum investeringsutgifter	109 693 218	167 499 236	202 415 000	297 250 000	304 125 000	55 250 000
7 Kompensasjon for merverdiavgift	6 187 102	16 842 202	27 425 000	43 300 000	43 275 000	6 200 000
8 Tilskudd fra andre	14 393 504	-	30 000 000	50 000 000	30 000 000	-
9 Salg av varige driftsmidler	3 571 803	4 950 000	-	-	-	-
10 Salg av finansielle anleggsmidler	-	-	-	-	-	-
11 Utdeling fra selskaper	-	-	-	-	-	-
12 Mottatte avdrag på utlån av egne midler	700 943	-	-	-	-	-
13 Bruk av lån	63 643 612	116 173 640	118 240 000	193 800 000	228 700 000	47 300 000
14 Sum investeringsinntekter	88 496 963	137 965 842	175 665 000	287 100 000	301 975 000	53 500 000
15 Videreutlån	1 150 000	7 500 000	8 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000
16 Bruk av lån til videreutlån	-	6 500 000	8 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000
17 Avdrag på lån til videreutlån	1 686 660	1 700 000	1 850 000	1 850 000	1 850 000	1 850 000
18 Mottatte avdrag på videreutlån	2 795 716	1 700 000	1 850 000	1 850 000	1 850 000	1 850 000
19 Netto utgifter videreutlån	40 944	1 000 000	-	-	-	-
20 Overføring fra drift	- 7 152 514	- 16 214 074	- 24 750 000	- 9 750 000	- 1 750 000	- 1 750 000
21 Avsetninger til bundne investeringsfond	1 187 254	-	-	-	-	-
22 Bruk av bundne investeringsfond	- 5 251 047	- 3 200 000	-	-	-	-
23 Avsetninger til ubundet investeringsfond	895 229	-	-	-	-	-
24 Bruk av ubundet investeringsfond	- 10 916 120	- 11 119 320	- 2 000 000	- 400 000	- 400 000	-
25 Dekning av tidligere års udekket beløp	-	-	-	-	-	-
26 Sum overføring fra drift og netto avsetninger	- 21 237 199	- 30 533 394	- 26 750 000	- 10 150 000	- 2 150 000	- 1 750 000
27 Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	-	-	-	-	-	-

Budsjettskjema 2B – Investeringsbudsjett pr. prosjekt 2025-2028

Prosjekt		Regnskap 2023	Budsjett inkl. endring 2024	2025-budsjett inkl. mva	2026	2027	2028
001	Kjøp av it-utstyr	360 977	253 000				
003	Datanettverk/fiberkabel	702 965	297 035				
004	Kjøp/salg av aksjer/andeler	786 088	108 000				
005	Tilskudd til rehabilitering Hol kyrkje	6 800 000	5 170 000				
006	Kjøp/salg fast eiendom	18 005 843	0				
007	VA-anlegg justeringsrett	4 757 905	0				
010	Reg.plan I3 Vøllo	161 438	485 429				
012	Tilskudd Hol kirkelige fellesråd (minnelund, orgel)	0	850 000				
015	Egenkapitalinnskudd KLP	1 478 163	1 600 000	1 750 000	1 750 000	1 750 000	1 750 000
019	Uteområde Kringlemyr 8 og 10	247 110	0				
023	Grønlie boligfelt, utvidelse	5 018 473	8 440 456				
024	Svømmebassengbygget i Hovet	262 747	1 612 253				
029	Rehabilitering svømmebasseng Hallingskarvet skole	869 616	13 505 384				
034	Rehabilitering kommunale boliger	6 013 659	5 000 000	5 000 000			
046	Nye avdelinger Geilo barnehage	4 545 013	19 649 740	15 000 000			
048	Omgjøring av kommunal bolig til heldøgns omsorgsbolig	35 513	0				
052	Skallsikring/toppsystem kommunale formålsbygg	0	109 887				
066	Kommunale ladepunkt El biler	150 436	0				
067	Tilpasning av bygningsmassen jf. Sammen om endring	674 725	0	1 875 000			
068	Ombyggingstiltak Høgehaug			3 500 000			
076	Tak tilbygg Geilohallen			750 000			
078	Fjelleiendommer - Haugastølen -			500 000			
082	Tak/ventilasjon Geilo kulturhus	0	2 875 000				
083	Rehabilitering Geilo kulturhus	1 870 983	265 843	2 500 000			
086	Meråpent bibliotek, elektronisk adgangssystem	0	500 000				
087	Møterom Vestlia barnehage	0	312 500				
088	Fysisk Arbeidsmiljø kommunale formålsbygg (solskjerming, ventilasjon mm)			2 125 000			
089	ENØK-tiltak: LED-lys 2026			500 000	500 000	500 000	
091	Geilo brannstasjon HMS-tiltak	0	1 875 000				
092	Beredskapssenter - prosjektering/oppstart	249 100	3 546 808	2 500 000	31 000 000	94 000 000	31 000 000
093	Reg.plan Trekanten			1 500 000			
095	Trykkøkningsstasjon vann Ustedalen	0	1 500 000	3 000 000			
096	Sanering vann- og avløpsledninger	17 735 957	9 000 000	16 000 000	16 000 000	5 000 000	
098	Rehabilitering Dagali renseanlegg	69 145	930 855	4 000 000			
099	Hovedledning Vestlia - Geilo RA (Avløp)			1 000 000	6 000 000	6 000 000	
100	Nytt høydebasseng Geilo	409 491	1 590 509	1 000 000	15 000 000	15 000 000	
103	Skurdalen barnehage vannforsyning			475 000			
104	Nytt/rehab. Dagali vannverk	208 574	1 133 926				
105	Skallsikring vannverk og høydebasseng	0	444 117				
106	Vannforsyning Geilo	121 759	170 200				
107	Reservevann Geilo	58 692	81 509				
108	Rehabilitering Skurdalen renseanlegg	0	1 000 000	4 000 000			
113	Bil- og maskinpark	3 495 289	1 950 000	1 950 000			
117	Geilo sentrum	727 831	0				
119	Innkjøp utstyr kart og oppmåling	0	375 000				
120	Renseanlegg Hol			1 000 000	30 000 000	30 000 000	
121	Renseanlegg Ustaoset			1 000 000		22 500 000	22 500 000
122	Gangbru Geilo stasjon	81 600	0				
126	Hovedplan v/a installasjoner	551 700	1 413 887	600 000			
131	Opparbeidelse returpunkter	624 653	4 273 690	4 000 000			
138	Ny barneskole Geilo - forprosjekt	3 476 179	6 866 979	70 000 000	150 000 000	100 000 000	
140	Geilo Arena	700 000	0				
142	Trafikksikkerhetstiltak Geilo skole/idrettsområde ØST						
143	Trafikksikkerhetstiltak Geilo skole/idrettsområde VEST	9 757 568	51 597 836	41 125 000	47 000 000	29 375 000	
150	Kommunale veier, ramme	2 187 266	7 264 393				
151	Kjøretøy VVARP og eiendom , 12 stk			4 565 000			
170	Tilskudd til BUA Bloxx Hol aktivitetspark			200 000			
195	Kleivi investering	8 486 521	0				
197	Hovedledning vann/kloakk Geilo	4 380 370	6 500 000	11 000 000			
	SUM	106 063 346	162 549 236	202 415 000	297 250 000	304 125 000	55 250 000

Selvkost/VAR-prosjekter

Øvrige investeringsprosjekter

VEDLEGG

Definisjoner

Visjon kan defineres⁸ som et mentalt bilde av en fremtidig, ønsket tilstand/situasjon. En rettesnor om hvor Hol kommune vil være, eller av den posisjon som Hol kommune vil ha om noen år.

Mål eller målsetning er en klart formulert tanke, ide eller intensjon om en ønsket fremtidig tilstand eller slutt punkt et individ eller organisasjon planlegger å oppnå. Mål er det ønskede sluttresultatet, mens plan, oppgaveløsning og strategi er framgangsmåten som brukes for å oppnå målet.

Strategi beskriver både hvor man vil på lang sikt, og hvordan man kommer dit. Strategi er målrealisering, det man tenker å gjøre i en plan eller retning for å oppnå målene.

Tiltak er en beskrivelse av en eller flere handlinger, og hvordan man bruker ressursene som skal gjøre Hol kommune i stand til å nå fastsatte mål. Tiltakene er gitt innenfor en fireårsperiode, som er handlingsprogrammets tidsrom. Tiltak i handlingsprogrammet kan bli konkretisert og spesifisert i økonomiplanen.

KOSTRA: Kommune-Stat-Rapportering. KOSTRA er et nasjonalt informasjonssystem som gir styringsinformasjon om kommunal virksomhet. Informasjonen skal gi bedre grunnlag for analyse, planlegging og styring.

Ansvarsområdene

Ansvar	Etat / avdeling
TE	Teknisk etat
KO	Kultur og oppvekstetaten
P&U	Plan og utviklingsavdelingen
HO	Helse og omsorg
FHG	Folkehelsegruppa
Fellestj.	Fellestjenester

⁸ Definisjonen er hentet fra Handlingsprogram 2017-2020.

Kommunale gebyrer og betalingssatser

Se kommunens hjemmeside for Kommunale avgifter.

Gebyrer og betalingssatser er regulert i henhold til selvkostprinsippet, indeksregulering og statlige føringer.

Barn og unge

Betalingssatser barn og unge fra 1/1-2025	2025		2024		Endring 2024-2025	
	Sats	Kostpenger	Sats	Kostpenger	Sats	Kostpenger
Skolefritidsordningen (SFO)						
Full plass over 12 timer 1.-3. trinn	kr 1 375		kr 2 300	-	-67,3 %	
Full plass over 12 timer 4.-7. trinn	kr 2 750		kr 1 550	-	43,6 %	
Deltidsplass under 12 timer, 4. trinn	kr 1 375		kr 1 550	-	-12,7 %	
BASE pr. dag i ferier	kr 350		-	-	0,0 %	
Enkelt dager barn uten SFO-plass	kr 650		kr 600	-	7,7 %	
Gebyr ved for sen henting	kr 750		kr 500	-	33,3 %	
Kulturskole						
Individuell undervisning	kr 3 400		kr 3 300	-	2,9 %	
Gruppeundervisning	kr 2 050		kr 2 000	-	2,4 %	
Materiell kunstscole	kr 1 100		kr 1 100	-	0,0 %	
Tilbud til voksne	kr 3 800		kr 3 800		0,0 %	
Barnehagesatser og kostpenger						
5 dager	kr 1 500	kr 300	kr 1 500	kr 176	0,0 %	41,3 %
Kjøp av dag	kr 750		kr 600		20,0 %	
Gebyr ved for sen henting	kr 550		kr 550	kr 0	0,0 %	
Søskenmoderasjon *)			30 % *)			

*) Barn nr. to 30 %, barn nr. tre gratis jfr. Statsbudsjettet

Barnehagesats følger Stortingets vedtatte maksimalpris.

Barnehagesatser: 4-dagers-plass utgår fra 1.1.25 jfr. Kommunestyrevedtak om nye vedtekter 31.10.24.

Helse og omsorg

Betalingssatser for hjemmehjelp / praktisk bistand	Pr time		Endring	Maks pr mnd		Endring
	2024	2025	2024-2025	2024	2025	2024-2025
Husstandens inntekt pr år						
Mindre enn 2 G ¹⁾ *		kr 230		kr 230	kr 230	kr -
2 - 3 G	kr 250	kr 260	kr 10	kr 1 200	kr 1 260	kr 60
3 - 4 G	kr 325	kr 340	kr 15	kr 1 850	kr 1 940	kr 90
4 - 5 G	kr 415	kr 435	kr 20	kr 3 050	kr 3 200	kr 150
Over 5 G	kr 450	kr 470	kr 20	kr 3 690	kr 3 870	kr 180

*Betalingstak pr. mnd. justeres i tråd med forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester §10.

Trygghetsskapende teknologiske løsninger	2024	2025	Endring 2024-2025
Egenandeler: som trygghetsalarm, røykvarsler, sporings- og lokaliseringsteknologi	kr 310	kr 325	kr 15

Egenbetaling institusjon (vederlag for langtidsopphold har egen forskrift - regnes utifra inntekt)	2024	2025
Korttidsplass pr. døgn	193	¹⁾
Dag- eller nattopphold pr. dag	110	¹⁾

¹⁾ Disse vil bli justert i tråd med statlige føringer f.o.m. 01.01.2025.

Aktivitet og mestring / fysisk avdeling Priser treningsrom, behandlingsbasseng og Friskliv	2024	2025	Endring 2024-2025
Behandlingsbasseng og treningsrom pr. gang	kr 85	kr 90	kr 5
Egentrening treningsrom pr. gang	kr -	kr 50	kr 50
Frisklvsresept	kr 350	kr -	kr -350
Trening med Friskliv uten Frisklvsresept pr. måned	kr -	kr 300	kr 300

Kjøp av tjenester i omsorgsboliger med heldøgns bemanning	2024	2025	Endring 2024-2025
Alle måltider (middag og tørrmat)	kr 3 600	kr 3 800	kr 200
Kun middag	kr 2 525	kr 2 650	kr 125
Frokost, lunsj, kveldsmat	kr 1 995	kr 2 095	kr 100
Vask og leie av sengetøy og håndklær	kr 400	kr 420	kr 20
Vask av privat tøy	kr 400	kr 420	kr 20
Toalettpapir og håndsåpe i dispenser	kr 190	kr 100	kr -90

Tilkjørt middag	2024	2025	Endring 2024-2025
Hel porsjon, inklusiv suppe /dessert	kr 95	kr 99	kr 4

Opphold på dagsenter pr. dag.	2024	2025	Endring
			2024-2025
Dagsenter	kr 135	kr 142	kr 7

Kjøp av enkeltmåltider	2024	2025	Endring
			2024-2025
Kaffe/te og kake	kr 35	kr 37	kr 2
Frokost, lunsj eller kveldsmat (pr.måltid)	kr 55	kr 58	kr 3
Middag	kr 95	kr 99	kr 4

Frisør og fotterapi	2024	2025	Endring
			2024-2025
Tjeneste			
Vask og legg langtidsplass	kr -	kr -	kr -
Vask, legg og klipp langtidsplass	kr 450	kr 470	kr 20
Vask og legg korttidsplass, omsorgsbolig	kr 245	kr 260	kr 15
Vask, legg og klipp korttidsplass, omsorgsbolig	kr 590	kr 620	kr 30
Permanent, alle	kr 1 470	kr 1 540	kr 70
Herreklipp, korttidsplass og omsorgsbolig	kr 420	kr 440	kr 20
Fotpleie - har egen prisliste			

Bolig, eiendom og tekniske tjenester

Byggesaker. Gebyr med virkning fra 1/1-2025	2024	2025	Endring i %
	Ett-trinns og rammesøknad	Ett-trinns og rammesøknad	
Søknad med krav om ansvarlige foretak, pbl. § 20-1, 20-3			
a) nybygg (en boenhet) tilbygg, påbygg, underbygging			
Tiltaksklasse 1	19 700	20 700	5 %
Tiltaksklasse 2	31 400	32 000	5 %
Tiltaksklasse 3	47 200	49 500	5 %
a) nybygg ene og to-mannsbolig	15 700	16 500	5 %
a) tilbygg over 50m2, påbygg, underbygging og anneks til ene og to-mannsbolig.	9 000	9 400	5 %
a) tilbygg over 50m2, påbygg, underbygging og anneks til fritidsbygg med en boenhet..			10 %
a) Garasje/garasjeanlegg over 70m2	10 000	10 500	5 %
b) Endring av a)	8 000	8 400	5 %
c) Fasadeendringer	8 000	8 400	5 %
Midlertidig bruksendring fra fritidsbolig til bolig	5 700	6 000	5 %
d) Bruksendring nevnt under a)	15 700	16 500	5 %
e) Riving av tiltak nevnt under a)	5 700	6 000	5 %
f) Bygningstekniske installasjon	-		
Tiltaksklasse 1	5 700	6 000	5 %
Tiltaksklasse 2	8 000	8 400	5 %
Tiltaksklasse 3	11 700	12 300	5 %
f) Rehabilitering av pipe			0 %
g) Oppdeling og sammenføring av bruksenheter	-		
Tiltaksklasse 1	8 000	8 400	5 %
Tiltaksklasse 2	15 600	15 300	5 %
Tiltaksklasse 3	23 600	24 800	5 %
h) Innhegning mot veg	3 000	3 100	5 %
i) Plassering av skilt/reklame	3 000	3 100	5 %
j) Midlertidige bygging, konstruksjoner/anlegg	5 600	5 800	5 %
k) Vesentlige terrenginngrep	8 000	8 400	5 %
l) Veg<1 km, p.plass og landingsplass	8 000	8 400	5 %
Andre etter l)	15 700	16 500	5 %

Gebyrene som nevnt i punkt a reduseres med 20% når søknaden er komplett ved innsending av søknaden.

Byggesaksbehandling. Priser gjeldende fra 1/1-2025	2024	2025	Endring ca %
Timepris	1 100	1 100	0,0 %

Byggesaker. Priser gjeldende fra 1/1-2025	2024	2025	Endring ca %
Tiltak som krever søknad og tillatelse og som kan forestås av tiltakshaver § 20-4, a,b,c, d og e			
a) mindre tiltak på bebygd eiendomme ene og to-mannsbolig	4 000	4 200	5,0 %
a) mindre tiltak på bebygd eiendom	5 700	6 000	5,0 %
b) alminnelig driftsbygning i landbruket	5 700	6 000	5,0 %
c) plassering av midlertidige bygninger, konstruksjoner og anlegg, inntil 2 år	5 700	6 000	5,0 %
d) andre mindre tiltak som etter kommunens skjønn kan forestås av tiltakshaver	5 700	6 000	5,0 %
Deling etter § 20-3			
m) Deling av eiendom eller bortfeste for mer enn 10 år når søknaden er i samsvar med grenser fastsatt i godkjent regulerings- eller detaljplan	4 500	4 700	5,0 %
Andre tiltak			
Andre tiltak unntatt fra kap. 20	5 700	6 000	5,0 %
Helt eller delvis unntak fra krav			
Helt eller delvis unntak fra krav - pbl. § 31-4	7 000	7 300	5,0 %
Flertrinnsbehandling			
Per igangsettingstillatelse utover den første	6 800	7 100	5,0 %
Per midlertidig brukstillatelse utover den første	2 000	2 000	0,0 %
Dispensasjoner etter pbl §§ 19-2 og 19-3			
Fra kommuneplan, reguleringsplan, eller forskrifter i plan- og bygningsloven der saken må sendes til ekstern høring eller behandles politisk	19 700	20 700	5,0 %
I saker som ikke skal på ekstern høring NB. pr dispensasjonsforhold.	5 700	6 000	5,0 %
Enkle dispensasjoner knyttet i mot boligformål	4 500	4 700	5,0 %
Sakkyndig bistand			
Fakstiske kostnader for bistand pluss et gebyr på	4 500	4 700	5,0 %
Kommunal godkjenning av foretak/person for arbeid jf. SAK10 § 11-4, SAK10 § 6-8			
For hver godkjenning der foretaket/person ikke har sentral godkjenning	2 200	2 200	0,0 %

Søknader etter § 20-3 som inneholder mer enn ett bygg eller flere brukenheter ilegges et tilleggsgesbyr på 2000,- per bygning og 500,- per brukenhet.

Eiendomsoppgaver. Gebyr med virkning fra 1/1-2025	2024	2025	Endring ca %
Salgsoppgave til eiendomsmeglere, pr oppgave	2700	2800	3,0 %

Gebyrene for planbehandling reduseres med 20% for planer som gjelder boligformål.

Planbehandling. Gebyr med virkning fra 1/1-2025	2024	2025	Endring ca %
Oppstartsmøte	11200	11700	5,00 %
Detaljregulering pbl § 12-3			
Fremleggelse for politisk rådgivning iht pbl § 12-8	25 600	26 700	5,0 %
Behandling frem til 1. gangs behandling	50% *		
Behandling til og med 1. gangs behandling, på sakskartet.	75% *		
Planareal inntil 10 dekar	68 700	72 000	5,0 %
Planareal 10 – 15 dekar	91 000	95 000	5,0 %
Planareal 15 - 20 dekar	142 900	150 000	5,0 %
Planareal over 20 dekar, tillegg pr. påbegynt dekar	2 300	2 400	5,0 %
Det fastsettes et tilleggsgebyr for bebyggelse			
For eksisterende bebyggelse er gebyret pr 100 m2 BRA, i hht TEK 17	1 000	1 100	10,0 %
For planlagt bebyggelse er gebyret pr 100 m2 BRA, i hht TEK 17.	1 400	1 500	10,0 %
Endring i tekst: Maksimalt gebyr for bebyggelse skal ikke overstige 400.000kt			
Endring av reguleringsplan pbl § 12-14 første ledd			
Mindre endring av reguleringsplan	19 700	20 700	5,0 %
Andre endringer av vedtatt detaljregulering som ikke gjøres etter pbl §12-14 1.ledd			
Endring av reguleringsplan (endring av enkeltelementer i kart og enkelte bestemmelser) uten nye tomter	49 000	51 000	5,0 %
Endring av tekstdel (kun endring av tekstdel som er mer omfattende enn mindre endring)	24 700	25 700	5,0 %
Tillegg for areal i reguleringsplan som er avsatt til utbygging men som ikke på reguleringsstidspunktet kan defineres som tomt. (Næring, kombinertformål, konsentrert bebyggelse osv.)	kr. 500 pr da	kr 500 pr da	0,0 %
Konsekvensutredning pbl § 12-3 tredje ledd og § 4-2 andre ledd			
Behandling av konsekvensutredning til reguleringsplan	37 900	39 800	5,0 %
* 50 og 75% av full sats for planbehandling			

Mindre avløpsanlegg. Gebyr med virkning fra 2025	2024	2025	Endring ca %
Søknad om utslippstillatelse			
Anlegg der utslippet er kalkulert til < 15 pe	10 700 kr	11 200 kr	5,0 %
Anlegg der utslippet er kalkulert til mellom 15-49 pe	17 700	18 500	5,0 %
Anlegg der utslippet er kalkulert til mellom 50 – 99 pe	26 200	27 500	5,0 %
Anlegg der utslippet er kalkulert til mellom 100 – 999 pe	67 400	70 800	5,0 %
Anlegg der utslippet er kalkulert til mellom 1000-2000 pe	83 100	87 200	5,0 %
Søknad om endring av utslippstillatelse			
Anlegg der utslippet er kalkulert til < 15 pe	4 800	5 000	5,0 %
Anlegg der utslippet er kalkulert til mellom 15 – 99 pe	12 300	13 000	5,0 %
<i>Anlegg der utslippet er kalkulert til mellom 100 – 999 pe</i>	31 790	33 000	5,0 %
Anlegg der utslippet er kalkulert til mellom 1000-2000 pe	39 100	41 000	5,0 %
Ved søknad om endring av utslippstillatelse innvilget etter 01.01.2007 skal det betales et gebyr per anlegg etter følgende satser:» «For endring av eldre utslippstillatelser betales gebyr i henhold til punkt 4.1.»			
Politisk behandling av søknader som ikke er i tråd med lokal forskrift	17 900	18 800	5,0 %
Ny behandling av tidligere avslått søknad (tilleggsgebyr)	4 200	4 400	5,0 %
Kostnadsdekning ved sakkyndig bistand i tillegg til gebyr på	4 200	4 400	5,0 %

Vann- og avløpsgebyr gjeldende fra 1/1-2025	2024	2024	2025	2025	Endring
	Eks mva	Inkl. mva	Eks mva	Inkl. mva	
Fastledd Vannforsyning					
Pris for bolig	1 992 kr	2 490 kr	2 132 kr	2 452 kr	140
Pris for fritidsbolig	3 386 kr	4 233 kr	3 624 kr	4 168 kr	238
Næringseiendommer under 499 m ³	1 992 kr	2 490 kr	2 132 kr	2 452 kr	140
Næringseiendommer fra 500 til 999 m ³	3 984 kr	4 980 kr	4 264 kr	4 904 kr	280
Næringseiendommer fra 2000 til 9999 m ³	5 976 kr	7 470 kr	6 396 kr	7 355 kr	420
Næringseiendommer over 10 000 m ³	9 960 kr	12 450 kr	10 660 kr	12 259 kr	700
Fastledd Avløp					
Pris for bolig	2 263 kr	2 828 kr	2 263 kr	2 602 kr	0
Pris for fritidsbolig	3 847 kr	4 808 kr	3 847 kr	4 424 kr	0
Næringseiendommer under 499 m ³	2 263 kr	2 828 kr	2 263 kr	2 602 kr	0
Næringseiendommer fra 500 til 999 m ³	4 525 kr	5 657 kr	4 525 kr	5 204 kr	0
Næringseiendommer fra 2000 til 9999 m ³	6 788 kr	8 485 kr	6 788 kr	7 806 kr	0
Næringseiendommer over 10 000 m ³	11 314 kr	14 142 kr	11 314 kr	13 011 kr	1
Forbruksgebyr etter målt forbruk					
Pris pr m ³ vann	20,41 kr	25,51 kr	25,44 kr	29,26 kr	5,03
Pris pr m ³ kloakk	25,66 kr	32,07 kr	32,01 kr	36,81 kr	6,35
Tilkoblingsgebyr (samme gebyr på vann som for kloakk)					
<i>Gruppe 1: Eiendommer som ikke omfattes av gruppe 2</i>					
Bolig/Hytte	17 500 kr	17 500 kr	17 500 kr	20 125 kr	0,00
Leilighet/fritidsleilighet	7 500 kr	9 375 kr	7 500 kr	8 625 kr	0,00
<i>Gruppe 2: Eiendommer i kommunalt og privat boligfelt som har betalt refusjon eller annen form for opparbeidelseskostnad for vann- og eller avløpsanlegg</i>					
Bolig/Hytte	8 750 kr	10 938 kr	8 750 kr	10 063 kr	0,00
Leilighet/fritidsleilighet	3 750 kr	4 688 kr	3 750 kr	4 313 kr	0,00
<i>Gruppe 3: Næringseiendommer.</i>					
Overnatting/Varme senger pr. kvm	125 kr	156 kr	125 kr	144 kr	0,00
Forretningsareal pr. kvm	95 kr	119 kr	95 kr	109 kr	0,00
Industri og annen virksomhet pr. kvm	65 kr	81 kr	65 kr	75 kr	0,00
Makssum 150 000,- eks.mva					
Vannmålerleie, sats for gebyrreduksjon, tilleggsgebyr m.m.					
Sats for leie av vannmåler iht. § 4,3	225 kr	281 kr	225 kr	259 kr	0,00
Sats for gebyrreduksjon iht. § 3,10	350 kr	438 kr	350 kr	403 kr	0,00
Tilleggsgebyr ved manglende avlesing av vannmåler (§ 4.4, 2 ledd)	400 kr	500 kr	400 kr	460 kr	0,00

NB: Tabellen viser 15 % MVA på gebyrene som gjelder fra 1. mai 2025 forutsatt Stortingsvedtak.

Fra 1. januar-1. mai er det 25 % mva på gebyrene.

Slamgebyr gjeldende fra 1/1-2025	2024		2025		Endring
	Eks mva	Inkl. mva	Eks mva	Inkl. mva	
Tømming av tette tanker/slamavskillere for helårsbebyggelse					
Årlig fastgebyr for alle anlegg	161 kr	201 kr	215 kr	269 kr	54
Pr m3 for slamavskiller/tette tanker/store anlegg	236 kr	295 kr	315 kr	394 kr	79
Fastgebyr minirensanlegg	283 kr	354 kr	379 kr	474 kr	95
Pr. m3 for minirensanlegg	341 kr	426 kr	455 kr	569 kr	114
Fastgebyr for store anlegg	161 kr	201 kr	215 kr	269 kr	54
Traktor/spesialbiltømming/liten bil pr tømming	415 kr	519 kr	555 kr	693 kr	139
Ekstra- og Nødtømminger					
Oppmøte ved ekstratømming	1 064 kr	1 127 kr	1 107 kr	1 383 kr	43
Oppmøte ved nødtømming	3 352 kr	4 190 kr	3 964 kr	4 955 kr	612
Pr. m3 ved ekstra/nødtømming	586 kr	732 kr	782 kr	978 kr	196
Ikke utført ekstra/nødtømming	977 kr	1 221 kr	1 304 kr	1 631 kr	327
Behandlingskostnader (ved direkte levering til behandlingsanlegget)			Pr. tonn		
Rensegebyr ved tette tanker/ekstra- og nødtømming - pris pr. m3	150 kr	188 kr	150 kr	188 kr	0 kr

Tilsynsgebyr spredt avløp	2024	2025	Endring
Tilsyn kap 12 anlegg	768 kr	736 kr	-32 kr
Tilsyn kap 13 anlegg	1 536 kr	1 472 kr	-64 kr

Renovasjon gjeldende fra 1/1-2025	2024		2025		Endring
	Eks mva	Inkl. mva	Eks mva	Inkl. mva	
Dunk - Henteordning					
Renovasjon dunk	4 638 kr	5 798 kr	4 909 kr	6 136 kr	271
Renovasjon dunk stor	6 957 kr	8 696 kr	7 364 kr	9 205 kr	407
Utvidet henteavstand	557 kr	696 kr	590 kr	738 kr	33
Renovasjon dunk kompost	3 479 kr	4 349 kr	3 682 kr	4 603 kr	203
Hytter og stølsbuer - henteordning	3 015 kr	3 769 kr	3 191 kr	3 989 kr	176
CO2-avgift hente/bringe boliger	190 kr	238 kr	201 kr	251 kr	11
Container - Bringeordning					
Fastboende (pr husholdning) hovedleilighet	3 571 kr	4 464 kr	3 780 kr	4 725 kr	209
Kompost	2 597 kr	3 246 kr	2 749 kr	3 436 kr	152
Hytter og stølsbuer - bringeordning	2 319 kr	2 899 kr	2 455 kr	3 069 kr	136
CO2-avgift hytter	110 kr	138 kr	116 kr	145 kr	6

Feieavgift gjeldende fra 1/1-2025	2024		2025		Endring
	Eks mva	Inkl. mva	Eks mva	Inkl. mva	
Feiing					
Tilsyn årlig bolig	608 kr		1 033 kr		425
Tilsyn 2. hvert år bolig	304 kr		517 kr		213
Tilsyn 3. hvert år bolig	266 kr		452 kr		186
Tilsyn 4. hvert år bolig	153 kr		260 kr		107
Tilsyn 6. hvert år bolig	76,5		130 kr		54
Tilsyn 8. hvert år bolig	39 kr		66 kr		27
Feiing 8. hvert år bolig	75 kr		127 kr		52
Feiing 6. hvert år bolig	98 kr		167 kr		69
Feiing 4. hvert år bolig	142 kr		241 kr		99
Feiing 3. hvert år bolig	266 kr		452 kr		186
Feiing 2. hvert år bolig	304 kr		517 kr		213
Feiing årlig bolig	608 kr		1 033 kr		425
Tilsyn årlig fritidsbolig	1 188 kr		2 019 kr		831
Tilsyn 2. hvert år fritidsbolig	594 kr		1 009 kr		415
Tilsyn 3. hvert år fritidsbolig	446 kr		758 kr		312
Tilsyn 4. hvert år fritidsbolig	297 kr		505 kr		208
Tilsyn 6. hvert år fritidsbolig	149 kr		253 kr		105
Tilsyn 8. hvert år fritidsbolig	74 kr		126 kr		52
Feiing 8. hvert år fritidsbolig	142 kr		241 kr		99
Feiing 6. hvert år fritidsbolig	190 kr		323 kr		133
Feiing 4. hvert år fritidsbolig	297 kr		505 kr		208
Feiing 3. hvert år fritidsbolig	446 kr		758 kr		312
Feiing 2. hvert år fritidsbolig	594 kr		1 009 kr		415
Feiing hvert år fritidsbolig	1 185 kr		2 128 kr		943

Gebysratts for utrykning av brannvesen	2024		2025	
	Eks. mva	Ink. Mva	Eks. mva	Ink. Mva
Brenning av bygning (øvelse)	40 000	50 000	42 000	52 500
Unødvendig utrykning/automatisk brannalarm (internt/eksternt)	2 rettsgebyr		2 rettsgebyr	
Unødvendig utrykning/automatisk brannalarm (internt/eksternt) helg og natt	4 rettsgebyr		4 rettsgebyr	
Arbeidsoppdrag	KS-satser		KS-satser	
Helseoppdrag: akutt fare for liv og helse	0 kr		0 kr	
Helseoppdrag: annen bistand, bære og løfte (eksternt)	KS-satser		selvkost etter medgått tid	
Saksbehandling søknader fyrverkeri	2 800		2 940	

Gebyr for forvaltningsoppgaver etter matrikkeloven	2024	2025	Endring
Oppretting av matrikkelenhet (Gjelder også uten fullført oppmålingsforretning)			
<i>Oppretting av grunneiendom</i>			
Areal fra 0 – 250 m ²	7 390	7 700	1,042
Areal fra 251 – 500 m ²	11 820	12 320	1,042
Areal fra 501 – 2000 m ²	17 730	18 490	1,043
Areal fra 2001 m ² – økning pr. påbegynt da	1 030	1 080	1,049
Fradeling av 5 eller flere parseller i samme forretning betales pr parsell	11 820	12 320	1,042
Punktbeste uavhengig av oppmåling i marka	7 390	7 700	1,042
<i>Matrikulering av eksisterende umatrikulert grunn</i>			
Areal fra 0 – 250 m ²	7 390	7 700	1,042
Areal fra 251 – 500 m ²	11 820	12 320	1,042
Areal fra 501 – 2000 m ²	17 730	18 490	1,043
Areal fra 2001 m ² – økning pr. påbegynt da	1 030	1 080	1,049
<i>Oppmåling av uteareal på eierseksjon (pr. sak)</i>			
Samlet areal fra 0 – 250 m ²	7 390	7 700	1,042
Samlet areal fra 251 – 500 m ²	11 820	12 320	1,042
Samlet areal fra 501 – 2000 m ²	17 730	18 490	1,043
Samlet areal fra 2001 m ² – økning pr. påbegynt da	1 030	1 080	1,049
<i>Oppretting av anleggseiendom</i>			
Volum fra 0 – 2000 m ³	7 390	7 700	1,042
Volum fra 2001 m ³ – økning pr. påbegynt 1000m ³	1 480	1 540	1,041
<i>Registrering av jordsameie</i>			
Gebyr for registrering av eksisterende jordsameie faktureres etter medgått tid. Minstegebyr	1 480	1 540	1,041
Grensejustering			
<i>Grunneiendom, festgrunn og jordsameie</i>			
Areal fra 0 – 250 m ²	4 430	4 620	1,043
Areal fra 251 – 500 m ²	7 390	7 700	1,042
<i>Anleggseiendom</i>			
Volum fra 0 – 250 m ³	4 430	4 620	1,043
Volum fra 250 – 1000 m ³	7 390	7 700	1,042
Arealoverføring			
<i>Grunneiendom, festgrunn og jordsameie</i>			
Areal fra 0 – 250 m ²	14 770	15 410	1,043
Areal fra 251 – 500 m ²	17 730	18 490	1,043
Arealoverføring pr. nytt påbegynt 500 m ² medfører en økning av gebyret på	4 430	4 620	1,043
<i>Anleggseiendom</i>			
Volum fra 0 – 250 m ³	14 770	15 410	1,043
Volum fra 251 – 500 m ³	17 730	18 490	1,043
Volumoverføring pr. nytt påbegynt 500 m ³ medfører en økning av gebyret på.	4 430	4 620	1,043
Klarlegging av eksisterende grense der grensen tidligere er koordinatbestemt ved oppmålingsforretning			
For inntil 2 punkter	2 220	2 310	1,041
For overskytende grensepunkter, pr. punkt	740	770	1,041
fortsatt neste side.....			

Gebyr for forvaltningsoppgaver etter matrikkelloven	2024	2025	Endring
.....fortsatt fra foregående side			
Klarlegging av eksisterende grense der grensen ikke tidligere er koordinatbestemt / eller klarlegging av rettigheter			
For inntil 2 punkter	4430	4620	1,043
For overskytende grensepunkter, pr. punkt	1480	1540	1,041
Gebyr for klarlegging av rettigheter faktureres etter medgått tid			
Privat grenseavtale			
Gebyr fastsettes etter medgått tid, og minstesats	1480	1540	1,041
Timepris for medgått tid			
Feltarbeid	1480	1540	1,041
Kontorarbeid	1180	1230	1,042
Utstedelse av matrikkelbrev			
Matrikkelbrev inntil 10 sider	175	175	1,000
Matrikkelbrev over 10 sider	350	350	1,000
Eierseksjonering	2024	2025	Endring
Eierseksjonering og reseksjonering			
2-4 seksjoner	9340	9740	1,043
5-10 seksjoner	11680	12180	1,043
Fra seksjon 11 blir det tillegg pr seksjon	290	300	1,034
Oppheving av seksjonering	5840	6090	1,043

Husleiesatser:

Husleiesatser omsorgsboliger	Antall	Pr mnd		Endring, kr. pr. mnd 24-25	pr. bolig 2024	Strømp.m. 2025
		2024	2025			
				3,00 %		
Type bolig						
Stor leilighet	12 stk	5 134	5 288	154	63 456	Egen måler
Liten leilighet	12 stk	4 183	4 308	125	51 702	Egen måler
Leiligheter Geilo og Hol, stor	5 stk	7 489	7 714	225	92 564	Egen måler
Leiligheter Geilo og Hol, liten	15 stk	6 608	6 806	198	81 675	Geilo 1020 Hol 580
Leiligheter i tilknytning til Geilotun (Usteheimen)	8 stk	4 458	4 592	134	55 101	Geilo 798 Hol 580
Underetasje legekantoret i Hol, liten	1 stk	4 183	4 308	125	51 702	Egen måler
Underetasje legekantoret i Hol, stor	1 stk	5 765	5 938	173	71 255	Egen måler
Boliger for barn og unge, K8:			-	-	-	
Stor leilighet (71 m2)	3 stk	8 699	8 960	261	107 520	412
Liten leilighet (59,2 m2)	3 stk	7 690	7 921	231	95 048	412
Treningsleilighet (47 m2)	1 stk	6 107	6 290	183	75 483	412
			-	-	-	
Omsorgsboliger, K10:			-	-	-	
Leilighet (34,7 m2)	4 stk	4 517	4 653	136	55 830	412
Leilighet (43,2 m2)	1 stk	5 610	5 778	168	69 340	412
Leilighet (58,4 m2)	2 stk	7 594	7 822	228	93 862	412
Stor leilighet Høgehaug	4 stk	5 847	6 022	175	72 269	412
Liten leilighet Høgehaug	4 stk	5 206	5 362	156	64 346	412
Stasjonsvegen 78	1	4536	4 672	136	56 065	1030
Steensheim:			-	-	-	1030
Vestaførvegen 110 - øst	1	6619	6 818	199	81 811	1030
Vesteførvegen 110 - vest	1	5597	5 765	168	69 179	1030
Haugrun: Haugåkervegen 6	4		4000	-	48 000	1030
Husleiesatser utleieboliger	Antall		Utleiesats/m2 ≈		Sum husleie/mnd	Endring i %
	boliger	m2	2024	2025	2025	2024-2025
Hol / Hovet	10	739	78	80	59 355	3 %
Dagali/Skurdalen	2	163	79	81	13 267	3 %
Geilo, Kategori I	7	499,5	93	95	47 942	2 %
Geilo, Kategori II	24	1652,3	94	95	158 606	1 %

Tidspunkt for justering av husleiesatsene følger Husleielovens bestemmelser.
Beregnet strømpris blir lagt til husleie for alle boenhetene.